

svensk **veterinär** tidning

11 • OKTOBER • 2017 • VOLYM 69

A man in an orange NASA flight suit stands in front of an American flag and a model of a space shuttle. The flight suit features a NASA patch and a circular mission patch. He is holding a piece of equipment, possibly a stethoscope or a small instrument, in his hands.

**Veterinärer,
dom kan dom**

**Undersökning av
hälta med objektiv
rörelseanalys**

**Engagerad debatt om
förbundets framtid**

Nu händer det saker!

MEDIVET
Animal X-ray Sol[®]

medivet
ANIMAL X-RAY SOLUTIONS

Kom och träffa oss under Veterinärdagarna
Vi lovar att berätta allt och visar de senaste nyheterna!

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUNDBox 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

E-POST: kansli@svf.seHEMSIDA: www.svf.seTELEFON: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI

TELEFON: 08-545 558 20

TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande

MARJA TULLBERG, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 22

MOBIL: 072-748 78 98

E-POST: ordforande@svf.se

Kansli- och ekonomichef

ANN-LOUISE FREDRIKSON, *civilekonom*

TELEFON: 08-545 558 21

MOBIL: 070-664 64 90

E-POST: ann-louise.fredrikson@svf.se

Cheffjurist

JESSICA BERLIN, *jur kand* (förlärdledig)

Informationschef

JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 33

MOBIL: 070-717 73 25

E-POST: johan.beck-friis@svf.se

Generalskreterare SVS

VAKANT

Förbundsjurist

FREDRIK ALM, *jur mag*

Redovisningsansvarig

LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*

TELEFON: 08-545 558 23

E-POST: linda.wikstrom@svf.se

Administratör SVF

KARIN HENRIKSSON

TELEFON: 08-545 558 28

E-POST: karin.henriksson@svf.se

Administratör SVS

VASSO NORLUND

TELEFON: 08-545 558 27

E-POST: vasso.norlund@svf.se

Ekonomiassistent

CAROLA ERIKSSON

TELEFON: 08-545 558 31

E-POST: carola.eriksson@svf.se

Bankgiro: 530-52 22

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
*se sista sidan*Om demokrati och
det fria ordet

DEN HÄR LEDAREN är lite annorlunda än tidigare ledare i veterinärtidningen eftersom den inte är godkänd i förväg av SVFs ordförande. Jag har valt att använda min grundlagsskyddade rättighet att som ansvarig utgivare för en periodisk skrift bestämma över dess innehåll så att "intet däri får införas mot utgivarens vilja" (Tryckfrihetsförordningen, 5 kap, 3§). Eftersom veterinärförbundets styrelse skriftligen meddelat att man vill flytta rollen som ansvarig utgivare från veterinärtidningens chefredaktör till förbundets kanslichef, är det den ansvarige utgivarens betydelse jag vill belysa.

Först några begreppsförklaringar: redaktören för en tidning ansvarar för den praktiska tidningsproduktionen medan den ansvariga utgivaren bär det juridiska ansvaret för allt som publiceras. Den senare har även den juridiska rättigheten att bestämma vad som ska tryckas och vad som ska utelämnas. Vanligast är att chefredaktören för en tidning också är ansvarig utgivare. Så är fallet för både Läkartidningen och Tandläkartidningen. En del bransch- och förbundstidningar väljer att ha en redaktör för tidningen men utser en annan person som ansvarig utgivare. Det brukar oftast vara organisationens vd eller styrelseordförande, alltså en person över redaktören i organisationen. Normalt är då att uppdelningen görs vid redaktörens tillsättande och inte under pågående anställning.

I en medlemsorganisation, liksom i ett helt land, hänger graden av demokrati nära ihop med rätten till en fri debatt. Om rollen som ansvarig utgivare skulle flyttas från chefredaktören till den av styrelsen utsedda kanslichefen, skulle medlemmarnas möjlighet till meningsutbyte riskera att försämrats. I detta nummer av veterinärtidningen framför flera SVF-medlemmar kritiska åsikter mot veterinärförbundets ledning, som svar på tidigare publicerade texter från förbundsordföranden. Som ansvarig utgivare bedömer jag relevans och nivå på debattinläggen. Det som inte publiceras stryks för att innehållet är osakligt eller inte håller god diskussionston, men inte för att det är obehövligt för den ena parten. Båda sidor får komma till tals på lika villkor genom att tidningens redaktör bestämmer innehållet. Här kan man enligt min mening verkligen tala om medlemsnytta att den ansvarige utgivaren är fristående från förbundets styrelse.

Så även om förbundsordföranden denna gång inte har godkänt ledaren i förväg, anser jag att mitt budskap uppfyller målet "optimerad verksamhet för maximerad medlemsnytta". Oavsett vem som nu eller i framtiden är chefredaktör för Svensk Veterinärtidning måste samma person även få vara ansvarig utgivare för tidningen. Det handlar om respekt för medlemsdemokratin och för det fria ordet, men även respekt för grundläggande publicistiska principer.

JOHAN BECK-FRIIS

chefredaktör och ansvarig utgivare för
Svensk Veterinärtidning sedan 1992

NexGard SPECTRA™

(selamectin + milbemycin)

NY
INDIKATION:
FÖREBYGGER
MOT FRÄNSK
HJÄRTMÅSK

Förebygger mot *A. vasorum* med månatlig behandling

• OCH SKYDDAR SAMTIDIGT MOT FÄSTINGAR.

fästingar

fränsk hjärtmål

NEXGARD SPECTRA (selamectin/milbemycin) är ett brett spektrummedel, som effektivt behandlar och förebygger infektioner av hundar och katter av olika slag. NexGard SPECTRA innehåller en kombination av selamectin och milbemycin, som effektivt förebygger och behandlar infektioner av hundar och katter av olika slag. NexGard SPECTRA innehåller en kombination av selamectin och milbemycin, som effektivt förebygger och behandlar infektioner av hundar och katter av olika slag. NexGard SPECTRA innehåller en kombination av selamectin och milbemycin, som effektivt förebygger och behandlar infektioner av hundar och katter av olika slag.

© 2017 Boehringer Ingelheim. NexGard SPECTRA är ett varumärke för Boehringer Ingelheim.

Boehringer
Ingelheim

ledare J BECK-FRIIS

Om demokrati och det fria ordet

3

Veterinärer, dom kan dom

K HAMMARBERG

6

vetenskap – granskad artikel

Den halta hästen

Undersökning av halta med objektiv rörelseanalys

M SANTESSON M FL

15

vetenskap

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2016, del 5

Biverkningar rapporterade hos katt och kanin samt reaktioner hos människor som kommit i kontakt med läkemedel till djur

H TJÄLVE M FL

23

vilken är din diagnos?

– Epizootologi

32

– Svar

68

månadens epizetel

35

allmänt

Reserapport

Europeisk griskonferens utan svenska förebilder

K RYTTY SYLVÉN

41

veterinärkongressen 2017

43

replik

Graverande fackliga klavertramp från

förbundsstyrelsen

M KARLSSON, A-M RUBIN OCH R WINBERG

52

replik

Avgå, Marja

T JAKOBSSON

55

insänt

Yrkande om extra fullmäktige den 8 november på Ultuna

T EKMÄN

57

Åsikter om framtidens förbund

58

fackliga frågan

Kris i förhandlingsavdelningen

F RITTER

61

FVF informerar

Rättigheter och skyldigheter när en anställd slutar sin anställning

K BERGGREN

63

disputationer

Insulins påverkan på embryoutveckling hos mjölkkor

64

in memoriam

67

noterat

- Restsituation för kalk- och magnesiumpreparat 36
- Sjukdomsförekomst hos irländsk varghund 53
- Djurskyddsdata visar riskfaktorer för hästvälfärd 62
- Utbrottet av campylobacter ska utvärderas 65
- Veterinär anmäld för spridning av MRSA 69
- Pris till framgångsrik hästforskare 74

kongresser & kurser

70

kåseri

Loket, Mammon eller Luther?

U HEDENSTRÖM

73

Dags att modernisera er röntgenutrustning?

Vi erbjuder toppmodern röntgenutrustning som revolutionerar ert arbete.

Kontakta oss så berättar vi mer!
Skicka ett mail till info@fujifilm.se
eller ring: 08-525 237 19.

FUJIFILM

Veterinärer, dom kan dom

Det händer väl då och då att man lyfter lite extra på ena ögonbrynet när man slöläser en del tidningsnotiser. T ex den om att Dunlop 1888 fick patent på lyftgummislang för cykel. För ibland är informationen intressantare än man tänker på. Den John Dunlop som nämns var egentligen ingen uppfinnare, han var praktiserande veterinär, född skotte, men med praktik på Irland. Veterinärexamen i Edinburgh 1859 vid 19 års ålder. Han var påhittig i att lösa praktiska problem, som så många fältarbetande veterinärer.

KALLE HAMMARBERG, leg veterinär, VMDHc*

UPPFINNARNNA

Gummidäck användes redan i början av 1880-talet på bland annat tävlingscyklar (bilen var inte uppfunnen än) men det var genomgjutet gummi, stöttigt och hårt (och punkteringsfritt). Enligt den historiska litteraturen experimenterade Dunlop för att hjälpa sin lille son att slippa den huvudvärk han drabbades av när han cyklade sin stötiga trehjuling på grusvägen. Dunlop svetsade ihop gummiskivor till en slang, luftfylld den och det fungerade. Det luftfyllda däckets testades därefter bland annat på tävlingscyklar vilket ledde till flera segrar för de brukande cyklisterna. Dags för patent, och gummislangtillverkningen blev en av de första multinationella storindustrierna.

John Dunlop sålde så småningom huvudparten av sina delar i företaget för en låg summa och fortsatte sedan sitt arbete som veterinär. Det visade sig senare att patent på principen för den luftfyllda slangen redan tidigare hade tagits av en annan skotte så Dunlop förlorade patentet, men fabrikationen var då redan i full gång. Företagsnamnet Dunlop finns än idag kvar för många varor, ofta knutna till gummiindustrin. John Dunlop blev efter sin död 1921 ihågkommen genom sin bild på Nordirländska tiopundssedlar.

MOTORCYKELVETERINÄREN

Ungefär samtidigt som Dunlop mixtrade som mest med gummislangen, 1889, föddes i Jönköpingstrakten David Senning, som efter att ha klarat sina veterinärstudier på 3,5 år trots, eller tack vare,

Veterinären John Dunlop svetsade ihop gummiskivor till en slang, luftfylld den och det fungerade. Luftgummidäcket var uppfunnet.

FOTO: ARKIVBILD

glada vänners umgänge med Berns salonger som favorithak. Han blev bataljonsveterinär vid Smålands husarer för att därefter hamna som distriktsveterinär i Dalarna, först i Fors och Rättvik, 1915, sedan i Dala-Husby. I början var häst och vagn hans tjänstefordon, häst-

van som han var efter husar-tiden, men snart tog motorcykelintresset över, hästarna stallades in och sjukresorna klarades betydligt snabbare med motorcykel. Enligt skriften ökade detta hans popularitet inte bara bland bönderna utan även hos deras hustrur. När han inte jobbade passade han på att tävlingsköra TT med sin motorcykel. Men den behövde förbättras tyckte Senning, så han började plocka ihop sin egen motorcykel, i många fall baserad på Husqvarna-ramar, nya gjutningar från lokala gjuterier i Hällefors och Bjursås samt de bästa delarna från andra motorcyklar. Bromstrumman bak togs från T-Ford och motorer från schweiziska MAG. 1924 började DS-motorcykeln serietillverkas med 500 och 750 CC-motorer. Den blev en populär tävlingscykel. Ca 600 exemplar tillverkades innan produktionen lades ner. Men med en veterinär från Dalarna i ledande position blev 1920-talet motorcykelns stora årtionde.

KOMPETENS

Det här med berömda veterinärer är lite lustigt. En del, egentligen ett fåtal, har blivit kändisar som veterinärer, men många, många fler har blivit berömda

1924 började DS-motorcykeln serietillverkas enligt ritningar från distriktsveterinären David Senning.

för att de gjort något annat. Dock i en del fall baserat på veterinär utbildning och kunskap. Väl känd här är veterinären James Wight (1919–1995), som under pseudonymen James Herriot skrev böcker om sitt veterinärliv i Yorkshire. De blev till kioskvältare och TV-serie. Även en del svenska kolleger har slagit in på den skönlitterära författarbanan med välskrivna, roande, finurliga och seriösa böcker, men några Herriots har de inte blivit. Ännu. Men det kanske kommer. Talangen finns hos många, och att den veterinära verkligheten ibland överträffar fantasin känner vi ju väl till.

Det finns dock några som har blivit kändisar baserat på sina veterinära kunskaper, och som nämns med respekt även långt efter sin död. Inte helt okänd är t ex professorn vid den danska veterinärutbildningen, Oluf Bang, (1881–1937) som hittade och namngav Bangs nekrosbacill (numera omdöpt till *Brucella abortus*). Han gjorde också en del annat som renderar till en plats mycket högt på en av de listor över "famous veterinarians" man kan hitta på nätet. Framför allt nämns internationellt hans arbeten med kreaturstuberkulos.

NOBELPRISTAGARE

En Nobelpristagare kan vi finna i det veterinära kollektivet, australiern Peter Doherty, fysiologipristagare 1996 (delat) för sin forskning om hur kroppens T-celler i immunsystemet skyddar mot virusinfektioner. Ryktesvis har också en

svensk veterinärs namn nämnts i Nobelpris-spekulationer, den förre professorn i hovbeslag vid Veterinärhögskolan, Erik Åkerblom, veterinär 1920, genom sin banbrytande forskning om histamin som sjukdomsorsakande faktor. Inom hästhovsbranschen finns han i många både veterinärers och hovslagares sinne som uppfinnare av PG-beslaget, som ännu idag är en välsignelse för många hovömma hästar.

Peter Doherty, Nobelpristagare i fysiologi 1996, poserar för veterinärtidningen dagen efter prisutdelningen. Notera veterinärförbundets slipshållare.

Ytterligare ett nobelpris har veterinär anknytning. Fredspriset 2004 gick till Wangari Mathaai från Kenya. Hon var (avled i cancer 2011) inte veterinär, men väl professor i anatomi och lärare vid veterinärutbildningen vid universitetet i Nairobi.

Men det finns några svenskar nämnda på diverse internationella topplistor, veterinärer som genom sina yrkeskunskaper blivit kända över världen. Äldst är naturligtvis Peter Hernqvist, Linné-eleven som tog veterinärkunskaper från världens första veterinärhögskola i Lyon till Sverige, där han 1775 grundade veterinärutbildningen i Skara. Hans första jobb blev att bekämpa den boskaps sot som härjade bland både husdjur och folk. De metoder han använde är inne även idag för liknande sjukdomar när inte vaccin eller läkemedel finns: utslaktning och isolering. Han står högt på en fransk lista över kända veterinärer.

VETERINÄRHÖGSKOLAN I ALBANO

Namn som Svennarna Hoflund och Rubarth, båda professorer vid veterinärhögskolan, är också spridda i världen genom sina upptäckter av sjukdomar som bär deras namn, Hoflunds syndrom, en vagusindigestion hos idisslare ➤

➤ och Rubarths sjukdom, HCC hos hund.

Ytterligare en internationellt känd svensk veterinär att finna på berömdlistorna är professorn i fysiologi på gamla Stutis, Bengt Andersson, veterinär 1947, gemenligen och vänligt kallad "Get-Anders" på grund av det djurslag som användes i forskningen. Om honom skriver *Veterinary Medicine, an Illustrated History* bland annat: "Bengt Andersson of Sweden's Veterinary School made brilliant studies of the integrating role of the hypothalamus in relation to intakes of water, electrolytes and nutrients, using horned goats as his experimental animal." År 1962 erhöll Bengt Andersson påven Pius XI medalj för betydande forskning. Endast en forskare i världen får det priset varje år.

Och om det finns någon lista i Sydostasien över framstående veterinärer känner jag mig säker på att Nils Lagerlöf, veterinär 1919, finns med högt upp. Hans u-landsarbete med att lära upp kolleger i den delen av världen i veterinär obstetrik-gynekologi innebar stora framsteg för dessa länders animalieproduktion. Han har förärats hedersdoktorat i sju länder.

LOSEC

En svensk veterinär, något yngre än de hittills nämnda, är förvånansvärt okänd men får absolut inte utelämnas i det här sammanhanget. Sven-Erik Sjöstrand tog sin veterinärexamen 1966 och blev så småningom som farmakolog projektledare för den forskning som ledde fram till det läkemedel som blev världens då mest sålda någonsin, omeprazol, en substituerad benzimidazol, och som under namnet Losec erövrade världen. Enligt uppgift såldes Losec bara i USA under åren 1988–2002 för omkring 225 miljarder kronor. Även om Astras, senare AstraZenecas, vinst på läkemedlet är hemlig uppskattas den till långt över 100 miljarder kronor. Det uppskattas också att ca 4 000 jobb kan ha skapats i Sverige tack vare Losec (uppgifterna från 2003).

Men vägen till framgång i arbetet var långt ifrån rak för Sjöstrand och hans arbetslag. Diverse hinder höll flera gånger på att stoppa arbetet. Var det inte företagsledningens sviktande stöd så var det påstående från amerikanska forskare att

Sven-Erik Sjöstrand tog fram det läkemedel som blev världens då mest sålda någonsin, omeprazol. Här medaljeras han av SVS generalsekreterare Christina Arosenius 1999.

FOTO: JOHAN BECK-FRIS

substansen var cancerogen. Utan Sjöstrands kompetens och envishet hade den slutliga megasuccén aldrig nåtts. Själv minns jag med avsmak den dåligt påläste journalist från Sveriges radio som vid lanseringen av Losec i ett ekoinslag intervjuade en talesman för Astra och hävdade att något behov av det nya läkemedlet inte fanns. Det fanns ju Samarin (SIC!).

1970-TALET S MEST KÄNDE

Visst har här nämnda svenska veterinärer gjort stora insatser, men några verkliga rikskändisar blev ingen av dem. Det lyckades dock en annan svensk veterinär bli, så rikskänd att han av under 1970-talet befanns vara Sveriges mest kände privatperson. Fullt i nivå med dagens Zlatan, eller Lill-Babs. Det var nog bara kungen, och kanske statsministern som på den tiden var mera känd. Han hette Elis Sandberg (död 1989), men gick i massmedia främst under namnet THX-doktorn. När SIFO 1976 genomförde en opinionsundersökning befanns 97 procent av de tillfrågade känna till Elis Sandberg eller THX. Som jämförelse kan nämnas att motsvarande SIFO-

siffror för kännedom om Sveriges på den tiden mest omtalade politiska händelse, Rudolf Meidner och löntagarfonderna, blev 66 procent.

Jönköpingsfödd Elis Sandberg tog sin veterinärexamen 1933, kvackade en del men hans intresse för immunförsvaret och det endokrina systemets roll i detsamma ledde honom in på forskningens bana. Han doktorerade så småningom på sin forskning om tymus roll i immunförsvaret. Sandbergs idé var att det i tymus fanns något okänt som kunde stärka immunförsvaret till den grad att även sjukdomar som cancer och tuberkulos kunde botas, eller t o m förhindras. Utgående från kalvbräsk framställde Sandberg ett injicerbart preparat, THX, där TH står för thymus (äldre stavning), och X för den okända substansen. Det sägs att Sandberg först testade preparatet på tre kor med långt gången leukos. Alla tre blev enligt skriften botade. Preparatet började nu användas på människor, som i massmedia berättade om sin helbrägdagörelse. En THX-klinik växte upp i Aneby i Småland och patienter i tusental från hela landet, och fler därtill vallfärdade för att

få sin behandling. Aneby levde upp, privatpersoner hyrde ut sina rum och alla tjänade pengar. Utom Sandberg. Han bjöd ofta sina patienter på behandlingen och ekonomin kröp på knäna. Ekonomi var inte hans starka sida.

Men massmedia fylldes inte bara med lovsånger. Socialstyrelsen lät genomföra försök med THX, ett flertal, och kunde aldrig finna någon bevisad effekt på immunförsvaret. Läkarförbundet ställde upp på Socialstyrelsens slutsatser, vilket fick till följd att läkare som ville använda sig av THX kunde mista sin legitimation om de försökte. Även veterinärförbundet tog avstånd från sin kollega. Det blev krig mellan jätten och den lille, Goliat mot David, högljutt och livligt, försörjandes inte bara dagspressen, utan även den kolorerade veckopressen. Gemene man tog ställning, ofta för Sandberg. På fråga från SIFO svarade 65 procent av de tillfrågade att de trodde på Sandberg och Thymusföreningen, 13 procent trodde på Socialstyrelsen och 22 procent svarade "vet ej".

Till slut gav Elis Sandberg upp men sonen tog över och fortsatte verksamheten tills företaget gick i konkurs år 2000, många år efter Sandbergs död. Som en ödets ironi kan nämnas att samma år som Sandberg dog, 1989, godkändes preparatet som naturmedel av Socialstyrelsen.

Veterinärmedicine doktor Elis Sandberg, mest känd som THX-doktorn, står ännu staty vid Aneby järnvägsstation. Såvitt jag vet den enda veterinärstatyn i Sverige som finns uppställd bortom våra lärosäten.

En handfull år efter konkursen beslöts att allt material från verksamheten skulle tas rätt på och sparas. Här finns nu ca 15 hyllmeter pärmar innefattande bland annat 150 000 fortfarande sekretessbelagda journaler, men öppna för forskning, flera dokumentskåp med diverse innehåll och pressklipp. Finns någon hängiven medicinhistorisk forskare är det bara att gripa in.

Det kan slutligen tilläggas att behandlingar med THX, enligt Sandbergs recept, fortfarande används som alternativmedicin i en del länder.

HÖJDARNA

Men veterinärer är, som nämnts tidigare, inte kända i världen enbart för de kun-

FOTO: KALLE HAMMARBERG

Veterinärmedicine doktor Elis Sandberg, mest känd som THX-doktorn, står ännu staty vid Aneby järnvägsstation.

FOTO: NASA

Veterinären Richard M. Linnehan deltog som astronaut i inte mindre än fyra av NASAs rymdresor.

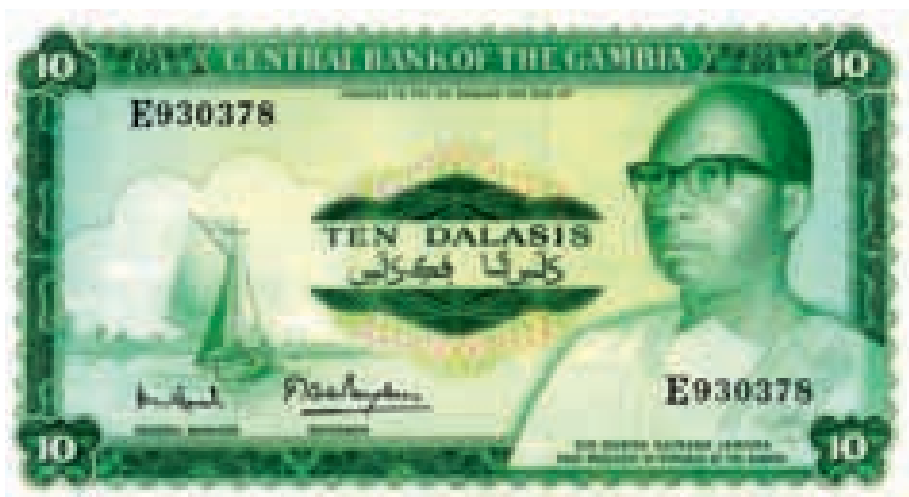
- skaper veterinärbildningen har givit dem. Det finns många andra sätt. Låt oss se oss om i världen (= västvärlden på grund av mina egna språkliga tillkortakommanden). Här kan man finna ett och annat.

Några är riktiga höjdare såsom veterinärpatologen och astronauten Martin J Fettman. Han var "payloadman" på NASAs rymdskepp Columbia, vilket innebar att han bland annat hade ansvar för vikter, last och bränsleåtgång. Resan i rymden 1993 blev på över två veckor. Därefter blev han talesman och vetenskaplig presentatör för NASAs rymdprogram, reste runt och berättade om detta på skolor och vetenskapliga institutioner. Ännu mer högflygande blev veterinären Richard M Linnehan. Han deltog som astronaut i inte mindre än fyra av NASAs rymdresor. Bland annat var han med på den rymdtur som lyckades korrigera rymdteleskopet Hubble, som hade problem med skärpan. Det innebar mycken vistelse utanför rymdkapseln Columbia för Linnehan. Sammanlagt tillbringade han på sina fyra rymdfärder 59 dygn i rymden, varav 42 timmar i arbeten utanför kapseln.

POLITIKERNA

Höjdare kan man vara utan att lämna jordens yta. Låt oss gå in i politikens värld. I amerikanska listor kan vi finna flera veterinärer både som senatorer och kongressmän. Och här i Norden kan vi konstatera att i våra grannländer har flera veterinärer nått den högsta politiska nivån. Både Norge, Danmark och Island har haft veterinärer som ministrar i regeringen, och Finland har haft en veterinär i Europaparlamentet. Även i Sverige hade vi på 1930-talet en veterinär som partiledare.

Värmlänningen Birger Furugård tog veterinärexamen 1918, men fick redan under sin studietid i Lund kontakt med och intresse för nationalsocialism. Han knöt till kontakt med kretsen närmast Hitler i Tyskland och 1924 bildade Birger Furugård tillsammans med sina anhängare Svenska Nationalsocialistiska Bonde- och Arbetarpartiet, med sig själv som partiordförande. Partiet gjorde ingen större succé så 1930 slog man sig ihop med några andra partier på yttersta högerkanten och bildade Svenska Natio-

Högst i sina politiska ambitioner torde veterinären Dawda Jawara från Gambia ha kommit.

nalsocialistiska Partiet, återigen med Furugård som agitator, ordförande och riksledare. Partiet gav ut tidningen Vår Kamp, som sedan efter en partisplittring övergick i Nationalsocialistisk tidning. Som mest nådde partiet närmare sex procent av rösterna vid kommunalvalet i Göteborg och hade ca 10 000 medlemmar i landet uppdelade på 132 lokalavdelningar. Men riksdagsvalet 1936 blev en katastrofal misräkning för Furugård som fick 0,1 procent av rösterna. Partiet upplöstes och Birger Furugård slutade som politiker och återgick till sin veterinära verksamhet. Ända intill döddagar vidhöll Furugård nazismens förelärlar.

PREMIÄRMINISTER OCH PRESIDENT

Men högst i sina politiska ambitioner torde veterinären Dawda Jawara från Gambia ha kommit. Vid Gambias självständighet från brittiska imperiet i mitten av 1960-talet blev Jawara regeringschef och premiärminister, och när landet övergick från monarki till republik blev Jawara, som företrädde ett landsbygdsparti, vald till landets förste president. I Gambia sitter presidenten, om han har tur, på fem år. Jawara måste ha skött sitt ämbete väl eftersom han blev omvald inte mindre än fyra gånger, trots de oroligheter som förekom i landet. Men 1994 störtades han. Det framgår inte av skriften om han återgick till veterinärverksamhet.

KOMPETENT SKÖNHET

Det finns naturligtvis många andra sätt

att bli berömd på. Ett började med att se bra ut. Debbie Turner, född 1965, blev först vald till Miss Missouri och året efter, 1990, kröntes hon till Miss USA, landets blott tredje afro-amerikanska att erövra den titeln. Året därpå blev hon färdig veterinär, arbetade som sådan några år men fick sedan jobb i TV-branschen. Hon gjorde bra ifrån sig där vilket slutade med att hon blev nyhetsankare i storprogrammet CBS Morning News. Hon har också mera utbildningsanknutet framträtt i andra TV-kanaler, t ex Animal Planets program Cats 101- och Dogs 101-serier. Musikaliska anlag finns då hon är en utmärkt sångerska, pianist och slagverkare. En all-round-

FOTO: DEBBIE TURNER.COM

Debbie Turner blev först vald till Miss Missouri och 1990 kröntes hon till Miss USA, landets blott tredje afro-amerikanska att erövra den titeln.

begåvning. Men i botten utbildad veterinär.

MUSIKERNA

Det här för oss inte helt osökt in på ämnet musikaliska veterinärer. Det finns åtminstone en handfull veterinärer i Sverige som kan avlyssnas på skivor, vinyl, EP och CD, som sångare och/eller instrumentaler, kanske finns det fler. Men ingen som hamnat på någon topplista. Nej, om ni, musikanter, jämför er med kollega Elmo Shropshire (född 1936) i Kentucky (bor numera i Kalifornien), som startade ett bluegrass-band och fick en smash-hit med låten *"Grandma got run over by a reindeer"*, kan ni slänga er i väggen. Skivan sålde i USA i elva miljoner exemplar och säljs fortfarande, den ingår i den mest populära julmusiken över there.

Har man inkomst från elva miljoner sålda skivor behöver man förmodligen inte peta så många otiter och veterinär Shropshire kunde även ägna sig åt annat. Fysisk träning. 2012 blev han amerikansk mästare i längdloppning på skidor 5 km i sin åldersklass och 2013 världsmästare i stafettloppning 4x400 meter för USA vid veteran-VM i Brasilien. Just 400 meter löppning tycks för övrigt vara en favoritdistans för veterinärer, inte bara i USA.

IDROTTARNA

Och därmed är vi inne i idrottens värld. Veterinärer och sport tycks vara en god kombination, många veterinärer har nått högt i prislister. Under min tid på Stutis på 1960-talet fanns bland de ca 150 eleverna ett par landslagsmän i friidrott (höjdhopp och 400 m) och en i fäktning. Men både tidigare och senare har stutologer och veterinärer uppträtt i svenska landslag, några t o m på världsnivå.

Låt mig börja med att presentera Erik Byhlén (1898–1986) från Bollnäs, 400- och 800-meterslöpare (med och utan häckar) i världsklass. Han var en utpräg-

Veterinären Elmo Shropshire startade ett bluegrass-band och fick en smash-hit med låten *"Grandma got run over by a reindeer"*.

FOTO: PAUL WENDEL

lad taktiker i sin löpning vilket kunde reta motståndare, och speciellt i samband med Finnkamper i Helsingfors även publik, till vansinne. Förutom sin taktiska blick var han en spurtraket av guds nåde, som på sista raksträckan var tio meter snabbare än någon annan löpare i Norden. Framgångarna var stora. Han deltog i det svenska stafettlaget på 4x400m som tog silver vid olympiaden 1924 i Paris, (sträckt看id 47,6 på kolskybb). Vid efterföljande olympiad, 1928 i Amsterdam blev det en ny silvermedalj, den här gången på 800 meter och en fjärdeplats i stafetten 4x400 meter. Det här var långt innan professionella idrottsmän fanns. Segrade på 800 meter gjorde en advokat från London.

Näste kände veterinäre idrottssman var Göran Waxberg, (1919–2007), en all-round idrottssman som därför kunde ägna sig åt både femkamp och tiokamp, flerfaldig (sju gånger) svensk mästare i

de båda disciplinerna under sin studietid på 1940-talet. Största framgången blev ett brons i Europamästerskapen i tiokamp i Oslo 1946. Om honom sägs att hade han tränat ordentligt kunde hans fem- och tiokampsrekord fortfarande ha varit svenska rekord. Träning var inte hans starka sida, han hade medfödd talang. Efter veterinärexamen slutade Waxberg att tävla och drev veterinärpraktik i Skåne.

Ända in på 1960-talet utbildades finländska veterinärer vid veterinärhögskolan i Albano. Även bland de finska kandidaterna fanns idrottsmän av rang. Arvo Hilli representerade Finland på 400 m häck vid sommarolympiaden i Helsingfors 1952, där han slogs ut i kvartsfinalen.

SPRATTET MED STORT S

Apropå olympiader. Vid sommarolympiaden i Melbourne 1956 inträffade en händelse utanför det idrottsliga, men som ändå gått till idrottshistorien som *"The*

1956 Olympic Flame hoax", med en veterinärstudent från universitetet i Sydney som huvudperson. Några studenter vid universitetet hade beslutat sig för att protestera mot den olympiska facklan, eftersom den var ett nazistiskt påfund från olympiaden i Berlin 20 år tidigare. Här gällde det att få uppmärksamhet för protesten. Man tog ett stolsben, målade med silverfärg och satte högst upp en plumpuddingskål fylld med ett par fotogendränkta kalsonger, klädde sig själva i sportkläder i vitt och grått, tände eld på kalsongerna och en av studenterna sprang med facklan ut till den väg den verkliga facklan skulle föras in i Melbourne, när den anlände. Studentkamrater och en till motorcykelpolis utklädd student agerade eskort. Den fackelvännande publiken var riklig, 30 000 människor stod längs gatorna, och de som såg studenterna bryta in i transportvägen förstod skämtet och hade roligt. Men ➤

► fackelbäraren vickade ur de brinnande kalsongerna, blev rädd och sprang sin väg. En annan av studenterna stoppade snabbt in elden i sin skål igen och gav facklan till en tredje av de assisterande protesterande studenterna, veterinärkandidaten Barry Larkin, och skrek SPRING! Och Larkin sprang. Plötsligt blev det allvar. Publikhavet som inte hade sett hur det hela startade tog det på allvar och väntande motorcykelpoliser intog sina eskortpositioner, följde och höll fackelbärare Larkin och det jublande publikhavet i ordning. Larkin kunde inte bryta sig ut genom de täta publikleden och motorcykelpoliseskorten, utan fortsatte med facklan för att överlämna den till borgmästaren. Han skulle hålla ett kort tal och därefter överlämna facklan till den löpare som skulle föra facklan in till olympiastadion. Borgmästaren anade först inte att det hela var en bluff, tog emot facklan och började sitt tal. Barry Larkin smet snabbt ut bakvägen. Men snart fattade borgmästaren att något var fel. Silverfärgen hade inte torkat och elden luktade fotogenbrända kallingar. Någon viskade i borgmästarens öra: "That's not the torch". Sessionen avbröts, men Larkin var redan borta, kunde inte spåras. Tio minuter senare kom den riktige fackelbäraren. Väl hemma på universitetet i Sydney möttes veterinärstudent Larkin av stående ovationer från både lärare och medstudenter. "Good job, son", sa rektorn. Protesten hade nått större uppmärksamhet än man hoppats på men det dröjde lång tid innan massmedia fick reda på vem fackelbäraren var. Det är förresten på grund av denna händelse som den olympiska facklan vid varje olympiskt spel därefter eskorteras av vakter och polis hela vägen från Grekland till aktuell olympiastadion. Och Larkin blev en framstående veterinär.

VIFs BERÖMDHETER

Åter till veterinärhögskolan i Stockholm och studenternas stora idrottsintresse. Två lagidrotter har haft stora framgångar, fotboll och rodd. Först lite veterinär fotbollshistoria.

Stutis blev, trots sin litenhet, några gånger främst under 1940-talet akademiska mästare i fotboll. Som sådana blev laget våren 1949 inbjudet till dåvarande

FOTO: UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA

Veterinären John Taylor var med och tog guld i OS-stafetten 4x400 meter 1908. Han blev därmed USAs, kanske världens, förste svarte olympiske guldmedaljör.

Västtyskland för att möta Bonns universitetslag. Men väl anlända till Bonn fann man att laget upphaussats till svenska mästare och motståndet anpassades därtill. Universitetslaget man skulle möta var förstärkt med proffsspelare och nästa match fick spelas mot ett av tyska ligans bästa klubbtag. Stutis förlorade, dock med hedersamma siffror. Jag har inte kunnat finna resultaten i annalerna, men minns från min Stutistid 15 år senare att det talades om 2-4 mot ligalaget. Vanligtvis spelade Stutis inför några tiotal supporterande åskådare. Här fanns 22 000 tyska lokalpatrioter på läktarna.

Under 1940-, 50- och 60-talen var också rodd i utriggad fyra eller åtta med

cox veterinärhögskolans paradgrenar. Detta beroende på gamla Stutis lokalisering vid Brunnsviken, och närheten till Brunnsvikens kanotklubb, där tävlingsbåtar fanns tillgängliga. Vid några tillfällen blev veterinärhögskolan svenska mästare, fick till exempel representera Sverige vid europamästerskapen i Schweiz 1947. Låt mig citera en skrift av tidigare nämnde professorn Bengt Andersson som även var veterinärhögskolans idrottsförenings ordförande under 1960-talet. Han beskriver 1968 i en minnesskrift över VIFs historia följande:

"Detta hände en eftermiddag på Brunnsviken när Stutisättan skulle ut på sin sedvanliga träningsrodd. Svenska Roddförbundet hade vid tillfället ifråga ordnat landskampsuttagning mellan, som man trodde, Sveriges då bästa åttor, Hammarby och Strömstad. Intet ont anande inbjöd tävlingsarrangörerna flott Veterinärhögskolans lag att delta som utfyllnad, en som det visade sig mindre välbetänkt generositet. Stutis vann nämligen klart och dagen efter krävde man i pressen Roddförbundets huvud på ett fat för att man inte dragit konsekvenserna av resultatet och utsett Stutisättan till landslagsrepresentant. Av någon anledning ansåg tydligen förbundsledningen att bästa laget inte vunnit, och så kan förvisso ibland vara fallet."

Trots att endast ett fåtal kvinnliga elever studerade vid veterinärhögskolan på den tiden kappades även damlaget i rodd i den yppersta eliten. I mitten av 1950-talet var laget i särklass i Norden och blev såväl svenska som inofficiella nordiska mästare.

WALK OVER

Låt mig sluta det veterinärhistoriska idrottsavsnittet med en internationell fantastisk historia med en veterinär

Granskning av artiklar

Artiklar med vetenskapligt faktainnehåll som inkommer till Svensk Veterinärtidning granskas normalt före publiceringen. Granskningen avser artikelns saklighet och vetenskapliga uppläggning. Som regel anlitas ämnesföreträdare från Sveriges lantbruksuniversitet eller SVA men även andra personer kan komma ifråga för olika specialområden.

Redaktionen

inblandad. Vi får gå långt tillbaka i tiden, över 100 år, till 1908 och sommarolympiaden i London. Återigen gäller det 400 meter löpning. I det amerikanska teamet fanns USAs bäste quarter mile-löpare, veterinären John Taylor, vars föräldrar var som barn frigivna slavar. Han var med och tog guld i stafetten 4x400 meter, och blev därmed USAs, kanske världens, förste svarte olympiske guldmedaljör. Övriga löpare i laget var vita. Det är intressant i sig, men det är inte slut med det. Taylor gick till final även på 400 meter individuellt, men i en av semifinalerna blev det brittiska laget surt på någon av de amerikanska löparna, som de tyckte sprang ojuste, och lämnade in en protest. Amerikanen diskvalificerades, men de övriga amerikanska löparna tyckte att beslutet var felaktigt och vägrade springa i finalen om beslutet stod fast. Domarna ändrade sig inte, vilket ledde till att finalen bara fann en

startande löpare, engelsmannen. Han vann på tiden 50,0 och tog guldmedaljen. Det här är enda gången i den olympiska historien som någon vunnit en guldmedalj på walk-over.

FIKTIV VETERINÄR

Men inte alla kända veterinärer finns i verkligheten, några är författarlister. Många människor känner till Dr Doolittle, han som kan prata med djuren. Men han är inte veterinär, han är (bara) läkare, så honom lämnar vi därhän. Men en fiktiv veterinär värd att bekanta sig med är Ewy Beck i PC Jersilds roman Djurdoktorn. Den medelålders arbetslösa Ewy Beck får jobb på Alfred Nobels Mediko-kirurgiska Institut, för att ta hand om tiotusentals försöksdjur. Till skillnad från forskarna och vetenskapsmännen ser hon inte djuren som en levande förbrukningsvara utan som varelser med rätt till liv och vård för sin

egen skull. Boken är en lysande satir och samhällskritik över moralisk bankrutt i forskarvärlden, och med en tänkande och känslösam veterinär i centrum. Väl värd att läsa.

SLUTKOMMENTAR

Artikeln är baserad på, förutom författarens egen kännedom, diverse listor över kända veterinärer som kan hittas på nätet och uppföljning av dessa, kontakt med veterinärhistoriska museer och genomgång av passande litteratur. Själv har författaren för att nå kändisstatus följande meriter med veterinärutbildning som grund: Blivit biten av kungens hund, dock utan blodvite. Bästa idrottsmerit nåddes som Stutismästare i pulkåkning 1968.

*KALLE HAMMARBERG, leg veterinär, VMDHc, Arnövikens 80, 824 93 Hudiksvall.

PYRAMIDION ÄR HÄR!

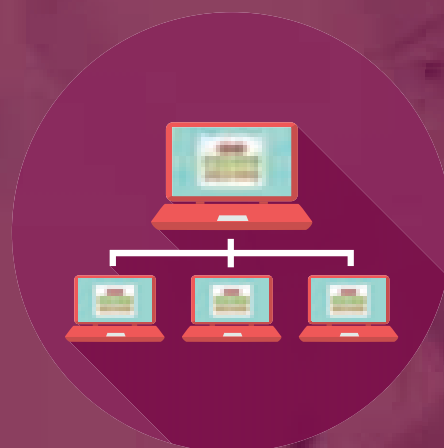
Nu kan alla gå över till det nya diagnosregistret Pyramidion! Kontakta er journalprogramsleverantör för uppgradering till de nya koderna i just ert system. Försäkringsbolagen är förberedda så det är bara att köra igång!

Vi kommer att ha en särskild Pyramidionmonter under Veterinärkongressen och du är varmt välkommen dit för att testa de nya koderna, diskutera med oss och ta del av vårt utbildningsmaterial.

Vi finns i monter C19. Välkomna dit!

Titta efter Svensk Djursjukvårds kvalitetssigill när du väljer vård till ditt djur.

Konsekvent användning av moderna diagnoskoder i hela landet ökar kvaliteten i det veterinärmedicinska arbetet och skapar stort värde i forskning och klinisk utveckling!

www.svenskdjursjukvard.se/pyramidion

Reference:
T. A. F. Thompson et al. Efficacy of fluralaner administered to drinking water against ingested, gutting, and ovipositing in house, American Journal of Animal Husbandry, 2016, Annual meeting, 21-26 October, Indianapolis, Indiana, USA

NYHET

UPPLEV ETT GENOMBROTT I KONTROLLEN AV DET RÖDA HÖNSKVALSTRET

Behandlingen av det röda hönskvalstret är inte enbart en kamp mot blodsugande parasiter. Det är en kamp för djurvälstånd, säkerhet vid administrering och effekt.

Exzolt®
FLURALANER

- Lätt att administrera i dricksvattnet, ges två gånger med sju dagars mellanrum
- Helt dagat tillbakahållningstid för ägg
- I fältstudier >90% effekt två dagar efter andra behandlingen¹
- Bryter kvalstrens livscykel

Exzolt® (fluralaner) 10 mg/ml lösning för användning i dricksvatten till höns.
För behandling av angrepp av röda hönskvalstret (*Gambusia holbrooki*)
hos unghöns, svealshöns och värphöns. Recetabeligt läkemedel.
Godkänd produktresumé: 2017-06-18
För mer info: www.fass.se

www.msd-animal-health.se

 MSD
Animal Health

Den halta hästen

Undersökning av hälta med objektiv rörelseanalys

Hälta är hästens största hälsoproblem. Korrekt och pålitlig hältdiagnostik är grunden för att adekvat behandling ska kunna ges. Visuell bedömning av rörelseasymmetrier vid lågradig hälta har visats mycket svår och veterinärer är ofta t o m oense om vilket ben hästen är halt på. Författarna har därför med hjälp av objektiv rörelseanalys undersökt hur hästars hälta varierar mellan vänster och höger sida mellan olika steg och hur variationen förändras när håltgraden ökar.

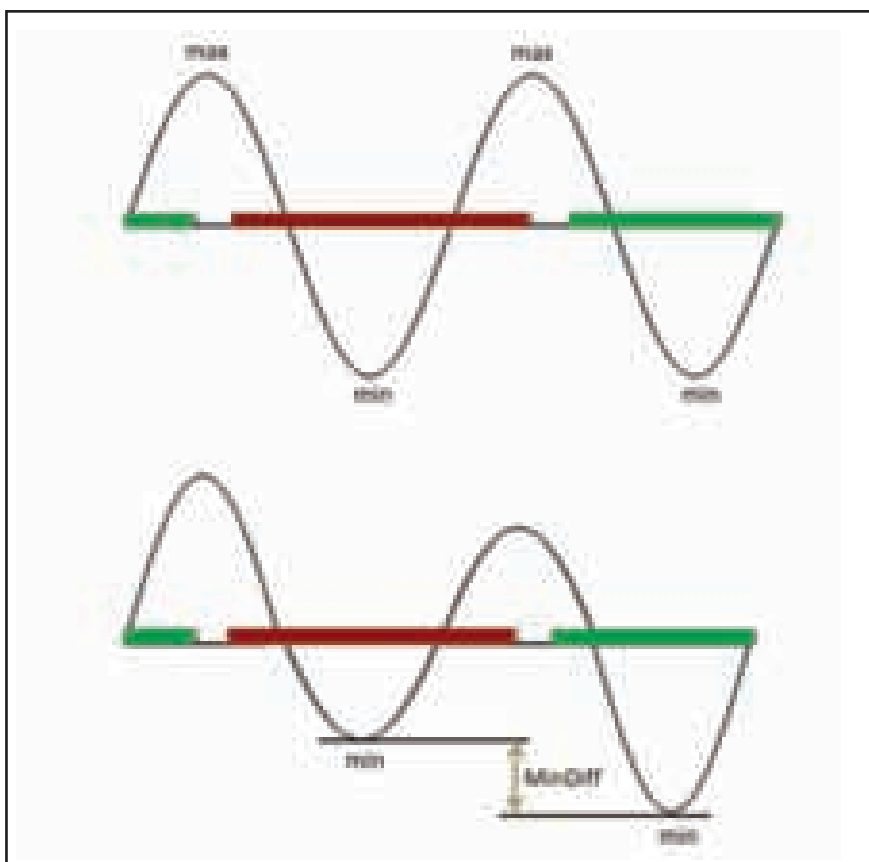

granskad artikel

INLEDNING

Standardmetoden för bedömning av hälta är idag en visuell rörelsekontroll av hästen utförd av veterinär, vilken har visat sig vara svår. Keegan och medarbetare (8) visade att samstämmigheten mellan veterinärer som bedömde lindriga hälter (<1,5 grad på American Association of Equine Practitioners (AAEP) femgradiga skala) endast var 66 procent för frambenshälta och 58 procent för bakbenshälta. Det finns också studier som har visat att hastigheten som hästen springer i påverkar hur en hälta bedöms (20) och att det mänskliga ögat har svårt att uppfatta lindriga rörelseasymmetrier i högre hastigheter (11). En annan studie visade att veterinärens bedömning påverkades av om de kände till att en anestesi hade lagts eller inte (1).

Vid subjektiv gradering av hälta används olika skalor. I Sverige används som standard en sexgradig skala där noll

FIGUR 1. En symmetrisk (översta bilden) och asymmetrisk (nedersta bilden) sinuskurva som representerar huvudet eller bäckenrörelsen under en stegcykel hos en ohalt respektive en halt häst.

grader markerar en ohalt häst och där den fem grader halta hästen inte belastar det halta benet. I USA används den femgradiga AAEP-skalan där man i de olika graderingarna väger in i vilka situationer som hälta syns. Fuller och medarbetare (5) kom i en studie 2006 fram till att en numrerad gradering av hälta ofta stämde bra överens när samma veterinär bedömde hästen upprepade gånger, men att samstämmigheten mellan veterinärerna var låg vad gäller gradering.

Enligt Ross och medarbetare (19) bedöms en frambenshälta bäst genom att observera huvudets rörelse där hästen nickar ned mer med huvudet när det friska benet belastas. Han beskriver också att man vid bedömning av bakbenshälta kan observera bäckenets rörelse och att korset då sjunker ned mer när det friska bakbenet belastas.

Objektiv rörelseanalys

Nu kan hälta mätas objektivt genom att symmetrin i hästens rörelsemönster ➤

► registreras när den travar (4, 9, 12). När hästen travar rör sig huvudet och korset upp och ned två gånger per stegcykel, vilket hos den ohalta hästen ger upphov till en symmetrisk sinuskurva (Figur 1). Huvudet och korset når sina högsta positioner i svävningsfasen och sina lägsta positioner mitt i belastningsfasen för varje diagonalt benpar. Buchner och medarbetare (3) visade i sina studier på 1990-talet att den nedåtgående vertikala huvudrörelsen minskade när det halta frambenet belastades och detta gav upphov till en asymmetrisk sinuskurva (Figur 1). Flera studier har visat att den vertikala skillnaden mellan de två lägsta positionerna av huvudet (HDmin) och av bäckenets mittpunkt mellan tubera sacrale (PDmin) är bra variabler för objektiv mätning av fram- respektive bakbenshälta (2, 3, 4, 7, 9, 12, 13) och att de samstämmer bra med minskad belastning av det halta benet. Utförligare förklaringar av HDmin och PDmin ges under "Material och metoder, Dataanalys".

De olika skalorna som används idag för gradering av hälta anger inte om graderingen står för ett medelvärde av

samtliga steg eller om det mest halta steget ska motsvara graderingen av hälтан. Klinisk erfarenhet talar för att graden av hälta kan variera mellan olika steg och till och med växla mellan höger och vänster sida, men detta finns inte vetenskapligt beskrivet. Inte heller finns det beskrivet om variationen påverkas vid stigande grad av hälta. Denna kunskap är viktig för att göra bedömningen av framför allt låggradiga hältor och avläsning efter diagnostiska anestesier mer pålitliga.

Målet med denna studie är att undersöka om en asymmetrisk rörelse varierar från höger till vänster ben mellan stegcyklerna när en häst travar rakt fram och om variationen i så fall påverkas av den totala graden av asymmetri. Vi har valt att analysera mindiff, dvs skillnaden i lägsta position, för huvudets (HDmin) och bäckenets position (PDmin) eftersom det i tidigare studier har visat sig vara säkra parametrar för analys av eventuell fram- respektive bakbenshälta. Vår hypotes är att ju större asymmetrin är, desto mer konstant höger- eller vänstersidig kommer den att vara, dvs ju haltare hästen är desto större andel av stegen

kommer att indikera hälta på samma ben.

MATERIAL OCH METODER

Datainsamling

Universitetsdjursjukhusets (UDS) Häst-klinik har ett höghastighetskamerasystem för rörelseanalys som används vid hältutredningar av hästar och i samband med forskningsprojekt vid SLU. Data från 270 hästar som registrerats under perioden 2014–2017 och där djurägaren godkänt användningen av data inkluderades i studien. Besöksorsaken till kliniken var hältutredning, 223 hästar, hälsoundersökning, 23 hästar eller att hästen ingick i ett forskningsprojekt, 22 hästar. Ytterligare två hästar ingick i studien och blev registrerade i samband med ett återbesök efter att ha behandlats för en septisk artrit. Av registrerade hästar var 152 valacker, 105 ston och 13 hingstar. Hästarnas ålder varierade från två till 27 år, medelålder 10,7 år. 201 hästar var av ridhästtyp, 27 islandshästar, 30 av ponnyras och 12 hästar var travare. Rörelseanalysen gjordes med hjälp av 12 höghastighetskameror, av märket Oqus 400^a, monterade i klinikens löpargång.

FOTO: VIKTOR WRANGE/WRANGE DESIGN.

FIGUR 2. Häst försedd med markörer på huvud, manke och bäcken. Bild från företaget Qualisys.

En standardiserad uppsättning av totalt nio sfäriska, 25 mm i diameter, ljusreflekterande markörer placerades enligt Figur 2 på huvudet (3 stycken), över manken (3 stycken) och på bäckenets tuber sacrale, samt vardera tuber coxae. Markörerna sattes fast på hästen med dubbelhäftande tejp. Data från mankens markörer inkluderades inte i denna studie. Kamerorna filmade markörernas rörelse med 200 Hz dvs 200 bilder per sekund. Samtliga hästar travades i löpargången på ett asfaltunderlag. Antalet steg per registrering varierade då hästarna travade olika antal gånger fram och tillbaka i löpargången.

Dataanalys

För varje registrering av hästens rörelsemönster analyserades de tredimensionella koordinaterna för varje markör i mjukvarusystemet Qualisys Track Manager och exporterades till MATLAB (MathWorks), för analys. Data från markörerna på hästarnas huvud och bäcken filtrerades och delades upp i stegcykler enligt metod beskriven av Pfau och medarbetare (14). För varje stegcykel beräknades värdet för skillnaden mellan huvudets två lägsta positioner (HDmin) och skillnaden mellan bäckenets två lägsta positioner (PDmin). Negativa värden för HDmin och PDmin indikerade en vänstersidig asymmetri, dvs en asymmetri som upp-

Tabell 1. GRÄNSVÄRDEN FÖR DE ASYMMETRIKATEGORIER SOM ANVÄNDES I STUDIEN. MÄTNINGARNA KATEGORISERADES EFTER ASYMMETRIGRAD UTIFRÅN MEDELVÄRDET FÖR ALLA STEG FÖR DE ANVÄNDA VARIABLERNA HDmin OCH PDmin.

	HDmin	PDmin
Asymmetrigrad 0	≤5 mm	≤4 mm
Asymmetrigrad 1	>5 mm & ≤9 mm	>4 mm & ≤6 mm
Asymmetrigrad 2	>9 mm & ≤13 mm	>6 mm & ≤8 mm
Asymmetrigrad 3	>13 mm & ≤18 mm	>8 mm & ≤11 mm
Asymmetrigrad 4	>18 mm & ≤22 mm	>11 mm & ≤14 mm
Asymmetrigrad 5	>22 mm	>14 mm

kommer på grund av att huvud respektive bäcken sjunker ner mindre när vänster sidas ben är i belastning, medan positiva värden indikerade en högersidig asymmetri. Antalet vänster- eller högerasymmetriska stegcykler beräknades. Dessutom beräknades procentuella andelen för den sida (vänster eller höger) som hade störst antal asymmetriska stegcykler, dvs flest asymmetriska steg per registrering. För varje registrering beräknades också medelvärde, median och standardavvikelse för HDmin samt PDmin för alla steg.

Statistik

Deskriptiv statistisk analys av processade data gjordes i mjukvaran R-Studio (version 0.99.491). Inga data exkluderades manuellt från ursprungsdata men enskilda extremvärden (enskilda steg), som låg utanför intervallet $\pm 1,96$ gånger

standardavvikelsen från medelvärdet eliminerades. För varje rörelseanalys beräknades medelvärde och standardavvikelse för HDmin samt PDmin. Mätningarna delades in i sex olika asymmetrikategorier fördelade över jämna intervaller från lägsta till högsta värde (Tabell 1).

RESULTAT

Totalt inkluderades 270 hästar och bara den första registreringen för varje häst och besök inkluderades. Registreringar utförda efter böjprov eller anestasier exkluderades. Dessutom exkluderades registreringar som innehöll färre än 16 stegcykler. Kvar blev då 227 hästar och 7 900 stegcykler. Några av hästarna som inkluderades blev även registrerade i samband med återbesök och även dessa registreringar är inkluderade, vilket gör att antalet registreringar är 312, dvs fler än antalet hästar. ➤

Tabell 2. VÄRDET FÖR PDmin RESPEKTIVE HDmin FÖR VARJE ASYMMETRIGRAD SETT TILL TOTALA ANTALET STEG, MEN ÄVEN VÄRDET FÖR DEN SIDA SOM HADE FLEST RESPEKTIVE LÄGST ANTALET ASYMMETRISKA STEGCYKLER. I TABELLEN KALLAS DESSA FÖR DEN MEST ASYMMETRISKA SIDAN RESPEKTIVE MINST ASYMMETRISKA SIDAN. TABELLEN VISAR OCKSÅ ANDELEN STEG FÖR DEN MINST RESPEKTIVE MEST ASYMMETRISKA SIDAN I VARJE ASYMMETRIGRAD SAMT FÖRDELNINGEN AV HÄSTAR, REGISTRERINGAR OCH STEGCYKLER ÖVER ASYMMETRIGRADERNA. INOM PARENTES ANGES STANDARDAVVIKELSEN. I TABELLEN BLIR TOTALA ANTALET HÄSTAR 280 OCH INTE 227 SOM ÄR DET TOTALA ANTALET INKLUDERADE HÄSTAR. DETTA BERÖR PÅ ATT NÅGRA AV HÄSTARNA ÄR REGISTRERADE VID FLERA BESÖK OCH DÄRFÖR KAN SAMMA HÄST HA HAMNAT I OLIKA ASYMMETRIGRADER. MEDELVÄRDET FÖR DEN MINST ASYMMETRISKA SIDAN LIGGER STABILT LIKA FÖR ALLA KATEGORIER. OBSERVERA DOCK ATT VÄRDET FÖR DEN MINST ASYMMETRISKA SIDAN FÖR PDmin I ASYMMETRIGRAD 5 AVVIKER FRÅN DE ANDRA.

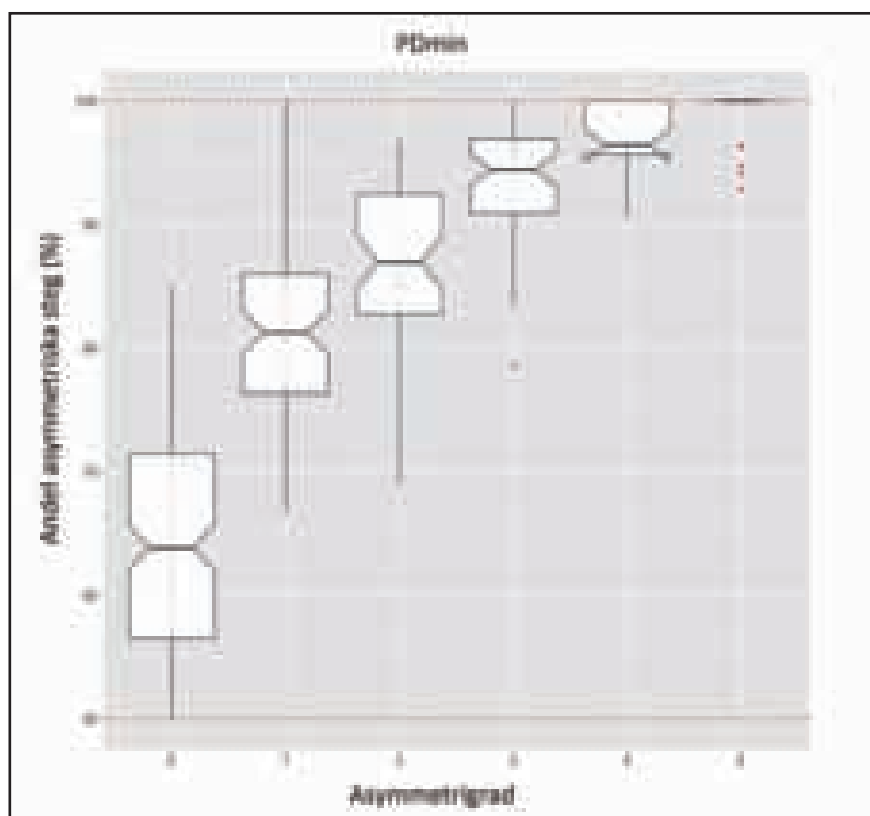
Asymmetrigrad		0	1	2	3	4	5
PDmin (mm)	Medelvärde av alla steg	2,0 (1,1)	4,9 (0,6)	6,9 (0,6)	9,3 (0,8)	12,0 (1,0)	22,5 (8,2)
	Medelvärde mest asymmetriska sidan	5,6 (1,5)	7,0 (1,0)	8,7 (1,4)	10,2 (1,0)	12,4 (1,0)	22,7 (8,1)
	Medelvärde minst asymmetriska sidan	4,3 (1,9)	4,0 (2,2)	4,7 (3,7)	3,5 (2,6)	3,5 (4,6)	7,6 (8,8)
HDmin (mm)	Medelvärde av alla steg	2,6 (1,7)	7,1 (1,2)	11,0 (1,2)	15,3 (1,3)	19,9 (1,1)	32,1 (9,6)
	Medelvärde mest asymmetriska sidan	16,4 (5,8)	18,4 (5,4)	20,0 (5,3)	22,0 (4,8)	27,7 (6,7)	37,7 (9,7)
	Medelvärde minst asymmetriska sidan	14,8 (7,2)	12,8 (5,7)	12,4 (6,5)	9,0 (4,6)	11,5 (7,4)	11,8 (11,3)
Andel steg (%)	Mest asymmetriska sidan	58,0 (6,2)	65,0 (7,1)	73,8 (6,9)	80,6 (10,3)	82,5 (9,7)	90,8 (9,1)
	Mest symmetriska sidan	42,0 (6,2)	35,0 (7,1)	26,2 (6,9)	19,4 (10,3)	17,5 (9,7)	9,1 (9,1)
Antal hästar		110	54	33	40	24	19
Antal registreringar		132	61	33	42	24	20
Antal stegcykler		3 362	1 542	853	1 068	605	470

- Av hästarna som registrerades i samband med hältutredning visade sig 223 (83 %) vara kliniskt halta vid subjektiv bedömning. Fyra (17 %) av hästarna som kom för hälsoundersökning bedömdes också vara kliniskt halta. För de som registrerades i samband med forskningsprojekt finns inte den informationen tillgänglig.

Totalt 110 hästar (39 %), 132 (42 %) registreringar och 3 362 (43 %) stegcykler var av asymmetrigrad 0. En lägre andel hästar (n=43), registreringar (n=44) och stegcykler (n=1 075) låg i de högre asymmetrigraderna 4 och 5 (Tabell 2).

Vid analys av PDmin blev fördelningen av vänster- respektive högerasymmetriska steg jämn i de lägre graderna av asymmetri (Figur 3). Medianvärdet för andelen vänster- respektive högerasymmetriska steg i asymmetrigrad 0 var 63 procent. Det betyder att en häst som var asymmetrisk vänster bak (PDmin vänster) i 63 procent av stegen, var i 37 procent av stegen asymmetrisk höger bak (PDmin höger). Vid asymmetrigrad 5 indikerade samtliga steg (100 %) samma ben. För asymmetrigrad 0 är medianen för fördelningen höger- respektive vänsterasymmetriska steg 63 procent och i 50 procent av stegen är fördelningen mellan 57 och 72 procent. Lägsta andelen höger- respektive vänsterasymmetriska steg är 50 procent och högsta 85 procent.

Vid analys av HDmin (Figur 4) ökade andelen asymmetriska steg för en sida med stigande asymmetrigrad. Vid asymmetrigrad 0 var medianen för andelen asymmetriska steg på höger eller vänster sida 57 procent, medan den för asymmetrigrad 5 var 94 procent. Dvs hästarna var mer ensidigt asymmetriska på vänster eller höger sida med stigande asymmetrigrad. I 50 procent av registreringarna i asymmetrigrad 0 är andelen höger- eller vänstersidig asymmetri mellan 53 och 62 procent. Högsta värdet för andelen vänster- eller högerasymmetriska steg är 70 procent och lägsta värdet 50 procent. Resultaten visar också att även i asymmetrigrad 5 finns en spridning mellan 88 procent och 97 procent andel höger- eller vänsterasymmetriska steg och att medianvärdet för andelen höger- eller vänsterasymmetriska steg är 94 procent.

FIGUR 3. Bäckens rörelse (PDmin). Y-axeln anger andelen steg som indikerar den mest asymmetriska sidan (vänster eller höger sida). Midjan på boxen visar medianen och boxens storlek visar spridningen. Boxen motsvarar 50 procent av de uppmätta PDmin-värdena och det nedre och övre lodräta sträcket motsvarar den lägsta respektive högsta andelen i varje asymmetrigrad. X-axeln visar de olika asymmetrigraderna enligt Tabell 1. De röda prickarna representerar registrerade extremvärden.

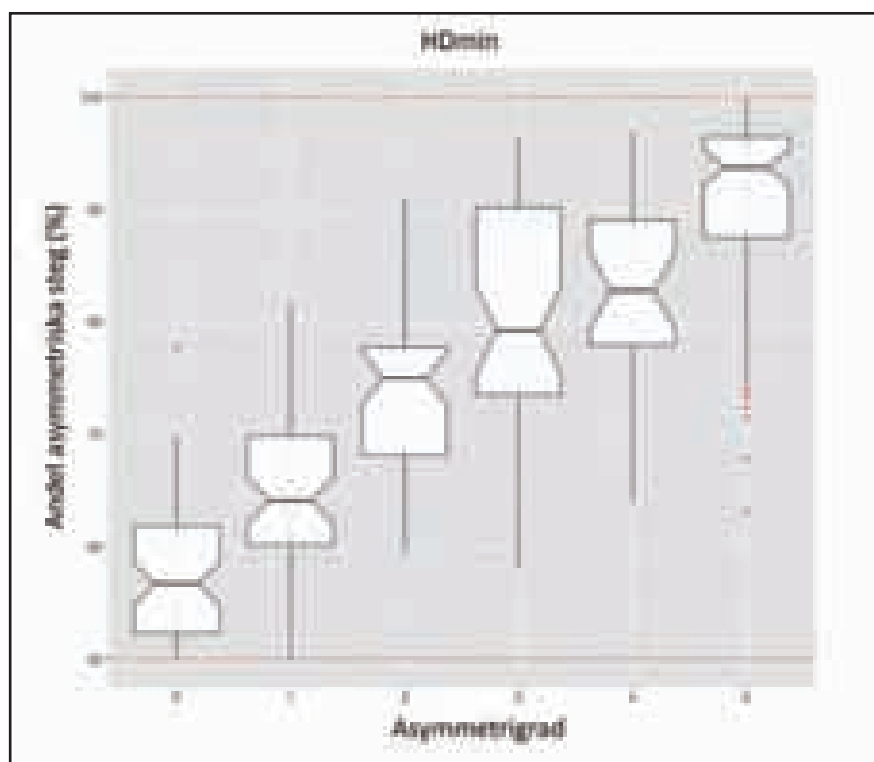
DISKUSSION

Resultatet visar att hästar med en låg grad av asymmetri ofta varierar mellan att vara asymmetriska på höger respektive vänster ben mellan olika stegcykler. Både analys av PDmin och HDmin visar att hästarna blir mer konsekvent höger- eller vänsterasymmetriska vid stigande grad av asymmetri.

Graden av asymmetri i studiepopulationen

Ross (18) definierar halta som "ett kliniskt tecken – en manifestation av symptom, som uppstår på grund av inflammation, inkluderat smärta och mekanisk dysfunktion, som resulterar i ett förändrat rörelsemönster". Majoriteten av hästarna (227 av 270) i denna studie bedömdes vara kliniskt halta vid den subjektiva hältbedömning utförd av klinikveterinären. Hur den subjektiva graderingen av hältan samstämde med

den objektivt mätta rörelseasymmetrin har vi inte undersökt och därför används ordet asymmetri istället för halta. Vi vet idag att objektiva mätsystem fångar upp rörelsestörningar på fungerande hästar och vi vet inte om de alltid är förknippade med smärta och klinisk halta (17). Trots att de flesta registreringarna i materialet till denna studie visar väldigt låggradiga asymmetrier så har de flesta av dessa hästar subjektivt bedömts vara kliniskt halta. Bristen på hästar med högggradiga rörelseasymmetrier i materialet kan bero på att dessa selekterats bort då det inte finns en stor nytta av en objektiv rörelseanalys för att identifiera en halta. Inga gränsvärden för vilken grad av asymmetri som motsvarar klinisk halta har ännu tagits fram för det använda systemet, men i studier där man använt sensorbaserade Lameness Locator, anges >6 mm asymmetri för framben (HDmin) och >3 mm asym-

FIGUR 4. Huvudets rörelse (HDmin). Y-axeln anger andelen registrerade steg för den mest asymmetriska sidan (vänster eller höger sida). Midjan på boxen visar medianen och boxens storlek visar spridningen. X-axeln visar data uppdelade per asymmetrigrad enligt Tabell 1.

metri för bakben (PDmin) som gränsvärden för en rörelseasymmetri som visuellt kan uppfattas som en hälta (17).

Studiens styrkor och begränsningar

I denna studie placerades markörerna på hästens huvud och kors och värden för skillnaden mellan huvudets respektive bäckenets lägsta position (mindiff) beräknades eftersom tidigare studier har visat att registrering av dessa anatomiska hållpunkters position ger pålitliga resultat vid objektiv rörelseanalys med avseende på hälta (2, 3, 4, 7, 9, 12, 13). Andra beskrivna mått för objektiv hältutvärdering har inte undersökts.

Resultaten visar att sambandet mellan variationen från vänster till höger sida och asymmetrigrad, vid registrering av huvudets rörelse, inte är lika tydligt som vid registrering av bäckenets rörelse. Det kan förklaras av att huvudet har en större rörelsefrihet än bäckenet och huvudets position påverkas av flera yttre faktorer, t ex att hästen höjer huvudet för att titta på något eller kastar med huvudet. Därför kan sannolikt aldrig andelen höger-

eller vänsterasymmetriska steg bli 100 procent vid analys av HDmin. Keegan och medarbetare (7) gjorde en studie 2001 där lindrig frambenshälta inducerades på hästar som sedan travade på ett rullband och en kinematisk analys av huvudets rörelse gjordes. Studien visade att avvikande värden på grund av andra rörelser än den vertikala rörelsen som är relaterad till stegcykeln behövde filtreras bort för att analysen skulle bli korrekt.

I denna studie har endast deskriptiv statistik använts. För att kunna dra slutsatser kring andra hästar än just de som ingår i studiematerialet och därmed stärka det vetenskapliga värdet av studien, kunde andra statistiska test ha använts t ex en logistisk regressionsanalys.

Hastighetens påverkan

Hästar travade inte i ett förutbestämt tempo vid registreringarna och hastigheten inom registreringen kan ha varierat något i samband med start, vändning och avslutning. Vi har inte analyserat hur travhastigheten påverkar stegvariationen. Många tidigare studier har visat

att resultaten av både objektiva och subjektiva bedömningar av hästar i rörelse kan påverkas av hastigheten. Till exempel visade Peham och medarbetare (16), i en studie där man lät 16 hästar med varierande grad av hälta trava i tre olika hastigheter, att hästar som graderades som måttligt halta visade en ökad grad av asymmetri ju snabbare de travade. I en studie av Starke och medarbetare (20) studerades hur hastigheten påverkade hästarnas rörelse både med objektiv rörelseanalys och med subjektiv bedömning. I studien såg man tydligt att när hastigheten ökade bedömdes hältgraden som lägre vid den subjektiva bedömningen. Vid de objektiva registreringarna sågs ingen signifikant skillnad i graden av asymmetri vid de olika hastigheterna. Då ska dock beaktas att man i dessa studier inte har tagit hänsyn till proportionen halta steg för höger- respektive vänster sida, vilket resultatet i denna studie talar för att man borde göra. Enligt studien av Peham och medarbetare (15) från 1998, får man säkrare resultat vid objektiv rörelseanalys om man låter hästarna trava i det tempo som de väljer själva.

Kompensatoriska rörelsemönster och flerbenshälta

I denna studie togs inte hänsyn till om hästarna var asymmetriska på både fram- och bakben och om det kan ha påverkat resultaten med tanke på de kompensatoriska rörelsemönster som beskrivs i flera studier (10, 21). Det togs heller inte hänsyn till om hästarna var bilateralt halta, något som skulle kunna påverka både graden av asymmetri och fördelningen mellan benen. En utökad studie där man även studerar detta behövs eftersom det skulle ge oss ytterligare information kring hur hästars rörelseasymmetrier varierar och hur detta påverkar den kliniska bedömningen.

Borde veterinärer bedöma hältor annorlunda?

Den stora variation vi funnit i rörelseasymmetri hos låggradigt asymmetriska hästar kan sannolikt förklara den låga samstämmighet som påvisats mellan veterinärer som bedömer låggradiga hältor. Keegan och medarbetare (8) visade i en studie där man lät veterinärer be- ➤

- döma halta hästar subjektivt, att överensstämmelsen gick från 61,9 procent när hästarna var <1,5 grad halta till 93,1 procent när hästarna var >1,5 grad halta. Orsaken till det kan kanske vara att den låggradiga hältan varierar mellan höger och vänster sida mellan stegen och att de som bedömer hästen medvetet eller omedvetet baserar sin bedömning på vissa steg. Idag vid subjektiv hältbedömning beskriver vi hältan utifrån olika former av graderingsskalor. Dessa skalor beskriver dock inte om hältan varierar i grad från steg till steg eller om den t o m skiftar ben mellan stegcyklerna. Kanske är det just den bristen som gör att både Fuller (5) och Keegan (6) kommer fram till att samstämmigheten är låg mellan bedömande veterinärer.

Framtiden

Med de analyser som det använda höghastighetskamerasystemet ger finns en möjlighet att gå in och titta på varje steg (Figur 5). Kanske kommer vi i framtiden inte att gradera hältor i grader på ett ben utan istället att beskriva hur hältan varierar, utifrån subjektiva bedömningar och precisa rörelseanalyser från olika kinematiska system.

Det vore intressant att i framtiden studera i vilken grad bilaterala hältor på-

verkar variationen av höger- respektive vänsterasymmetriska steg. Blir hästarna mer tydligt asymmetriska på det kontralaterala benet när orsaken till asymmetrin på det andra benet har bedövats bort? Man vill gärna tro det, men vet vi det? Och vad är det som skiljer hästarna i den högsta asymmetrigraden där andelen vänster- eller högerasymmetriska steg är nära 100 procent från dem som ligger i de lägre graderna av asymmetri? Har hästarna som är mer konstant halta på samma ben mer ont än de som hela tiden skiftar ben? Säger proportionen av variation mellan vänster och höger sida något om hästens asymmetriska rörelse är orsakad av ortopedisk smärta? Man vill gärna tro att en häst som har en asymmetrisk rörelse på grund av smärta är mer konsekvent asymmetrisk på en sida. Har en låggradigt asymmetrisk häst, men med liten variation mellan vänster och höger sida, mer ont än en häst som hamnar i de högre asymmetrigraderna men med en variation nära 50 procent mellan höger och vänster sida? Och slutligen, studier visar att det finns hästar som är konstant låggradigt asymmetriska (17). Vilken betydelse har de asymmetrierna för hästarna? Måste det finnas en ortopedisk patologi bakom och kommer den att ha någon betydelse för hästen i

framtiden? Kanske informationen om variationen i framtiden kan hjälpa oss att urskilja vissa typer av ortopediska tillstånd.

I den här studien har vi endast klassat hästens asymmetri utifrån medelvärdet på asymmetriens magnitud, men kanske vi i framtiden, när vi med objektiva rörelseanalyssystem bedömer kliniska hältor, även kommer att utgå från spridningen av värdena. För att asymmetrin ska klassas som en klinisk häлта måste inte bara magnitudens medelvärde vara högt utan även spridningen låg, vilket till viss del redan görs när man använder det sensorbaserade rörelseanalyssystemet Lameness Locator. Genom framtida studier kommer vi kanske också att bättre kunna uttala oss om vilken effekt våra anestesier har genom att titta på både magnituden av asymmetrin och proportionen asymmetriska steg mellan vänster och höger sida.

Resultaten i studier visar att vi har en stor variation mellan stegen när hästarna travar och att behovet är stort av objektiv rörelseanalys i det kliniska arbetet, samt att dagens hältgraderingsskalor bör förändras. Det finns all anledning att arbeta för korrekta, samstämmiga och sensitiva bedömningar vid kliniska hältutredningar eftersom ortopediska sjukdomar är mycket vanliga i hästpopulationen och innebär både ett onödigt lidande för hästarna och stora ekonomiska förluster.

SUMMARY

The lame horse – inter-stride variation of lameness and how it changes with increasing lameness degree

Lameness is a major health concern for horses worldwide. Several studies have shown that agreement between veterinarians when evaluating mild lameness subjectively is low. Therefore, increased knowledge regarding factors influencing movement symmetry is imperative. How lameness varies between strides is not well described and the different clinical lameness scales do not mention how to consider any such variation. The aim of this study was to investigate the inter-stride variation of asymmetry in horses trotting on a straight line and how it changes with increasing asymmetry.

Foto: Johan Beck-Friis

FIGUR 5. Ljusreflekterande markörer. Med de analyser som höghastighetskamerasystemet ger finns en möjlighet att gå in och titta på varje steg. Kanske kommer vi i framtiden inte att gradera hältor i grader på ett ben utan istället att beskriva hur hältan varierar.

In total 270 horses, 1976 trials and 34713 strides were included in the study. 83 per cent of the horses were presented to the equine clinic due to lameness and the remaining horses underwent a normal health check or participated in a research project. The horses were registered with a high-speed camera system while trotting on a straight line. By tracking the position of reflective markers on the head and pelvis vertical movement symmetry parameters were calculated for each stride. From these values, the proportion of right- and left asymmetric strides were calculated.

The results show that the proportion of right and left asymmetries are relatively equal in low grade asymmetry and that when the degree of asymmetry increases the horses also get more consistently left- or right asymmetric. In low grade lameness, a surprisingly high proportion of strides indicate the contralateral limb. This result offers a possible explanation to the poor agreement between veterinarians in visual assessment of low grade lameness. Clinical scoring of lameness should maybe be performed using scales that incorporate inter-stride variability as a factor. Objective gait analysis has the potential to further our understanding of the complexity of lameness and its variation.

Referenser

1. Arkell M, Archer RM, Guitian FJ & May SA. Evidence of bias affecting the interpretation of the results of local anaesthetic nerve blocks when assessing lameness in horses. *Vet Rec*, 2006, 159, 346–348.
2. Bell RP, Reed SK, Schoonover MJ et al. Associations of force plate and body-mounted inertial sensor measurements for identification of hind limb lameness in horses. *Am J Vet Res*, 2016, 4, 337–345.
3. Buchner HHF, Savelberg HHCM, Scharnhardt HC & Barneveld A. Head and trunk movement adaptations in horses with experimentally induced fore- or hindlimb lameness. *Equine Vet J*, 1996, 28, 71–76.
4. Church EE, Walker AM, Wilson AM & Pfau T. Evaluation of discriminant analysis based on dorsoventral symmetry indices to quantify hindlimb lameness during over ground locomotion in the horse. *Equine Vet J*, 2009, 41, 304–308.
5. Fuller CJ, Bladon BM, Driver AJ & Barr ARS. The intra- and inter-assessor reliability of measurement of functional outcome by lameness scoring in horses. *Vet J*, 2006, 171, 281–286.
6. Keegan K, Wilson DA, Wilson DJ et al. Evaluation of mild lameness in horses trotting on a treadmill by clinicians and interns or residents and correlation of their assessments with kinematic gait analysis. *Am J Vet Res*, 1998, 59, 1370–1377.
7. Keegan KG, Pai PF, Wilson DA & Smith BK. Signal decomposition method of evaluating head movement to measure induced forelimb lameness in horses trotting on a treadmill. *Equine Vet J*, 2001, 33, 446–451.
8. Keegan K, Dent E, Wilson D et al. Repeatability of subjective evaluation of lameness in horses. *Equine Vet J*, 2010, 42, 92–97.
9. Kobluk CN, Schnurr D, Horney FD et al. Use of high-speed cinematography and computer-generated gait diagrams for the study of equine hindlimb kinematics. *Equine Vet J*, 1989, 21, 48–58.
10. Maliye S, Voute LC & Marshall JF. Naturally-occurring forelimb lameness in the horse results in significant compensatory load redistribution during trotting. *Vet J*, 2015, 208–213.
11. Parkes RSV, Weller R, Groth AM et al. Evidence of development of domain-restricted expertise in the recognition of asymmetric motion characteristics of hindlimb lameness in the horse. *Equine Vet J*, 2009, 41, 112–117.
12. Pfau T, Fiske-Jackson A & Rhodin M. Quantitative assessment of gait parameters in horses: Useful for aiding clinical decision making? *Equine Vet Educ*, 2016, 28, 4, 209–215.
13. Pfau T, Robilliard JJ, Weller R et al. Assessment of mild hindlimb lameness during over ground locomotion using linear discriminant analysis of inertial sensor data. *Equine Vet J*, 2007, 39, 407–413.
14. Pfau T, Witte TH & Wilson AM. A method for deriving displacement data during cyclical movement using an inertial sensor. *J Exp Biol*, 2005, 208, 2503–2514.
15. Peham C, Licka T, Mayr A & Scheidl M. Individual speed dependency of forelimb lameness in trotting horses. *Vet J*, 2000, 160, 135–138.
16. Peham C, Licka T, Mayr A et al. Speed dependency of motion pattern consistency. *J Biomech*, 1998, 31, 769–772.
17. Rhodin M, Egenvall A, Haubro Andersen P & Pfau T. Head and pelvic movement asymmetries at trot in riding horses in training and perceived as free from lameness by the owner. *PLoS ONE*, 2017, 12, 4, e0176253.
18. Ross MW. Chap 2: Lameness in horses: basic facts before starting. In: Ross MW & Dyson SJ, eds. *Diagnosis and management of lameness in the horse*. St Louis, Missouri. Elsevier Saunders, 2011, 3–8.
19. Ross MW. Chap 7: Movement. In: Ross MW & Dyson SJ, eds. *Diagnosis and management of lameness in the horse*. St Louis, Missouri. Elsevier Saunders, 2011, 64–80.
20. Starke SD, Raistrick KJ, May SA & Pfau T. The effect of trotting speed on the evaluation of subtle lameness in horses. *Vet J*, 2013, 197, 245–252.
21. Uhlir C, Lick T, Kübber P et al. Compensatory movements of horses with a stance phase lameness. *Equine Vet J*, 1997, 29, 102–105.

*MALIN SANTESSON, leg veterinär, klinik-veterinär, Hästkliniken UDS, Box 7040, 750 07 Uppsala.

MARIE RHODIN, leg veterinär, VMD, docent, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, Box 7054, 750 07 Uppsala.

KARIN HOLM FORSSTRÖM, leg veterinär, VMD, docent, klinikchef, Hästkliniken UDS, Box 7040, 750 07 Uppsala.

ELIN HERNLUND, leg veterinär, VMD, Institutionen för anatomi, fysiologi och biokemi, SLU, Box 7011, 750 07 Uppsala.

Veterinärmedicinska föreningen bjuder in till auktion!

När: Måndagen den 4 december, klockan 18:00
Var: VMFs kårhus, Ulls väg 6, Uppsala

Kvackutrustning och andra veterinärrelaterade prylar mottages för försäljning till och med den 4/12, gärna i samband med Veterinärkongressen den 9–10/11. Välj om du vill skänka din utrustning till VMF eller sälja till högstbjudande mot viss provision – alla intäkter går oavkortat till VMF.

För mer information, kontakta VMFs auktionsförvaltare:
Maja Jansson, 0762727098, maja0017@stud.slu.se
Lina Wachtmeister, 0707526825, liwr0001@stud.slu.se

NYHET

**Även dina bästa mjölk-
producenter kan behöva lite
hjälp med att skydda sina
nykalvande kor mot klinisk mastit.**

ImmunorTM (polyoxaligastriinj) är det första läkemedlet i sitt slag som återställer det nedslådda immunförsvaret.

Under den kritiska perioden innan och omedelbart efter kulning försvagas kons immunitetsförmåga, vilket gör henne mottaglig för invandrande bakterier.

Med InvestorSM kan du hjälpa kon att bättre förstå sig på leverantörer och därmed minska risken för felaktig mask.

100

Amrestor

1. *Species*: *Agave americana* L.
 2. *Number of specimens*: 1
 3. *Collector*: J. J. Smith
 4. *Date*: 1950
 5. *Locality*: ...
 6. *Altitude*: ...
 7. *Number of specimens*: ...
 8. *Collector*: ...
 9. *Date*: ...
 10. *Locality*: ...
 11. *Altitude*: ...
 12. *Number of specimens*: ...
 13. *Collector*: ...
 14. *Date*: ...
 15. *Locality*: ...
 16. *Altitude*: ...
 17. *Number of specimens*: ...
 18. *Collector*: ...
 19. *Date*: ...
 20. *Locality*: ...
 21. *Altitude*: ...
 22. *Number of specimens*: ...
 23. *Collector*: ...
 24. *Date*: ...
 25. *Locality*: ...
 26. *Altitude*: ...
 27. *Number of specimens*: ...
 28. *Collector*: ...
 29. *Date*: ...
 30. *Locality*: ...
 31. *Altitude*: ...
 32. *Number of specimens*: ...
 33. *Collector*: ...
 34. *Date*: ...
 35. *Locality*: ...
 36. *Altitude*: ...
 37. *Number of specimens*: ...
 38. *Collector*: ...
 39. *Date*: ...
 40. *Locality*: ...
 41. *Altitude*: ...
 42. *Number of specimens*: ...
 43. *Collector*: ...
 44. *Date*: ...
 45. *Locality*: ...
 46. *Altitude*: ...
 47. *Number of specimens*: ...
 48. *Collector*: ...
 49. *Date*: ...
 50. *Locality*: ...
 51. *Altitude*: ...
 52. *Number of specimens*: ...
 53. *Collector*: ...
 54. *Date*: ...
 55. *Locality*: ...
 56. *Altitude*: ...
 57. *Number of specimens*: ...
 58. *Collector*: ...
 59. *Date*: ...
 60. *Locality*: ...
 61. *Altitude*: ...
 62. *Number of specimens*: ...
 63. *Collector*: ...
 64. *Date*: ...
 65. *Locality*: ...
 66. *Altitude*: ...
 67. *Number of specimens*: ...
 68. *Collector*: ...
 69. *Date*: ...
 70. *Locality*: ...
 71. *Altitude*: ...
 72. *Number of specimens*: ...
 73. *Collector*: ...
 74. *Date*: ...
 75. *Locality*: ...
 76. *Altitude*: ...
 77. *Number of specimens*: ...
 78. *Collector*: ...
 79. *Date*: ...
 80. *Locality*: ...
 81. *Altitude*: ...
 82. *Number of specimens*: ...
 83. *Collector*: ...
 84. *Date*: ...
 85. *Locality*: ...
 86. *Altitude*: ...
 87. *Number of specimens*: ...
 88. *Collector*: ...
 89. *Date*: ...
 90. *Locality*: ...
 91. *Altitude*: ...
 92. *Number of specimens*: ...
 93. *Collector*: ...
 94. *Date*: ...
 95. *Locality*: ...
 96. *Altitude*: ...
 97. *Number of specimens*: ...
 98. *Collector*: ...
 99. *Date*: ...
 100. *Locality*: ...
 101. *Altitude*: ...
 102. *Number of specimens*: ...
 103. *Collector*: ...
 104. *Date*: ...
 105. *Locality*: ...
 106. *Altitude*: ...
 107. *Number of specimens*: ...
 108. *Collector*: ...
 109. *Date*: ...
 110. *Locality*: ...
 111. *Altitude*: ...
 112. *Number of specimens*: ...
 113. *Collector*: ...
 114. *Date*: ...
 115. *Locality*: ...
 116. *Altitude*: ...
 117. *Number of specimens*: ...
 118. *Collector*: ...
 119. *Date*: ...
 120. *Locality*: ...
 121. *Altitude*: ...
 122. *Number of specimens*: ...
 123. *Collector*: ...
 124. *Date*: ...
 125. *Locality*: ...
 126. *Altitude*: ...
 127. *Number of specimens*: ...
 128. *Collector*: ...
 129. *Date*: ...
 130. *Locality*: ...
 131. *Altitude*: ...
 132. *Number of specimens*: ...
 133. *Collector*: ...
 134. *Date*: ...
 135. *Locality*: ...
 136. *Altitude*: ...
 137. *Number of specimens*: ...
 138. *Collector*: ...
 139. *Date*: ...
 140. *Locality*: ...
 141. *Altitude*: ...
 142. *Number of specimens*: ...
 143. *Collector*: ...
 144. *Date*: ...
 145. *Locality*: ...
 146. *Altitude*: ...
 147. *Number of specimens*: ...
 148. *Collector*: ...
 149. *Date*: ...
 150. *Locality*: ...
 151. *Altitude*: ...
 152. *Number of specimens*: ...
 153. *Collector*: ...
 154. *Date*: ...
 155. *Locality*: ...
 156. *Altitude*: ...
 157. *Number of specimens*: ...
 158. *Collector*: ...
 159. *Date*: ...
 160. *Locality*: ...
 161. *Altitude*: ...
 162. *Number of specimens*: ...
 163. *Collector*: ...
 164. *Date*: ...
 165. *Locality*: ...
 166. *Altitude*: ...
 167. *Number of specimens*: ...
 168. *Collector*: ...
 169. *Date*: ...
 170. *Locality*: ...
 171. *Altitude*: ...
 172. *Number of specimens*: ...
 173. *Collector*: ...
 174. *Date*: ...
 175. *Locality*: ...
 176. *Altitude*: ...
 177. *Number of specimens*: ...
 178. *Collector*: ...
 179. *Date*: ...
 180. *Locality*: ...
 181. *Altitude*: ...
 182. *Number of specimens*: ...
 183. *Collector*: ...
 184. *Date*: ...
 185. *Locality*: ...
 186. *Altitude*: ...
 187. *Number of specimens*: ...
 188. *Collector*: ...
 189. *Date*: ...
 190. *Locality*: ...
 191. *Altitude*: ...
 192. *Number of specimens*: ...
 193. *Collector*: ...
 194. *Date*: ...
 195. *Locality*: ...
 196. *Altitude*: ...
 197. *Number of specimens*: ...
 198. *Collector*: ...
 199. *Date*: ...
 200. *Locality*: ...
 201. *Altitude*: ...
 202. *Number of specimens*: ...
 203. *Collector*: ...
 204. *Date*: ...
 205. *Locality*: ...
 206. *Altitude*: ...
 207. *Number of specimens*: ...
 208. *Collector*: ...
 209. *Date*: ...
 210. *Locality*: ...
 211. *Altitude*: ...
 212. *Number of specimens*: ...
 213. *Collector*: ...
 214. *Date*: ...
 215. *Locality*: ...
 216. *Altitude*: ...
 217. *Number of specimens*: ...
 218. *Collector*: ...
 219. *Date*: ...
 220. *Locality*: ...
 221. *Altitude*: ...
 222. *Number of specimens*: ...
 223. *Collector*: ...
 224. *Date*: ...
 225. *Locality*: ...

[illegible]

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, seniorprofessor,
 PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin,
 SUSANNE STENLUND, leg veterinär, VMD, klinisk utredare veterinärmedicin,
 ANNA-KARIN BENGTTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare och
 SARA BODEBY, leg apotekare, biverkningshandläggare*

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2016, del 5

Biverkningar rapporterade hos katt och kanin samt reaktioner hos människor som kommit i kontakt med läkemedel till djur

I tidigare artiklar i Svensk Veterinärtidning har redogjorts för misstänkta biverkningar hos häst, nöt, får, gris och hund som rapporterats till Läkemedelsverket under 2016. Föreliggande artikel redovisar biverkningar som rapporterats hos katt och kanin samt reaktioner hos människor som kommit i kontakt med läkemedel till djur.

KATT

Vacciner

Av de biverkningsrapporter som anmäldes för 2016 rör de flesta vaccinationsbiverkningar (Figur 1). För katt finns följande basvacciner: vaccin mot kattens parvovirus (felint parvovirus, kallas även felint panleukopenivirus), vaccin mot kattens herpesvirus (felint herpesvirus typ 1, kallas även felint rinotrakeitisvirus) och vaccin mot kattens calicivirus (felint calicivirus). Kattens parvovirus orsakar kattpest. Virusnet angriper och skadar slemhinnan i gastrointestinalkanalen och kan även ge panleukopeni. Kattens herpesvirus ger en infektion i de övre luftvägarna. Kattens calicivirus orsakar konjunktivit, näsflöde och stomatit och kan även ge polyartrit. Kattsnuva är en övre luftvägsinfektion som ofta involverar flera infektiösa såsom herpesvirus och calicivirus och bakterier såsom *Bordetella bronchiseptica* och kattens klamydia (*Chlamydomphila felis*).

Foto: EVOR RASEHORN

FIGUR 1. Av de biverkningsrapporter för katt som anmäldes för 2016 rör de flesta vaccinationsbiverkningar.

I Tabell 1 ges en översikt av de rapporterade vaccinationsbiverkningarna. Det finns 39 rapporter för Nobivac Tricat Novum vet (innehåller levande försvagade parvo-, herpes- och calicivirus), åtta rapporter för Purevax RCP (innehåller levande försvagade parvo- och herpesvirus och inaktiverat calicivirus), fyra rapporter för Nobivac Ducat vet (innehåller levande försvagade herpes-

och calicivirus), två rapporter för Fevaxyn Quatrifel (innehåller inaktiverade parvo-, herpes- och calicivirus och inaktiverat *Chlamydomphila felis*), en rapport för Purevax RC (innehåller levande försvagat herpesvirus och inaktiverat calicivirus) och en rapport för Purevax RCPCh (innehåller levande försvagat parvo- och herpesvirus, inaktiverat calicivirus och levande försvagat *Chlamy-* ➤

► *dophila felis*). Det finns också en rapport för Nobivac Tricat Novum vet + Nobivac Rabies vet (den senare innehåller inaktiverat rabiesvirus). En rapport rör en katt som först fick Nobivac Tricat

Novum vet och senare Felocell CVR vet (innehåller levande försvagade parvo-, herpes- och calicivirus).

De flesta biverkningsrapporterna rör katter som reagerat med allergiska reak-

tioner (Tabell 1). Oftast var de dominerande symtomen nedsatt allmäntillstånd, kräkningar och diarré. Andra symtom var hudreaktioner såsom angioödem, erytem, urtikaria och klåda. Det

Tabell 1. ÖVERSIKT AV VACCINATIONSBIVERKNINGAR HOS KATT RAPPORTERADE TILL LÄKEMEDELSVERKET UNDER 2016.

Preparat	Antal rapporter	Ålder	Symtom
Nobivac Tricat Novum vet	39	8–9 v: 12 st 3–4 mån: 6 st 5 mån: 1 st 6 mån: 1 st 1 år: 7 st 2 år: 1 st 3,5 år: 1 st 4 år: 1 st 5 år: 1 st 6 år: 1 st 7 år: 2 st 8 år: 1 st 9 år: 1 st 14 år: 1 st ej känd: 2 st	Fem katter reagerade efter någon timme med kräkningar och/eller diarré. I fem rapporter meddelas att katterna en kort tid efter vaccinationerna reagerat med klåda, urtikaria och svullnad i huvudet. En katt hittades död 30 minuter efter vaccinationen (sektionsbild: cirkulatorisk kollaps och akut lungödem). En kattunge blev efter cirka 20 timmar slö och apatisk och den dog två dagar senare. Hos en katt sågs feber och inappetens dagen efter vaccinationen. En katt blev trött och sov mycket. I åtta rapporter meddelas att katterna på platserna för injektionerna fått lokala reaktioner såsom alopeci, sår och pyodermi. I 13 rapporter meddelas att kattungar reagerat med tecken på artrit (feber, håla, ledsvullnad, smärta, stelhet). I en rapport meddelas att flera katter reagerade med nysningar och övergående håla. En katt blev dämpad och fick efter fyra dagar erosioner på tungan. En katt blev dagen efter vaccinationen svullen på flera ben och föreföll blind. Den dog ett par dagar senare. En katt reagerade med vestibularisliknande symtom. I en rapport, som rör vaccinationer i ett hem för hemlösa katter, meddelas att 20 av 30 vaccinerade katter i olika grad visade reaktioner såsom feber, svullna leder, håla och blåsor på tungan. Det förekom även att katter dog efter några dagars sjukdom.
Purevax RCP	8	8–9 v: 3 st 3 mån: 2 st 1 år: 1 st 6 år: 1 st ej känd: 1 st	En kattunge (i en kull om 6 st) fick kraftig diarré och viktnedgång två dagar efter vaccinationen. Hos en katt sågs efter 2–3 minuter kaskadkräkningar. Katten återhämtade sig sedan efter några minuter. En kattunge (i en kull om 6 st) reagerade efter fem dagar med kräkningar, diarré, inappetens och avmagring. Efter dropp sågs initialt en förbättring, men den blev sedan sämre och den avlivades tio dagar efter vaccinationen. Tre andra kattungar i samma kull blev tillfälligt dåliga med diarré. En kattunge (i en kull om 4 st) blev dålig efter en dag, började dregla och fick en kraftig stomatit. Tre kattungar (i en kull om 4 st) fick efter två dagar feber och symtom från respirationsvägarna. Hos alla tre kattungarna som vaccinerades i en kull sågs efter två dagar feber, trötthet, inappetens, viktnedgång och konjunktivit. En kattunge blev efter 1,5 vecka dämpad, inappetent, öm i karpallederna och ville inte gå. En djurägare ringde kliniken cirka tre timmar efter vaccinationen och meddelade att katten saliverat, fått kramper under två minuter och sedan dött.
Nobivac Ducat vet	4	5 år: 1 st 6 år: 1 st 8 år: 1 st 9 år: 1 st	En katt blev efter en timme vinglig och röd runt ögonen och munnen, fick klåda och kräktes fradga. En katt blev varm och fick en svullnad i huvudet, dyspné och takypné samt sänkt AT. Kortison och vätska gav förbättring, men efter två dygn fick katten feber igen. En katt fick en reaktion på injektionsplatsen i nacken. En katt började efter hemkomsten dregla, ramlade plötsligt omkull och dog.
Fevaxyn Quatrifel	2	8 och 13 år	En katt blev dagen efter vaccinationen varm och fick rodnad på öronen, svullnad i ansiktet och den kisade med ögonen. En katt reagerade någon timme efter vaccinationen med kräkningar och den fick därefter diarré.
Purevax RC	1	17 år	Katten blev trött, hängig och fick diarré någon dag efter vaccinationen.
Purevax RCPCh	1	9 v	Tre kattungar vaccinerades: en kräktes och var slö i ett dygn, två låg och sov i två dygn. Vid omvaccineringarna efter tre veckor sågs inga reaktioner.
Nobivac Tricat Novum vet + Nobivac Rabies vet	2	6 och 16,5 år	Hos en katt sågs kräkningar och diarré. Hos en katt sågs en reaktion på injektionsplatsen i nacken.
Nobivac Tricat Novum vet och Felocell CVR vet	1	13 mån	Katten vaccinerades vid 3 och 4 månaders ålder med Nobivac Tricat Novum vet och 6 månader senare med Felocell CVR vet. Den hittades död 3 månader därefter. Obduktion och immunkemi indikerade att katten insjuknat i kattpest men det inte var möjligt att bekräfta diagnosen med säkerhet.

finns några rapporter för katter som reagerat med symtom från respirationsvägarna. Reaktionerna debuterade som regel från några minuter till ett par timmar efter injektionerna, men i några fall efter en längre tid. De avklingade oftast inom några timmar men i en del fall var förloppen mer utdragna. I några fall var reaktionerna mycket allvarliga och krävde akutbehandling med bland annat vätska, kortison och syrgas. I en del fall har katterna dött.

De allergiska reaktionerna framkallas av att antigenet (dvs någon vaccinkomponent) interagerar med IgE-antikroppar bundna till mastceller och basofila granulocyter. Detta leder till en degranulering av cellerna med frisättning av histamin och andra vasoaktiva aminer, som i sin tur initierar produktion av inflammatoriska mediatorer och cytokiner. Vid de allergiska reaktionerna erhålls huvudsakligen effekter i vävnader som är i kontakt med kroppsytor, dvs hud (angioödem, urtikaria, klåda), magtarmkanal (diarré, kräkningar) och andningsvägar (bronkospasm, lungödem, larynxödem). Till detta kan det förekomma allvarliga akuta allergiska reaktioner (anafylaktiska reaktioner, eller anafylaxi, av grekiska: "ana = mot + fylaxis = skydd") med effekter på det cirkulatoriska systemet (hjärta och kärl), som karakteriseras av en vaskulär kollaps med allmän vasodilatation, takykardi, svag puls, sänkt blodtryck och bleka slemhinnor. Eftersom symtomen på en allergisk reaktion kan kvarstå under ett till två dygn och även ha ett bifasiskt förlopp med senreaktioner efter flera timmar, är det viktigt med en tillräckligt utsträckt övervakningsperiod.

Det finns flera rapporter där katterna på platserna för injektionerna fått lokala reaktioner såsom alopeci, sår och pyodermi.

Det finns flera rapporter för Nobivac Tricat Novum vet och en rapport för Purevax RCP där kattungar från någon dag till en till två veckor efter vaccinationerna fått tecken på artrit med feber, hálta på ett eller flera ben och ovilja att röra sig. Det finns även en rapport för Nobivac Tricat Novum vet och en rapport för Purevax RCP där katter visat tecken på stomatit.

Det är välkänt att kattungar kan drab-

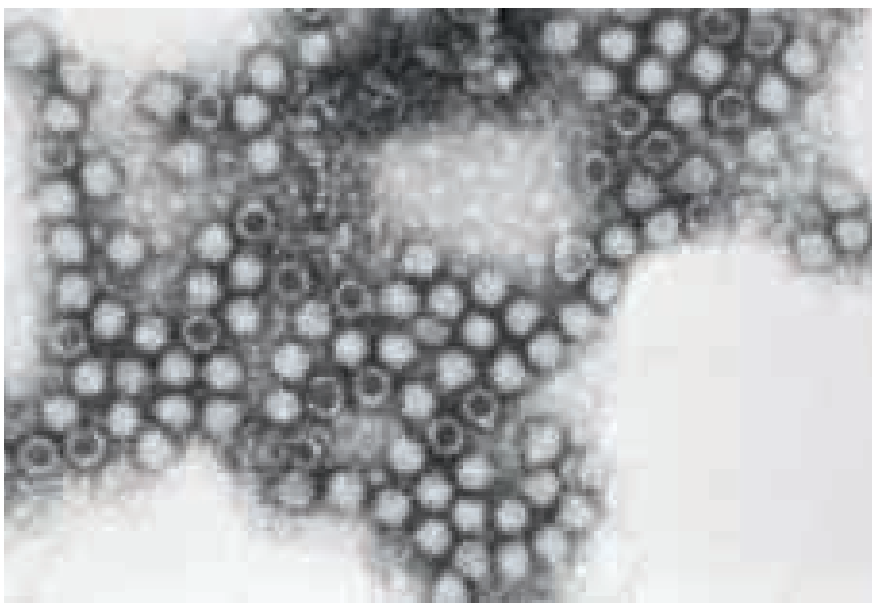

FOTO: US CENTER FOR DISEASE CONTROL

FIGUR 2. Elektronmikroskopisk bild av kattens calicivirus. Mekanismen för artriterna vid vaccinering mot calicivirus antas vara densamma som vid infektion av calicivirus, dvs en immunkomplexdeponering som orsakar inflammation.

bas av artrit i samband med vaccinering mot calicivirus och det finns sedan tidigare många sådana fall inrapporterade. Det är också välkänt att infektioner av calicivirus kan ge artrit hos kattungar ("limping syndrome"). Hos en del katter ses hálta medan andra katter reagerar med generell eller lokaliserad stelhet, som manifesteras som ovilja att röra sig. Symtomen försvinner som regel inom två till tre dygn utan några kvarstående effekter. Ett karakteristiskt symtom på calicivirusinfektion är även stomatit. Andra symtom är konjunktivit, näsflöde och snörvlingar. Artrit och stomatit ses dock ibland utan dessa symtom.

Vid calicivirusinfektioner har calicivirusproteiner identifierats i synovialmembranen i lederna. Undersökningar tyder på att virusproteinerna finns bundna till antikroppar och således föreligger som immunkomplex. Detta ger i sin tur upphov till en akut inflammatorisk process som resulterar i artrit. Mekanismen för artriterna vid vaccinering mot calicivirus antas vara densamma som vid infektion av calicivirus, dvs en immunkomplexdeponering och som en följd härav en inflammation (Figur 2). Artriterna framkallas nästan enbart av vacciner som innehåller levande försvagat calicivirus, vilket är fallet för bland annat Nobivac Tricat Novum vet.

En av rapporterna rör dock en kattunge som vaccinerats med Purevax RCP, som innehåller inaktiverat calicivirus. Det finns även i den tidigare biverkningsrapporteringen två rapporter om artrit för Purevax RCP. De inaktiverade calicivirusvaccinerna är, liksom de levande attenuerade calicivirusvaccinerna, baserade på hela virusantigener i cellkulturer. Det är troligt att antikroppar ger immunkomplex även med inaktiverade virusantigener, som deponeras i synovialmembranen och i sällsynta fall orsakar artrit.

En hankatt vaccinerades vid tre och fyra månaders ålder med Nobivac Tricat Novum vet och sedan sex månader senare med Felocell CVR vet. I båda dessa vacciner ingår som en vaccinkomponent levande försvagat parvovirus ("kattpestvirus"). Tre månader efter sista vaccinationen hittades katten död. Obduktion visade en sektionsbild typisk för kattpest. Immunhistokemi indikerade även att katten insjuknat i kattpest, men det anges i rapporten att det inte var möjligt att bekräfta denna diagnos med säkerhet.

Biverkningar brukar klassificeras utifrån frekvens i fem grupper: mycket vanliga >1/10, vanliga 1/10–1/100, mindre vanliga 1/100–1/1 000, ovanliga 1/1 000–1/10 000 och mycket ovanliga ➤

► <1/10 000. Statistik över försäljningen av vacciner hämtar Läkemedelsverket från eHälsomyndigheten. Beräkningar som baseras på denna försäljningsstatistik och på antalet inkomna biverkningsrapporter visar att frekvensen biverkningar för Nobivac Tricat Novum vet, Nobivac Ducat vet och Purevax RCP (som är de vacciner som här är aktuella för frekvensbedömning) finns inom kategorin "ovanliga biverkningar". Hur stor den verkliga biverkningsfrekvensen är finns det dock inte något definitivt svar på eftersom beräkningen av frekvens är beroende av antalet rapporter som anmälts till Läkemedelsverket och att det troligen finns en avsevärd underrapportering.

Det framgår av Tabell 1 att för Nobivac Tricat Novum vet och Purevax RCP, som är de vacciner som används vid grundvaccinering av katt, ses flest biverkningar vid åtta till nio veckors ålder, följt av 12–13 veckors ålder. Det finns för Nobivac Tricat Novum vet också många rapporter för ett år gamla katter. Det finns också en biverkningsrapport för kattungar som vaccinerats med Purevax RCPCh vid nio veckors ålder och en biverkningsrapport för en katt som vaccinerats med Purevax RCP vid ett års ålder. Frekvensen av dessa biverkningar återspeglar de vaccinationsrutiner som tillämpas för kattungar, med grundvaccination vid åtta till nio veckors ålder följt av revaccination tre till fyra veckor senare, och en boostervaccination vid ett år. För äldre katter, där man utför vaccinationer vid olika ålder, ses biverkningar vid varierande ålder. De två biverkningsrapporter som finns för Nobivac Tricat Novum vet för fem och sex månader gamla kattungar (Tabell 1) kan relateras till att vaccinationer ibland görs av kattungar vid denna ålder.

Beträffande de kattraser som finns med i rapporteringen: åtta rapporter rör ragdoll, tre rapporter var för norsk skogkatt, brittisk korthår, helig birma och burma, två rapporter var för sibirisk katt och maine coon samt en rapport för respektive perser, russian blue, ragdoll/norsk skogkatt och ragdoll/huskatt. För huskatt finns 22 rapporter. I åtta rapporter angavs ingen ras.

Ungefär 60 procent av rapporterna handlar om honkatter (kastrater och

icke-kastrater) och ungefär 40 procent av rapporterna hankatter (kastrater och icke-kastrater).

Antiparasitära medel

Makrocycliska laktoner

Det finns nio biverkningsrapporter om katter som fått preparat innehållande milbemycin eller selamektin, som är makrocycliska laktoner. Dessa substanser är verksamma både mot rundmaskar (nematoder) och ektoparasiter (artropoder) och kallas därför endektocider. Sju av rapporterna gäller Milbemax vet tabletter (milbemycin plus prazikvantel), en rapport gäller Stronghold spot-on (selamektin) och en rapport gäller både Milbemax vet och Stronghold.

Hos fyra av katterna som fått Milbemax vet sågs letargi och hálta. En katt som fått Milbemax vet blev trött, anorektisk och vinglig. En katt som fått Milbemax vet blev trött, vinglade och blev tydligt neurologiskt nedsatt, framför allt på vänster sida av kroppen. Katten hade även svårt att äta torr mat. Symtomen förvärrades senare ytterligare och katten avlivades. En katt som fått Milbemax vet blev anorektisk, skakig och kunde inte röra bakbenen. I en rapport meddelas att två av fem kattungar som behandlades med Stronghold spot-on fick feber och neurologiska symtom

(vinglighet, darrningar) ett dygn efter behandlingen. Symtomen gick över efter två till tre dygn.

Makrocycliska laktoner, såsom milbemycin och selamektin, verkar som agonister till glutamatreglerade inhibitoriska kloridjonkanaler i nerver hos parasiterna. Hos däggdjur begränsar blod-hjärnbarriären upptaget av de makrocycliska laktoner i CNS. I de fall där katter reagerar med neurologiska symtom antar man att det har tagits upp så mycket av substanserna över blod-hjärnbarriären att detta framkallat en agonistisk effekt på de inhibitoriska GABA-reglerade kloridjonkanaler som finns i hjärnan hos däggdjur (Figur 3). Prazikvantel (som förutom milbemycin ingår i Milbemax vet) är huvudsakligen verksamt mot bandmask. Prazikvantel ändrar kalciumpermeabiliteten över parasiternas tegment och har generellt en låg toxicitet hos däggdjur.

I en rapport meddelas att en katt som upprepade gånger behandlats både med Milbemax vet och Stronghold vet likväl hade spolmask i avföring och kräkningar. Katten var en strikt innekatt men kom från ett katthem. Kunskap om resistensläget för parasiter hos katt är bristfällig, bland annat på grund av brist på lämplig undersökningsmetodik och välgrundade faktaunderlag.

Foto: Alexas Fotos

FIGUR 3. I de fall där katter reagerar med neurologiska symtom mot makrocycliska laktoner antar man att det har tagits upp så mycket av substanserna över blod-hjärnbarriären att detta påverkat hjärnan.

Fipronil

Det finns fyra biverkningsrapporter för katter som behandlats med fipronil (Frontline vet spot-on i tre fall, Effipro spot-on i ett fall). En katt med atopisk dermatit, som sedan tidigare stod på behandling med Atopica vet, fick efter en behandling med Frontline vet spot-on ett sår i nacken på platsen för applikationen. En katt (17 år) behandlades med Frontline vet spot-on och reagerade tre dagar senare med upprepade kräkningar, depression och trötthet och den blev orolig och anorektisk. En katt (huskatt, cirka 1,5 år) fick efter behandling med Frontline vet spot-on skakningar och stora pupiller. Djurägaren schamponerade katten men symtomen kvarstod. Då katten efter tolv dagar togs till en veterinärklinik hade den allvarliga neurologiska symtom och den reagerade kraftigt på yttre stimuli. Beslut togs om avlivning.

Fipronil är en antagonist till GABA-reglerade kloridjonkanaler i parasiternas neuron och substansen tolereras som regel väl hos däggdjur. Det anges i produktresuméerna för Frontline vet och Effipro att lokala hudreaktioner kan ses i sällsynta fall och även att man i undantagsfall kan få kräkningar och reversibla neurologiska symtom med hyperestesi, depression och oro.

Övriga antiparasitära medel

Hos en katt som fick ett Seresto vet halsband (innehåller flumetrin (en pyretroid) och imidaklopid (en hämmare av kolinergerg neuronal transmission)) sågs efter två dagar ett sår på halsen på platsen för halsbandet. Det är troligen fråga om en allergi. En katt som av sin ägare av misstag fick Profender spot-on (prazikvantel + emodepsid) i munnen i stället för på huden började salivera kraftigt men var i övrigt opåverkad.

NSAID

Det finns elva rapporter för katter som behandlats med Metacam (meloxicam). I fem av rapporterna, där katter under någon eller några dagar behandlats med Metacam oral suspension (0,5 mg/ml), sågs kräkningar som upphörde då behandlingarna avslutades. En katt med cystit fick en injektion av Metacam injektionsvätska (5 mg/ml) och började

FOTO: KIMPOSSIBLEZ

FIGUR 4. En katt fick inför en örontatuering medetomidin. Efter att tatueringen avslutats avstod man från att ge katten antidot men sju timmar senare var den fortfarande medvetslös.

kräkas efter några timmar. Den behandlades understödande med vätska intravenöst och återhämtade sig inom två dagar. En katt med pelvisfraktur fick vätska, smärtbehandling, en injektion av Metacam injektionsvätska och sedan under cirka 14 dagar Metacam oral suspension. Katten reagerade därefter med inappetens och något förhöjda kreatininvärden i blodet. Den fick bland annat vätska intravenöst och återhämtade sig. En åtta år gammal katt med en akut förlamning i bakbenen som misstänktes bero på en virusinfektion fick först en injektion av Metacam injektionsvätska och sedan under nio dagar Metacam oral suspension. Den reagerade därefter med letargi, inappetens, polydipsi och viktnedgång. Blodprov visade förhöjda blodvärden av glukos, urea och kreatinin. Behandlingen avbröts och kattens allmäntillstånd förbättrades. En 15 år gammal katt som diagnostiserats med stenar i urinblåsan gavs under cirka ett halvår Metacam oral suspension. Katten blev sedan dålig och hade dilaterade pupiller och svaga ljusreflexer. Den blev under en tremånadersperiod sämre, slutade till sist äta och beslut togs om avlivning. En tolv veckor gammal kattunge som på grund av en

misstänkt virusinfektion hade hög feber och håla behandlades med vätska och antibiotika. Den fick även Metacam injektionsvätska (5 mg/ml) i en dos som av misstag var tio gånger för hög. Kattungen fick efter några dagar förhöjda blodvärden av urea och kreatinin, men var hela tiden alert och i fin form. NSAID kan hos katter, liksom hos andra djurslag, ge biverkningar, främst i form av gastrointestinala slemhinneskador och njurskador.

Nervsystemet

En hankatt som inför kastration fick Dexdomitor (dexmedetomidin) och Torbugesic vet (butorfanol) reagerade omgående med takypné och fem minuter senare med takykardi och arytmi. Den fick Antisedan vet (atipamezol) och atropin varvid tillståndet stabiliserades och katten kunde åka hem ett par timmar senare. En katt fick inför en örontatuering Domitor vet (medetomidin). Efter att tatueringen avslutats avstod man från att ge katten antidot då man ville att den skulle vara lugn i bilen vid hemresan. Sju timmar senare var katten fortfarande medvetslös och hade kraftig hypotermi (33,9 °C) (Figur 4). Återupplivningsförsök på en klinik var utan ➤

- resultat och katten avlivades. En honkatt som inför en kastration fick Dexdomitor och Vetergesic vet (buprenorfin) började flämta, andas ytligt och fick arytmi. Röntgen visade lungödem. På grund av att katten sedan tidigare hade medicinska problem beslöt djurägaren att låta katten somna in i stället för att försöka häva lungödemet och väcka katten. En han-katt fick inför en kastration först Ceptor vet (medetomidin) och Torbugesic vet och tio minuter senare Ketaminol vet (ketamin) och Metacam. Fem minuter därefter fick katten apné och blev cyanotisk. Upplivningsförsök gjordes med intubering, assisterad andning, syrgas, adrenalin, hjärtmassage och NaCl-infusion, dock utan resultat och katten avled. Det är välkänt att komplikationer kan inträffa hos katter, liksom hos andra djurslag, i samband med sedering och analgesi, även när detta sker lege artis.

En katt som en längre period varit orolig och vokaliserat mycket fick på försök under tre dagar Clomicalm (klomipramin, tabletter). Katten gjorde sedan upprepade gånger ansträngningar att kissa som misslyckades. Blodprov visade normala njurfunktionsvärden. Vid palpation kändes en urinblåsa stor som en mindre grapefrukt. Den tömdes på 15 ml urin via cystocentes (blåspunktion) och katten kunde sedan själv kissa ut den resterande urinen. Därefter fungerade urineringsen utan problem. Mekanismen för den terapeutiska effekten av klomipramin, som är ett tricykliskt antidepressivum, är en hämning av det neuronala återupptaget av noradrenalin och serotonin i synapsklyftorna i CNS. Vid sidan av denna mekanism verkar klomipramin, liksom flera andra antidepressiva, som en kompetitiv blockerare av acetylkolinreceptorer (muskarinreceptorer) i parasympatiska nervsystemet (samma effekt som atropin). Detta kan leda till biverkningar såsom muntorrhet, konstipation och urinretention. Den senare effekten anses bero på en hämning av urineringsreflexen (miktionsreflexen) genom att muskarinreceptorer i urinblåsemuskulaturen blockeras av klomipramin. Svårigheter att kissa anges som en vanlig biverkan av klomipramin inom humanmedicinen.

Vid kejsarsnitt hos en dräktig katt

användes som induktionsmedel Alfaxan (alfaxalon), följt av intubering och anestesi med sevofluran + syrgas. Katten hade haft vaginala blödningar och vid ingreppet befanns uterus vara något cyanotisk, vilket dock gick över efter korrektion. Fem svaga kattungar kunde tas ut som initialt andades men som alla dog efter cirka en timme. Det anges i produktresumén för Alfaxan att läkemedlet är säkert att använda för induktion av anestesi vid kejsarsnitt hos hund. För SevoFlo (sevofluran) anges i produktresumén att läkemedlet, efter induktion med propofol, kan användas vid kejsarsnitt hos tikar. Det sägs i den här rapporten att det är möjligt att en torsion av livmodern och en eventuell placentaavlossning kan ha gjort att kattungarna var svaga och inte överlevde.

Tiamazol

Det finns sju rapporter för katter som behandlats med Felimazole vet tabletter (tiamazol) mot hypertyreoidism. En katt fick en kort tid efter insättningen av Felimazole vet generell klåda och sår bakom ena örat. Hos en katt sågs omfattande hudproblem med klåda, hudförtjockning, håravfall, krustor, rodnad och mjällighet. Behandling med antibiotika, kortison och smärtstillande medel var utan resultat och eftersom katten var i så dåligt skick togs beslut om avlivning. Hos en katt sågs tre veckor in i behandlingen lindrig anemi och neutropeni. Hos en katt sågs efter tre veckors behandling klåda samt hyperemi och små ulcera i bägge tinningarna och på insidan av öronlapparna. En katt som under cirka tio månader behandlades med Felimazol vet fick leukopeni varvid veterinären rekommenderade att behandlingen skulle avslutas. En katt (13 år) som behandlades med Felimazole vet i fem dagar blev illamående och kräktes. Den blev sedan sämre och hade två dagar senare ett kraftigt nedsatt allmäntillstånd och låg platt på sidan med lindrigt krampande rörelser med frambenen. Beslut togs om avlivning. Katten hade innan Felimazole vet sattes in magrat av och djurägaren anger att detta skulle ha kunnat bidra till det snabba förvärrandet av symtomen. Hos en katt (11 år) med hjärtproblem som under en månad stått på Furix (furosemid) och Fortekor

vet (benazepril) sågs förhöjda tyreoidvärden och behandling med Felimazole vet påbörjades. Efter cirka fyra månader började katten äta sämre och Felimazole vet-behandlingen sattes ut. Katten stod vid denna tidpunkt på Vetrimoxin vet (amoxicillin) och Trombyl (acetylsalicylsyra). Den blev under en period bättre men då Felimazole vet-behandlingen åter sattes in blev katten ånyo dålig och fick avlivas. Det anges i produktresumén att Felimazole vet i sällsynta fall kan ge biverkningar såsom kräkningar, håglöshet, hudbiverkningar (klåda och sår) och hematologiska avvikelser.

Prednisolon

Hos en katt med ledsmärta och kraftig artros påbörjades behandling med prednisolontabletter. Redan efter några timmar började katten bli dålig med dåsig-het, håglöshet och matvägran och den drack inte vatten. Prednisolon sattes ut och katten återhämtade sig.

Antibiotika

En katt som behandlades med Vetrimoxin vet oral pasta (amoxicillin) på grund av en infektion fick efter två dagar kraftig klåda, som kvarstod ett par dagar efter avslutad behandling. En katt, diagnostiserad med diabetes, fick efter en tandextraktion först Metacam oral suspension (meloxicam) och dagen därpå Vetrimoxin vet oral pasta. Ett par timmar senare började katten kräkas. Behandlingen sattes ut och kräkningarna upphörde. En katt med en böld i höger kind fick, efter att bölden tömts, behandling med Bimoxyl vet injektionsvätska (amoxicillin) och Loxicom injektionsvätska (meloxicam). Dagen därpå fick katten Vetrimoxin vet oral pasta och Metacam oral suspension. Cirka 30 minuter därefter fick den ett epileptiskt krampfall som varade fyra till fem minuter och senare samma dag två krampfall till. Katten fick ytterligare krampfall de följande dagarna, också efter det att Metacam hade satts ut. Då även behandlingen med Vetrimoxin vet avslutades upphörde krampfallen och återkom inte. En katt med en sårskada behandlades med Metacam oral suspension och Vetrimoxin vet oral pasta. Katten fick därefter kräkningar som varade i nästan två veckor, även efter det att

Metacam-behandlingen hade avbrutits och katten enbart fått Vetrinoxin vet.

Övrigt

Det finns fyra rapporter där katter på grund av njurinsufficiens fått Semintra (telmisartan, en angiotensin II-antagonist). I ett fall rapporteras det om en katt som fått diarré när den behandlades med Semintra, även då dosen varit låg och katten samtidigt fått dietmat. Hos en annan katt (18 år) sågs diarré i perioder som varade ett par dagar. Hos en katt som fått Semintra under en längre tidsperiod sågs som tecken på en lindrig leverskada något förhöjda ALAT-värden i blodet. Hos en katt sågs hjärtarytmi i anslutning till att den fick Semintra. Det anges i produktresumén för Semintra att katter i mycket sällsynta fall kan få biverkningar såsom gastrointestinala störningar med kräkningar och lös avföring samt förhöjda leverenzymmer.

Hos en katt (14 år) som för uppskjutande av löpning under flera år behandlats med Promon vet (medroxiprogesteron) upptäcktes juvertumörer i flera juverdelar på båda sidorna. Det anges i produktresumén för Promon vet att vid långvarig behandling kan juvertumörer utvecklas och preparatet bör då utsättas.

En katt med eosinofila hudulcerationer fick en hemorragisk rinit med dyspné 12–18 timmar efter att den fått en oral dos av Atopica vet (ciklosporin). Kattens tillstånd försämrades under dagen och beslut togs om avlivning.

KANIN

Sju biverkningsrapporter rör kaniner som vaccinerats med Nobivac Myxo-RHD, som är ett vaccin mot akut virushepatit (rabbit viral haemorrhagic disease, RHD, kaningulsot) och myxomatos (kaninpest). Vaccinet innehåller levande myxomavirus som uttrycker kapsidproteingenen för virushepatit. I fyra fall rapporteras att kaninerna fick nedsatt allmäntillstånd samt svullnader och sår runt ögon, nos och genitalia några dagar efter vaccinationerna (Figur 5). I en rapport reagerade fyra av tio vaccinerade kaniner med nedsatt allmäntillstånd dagen efter vaccinationen. En av dessa kaniner blev mycket dålig med spänd buk och skrek när man tog i den. Kaninen avlivades och vid buk öppning, som

FOTO: REGAN E

FIGUR 5. I fyra fall rapporteras att kaniner fick nedsatt allmäntillstånd, svullnader och sår runt ögon, nos och genitalia några dagar efter vaccination.

gjordes av djurägaren, återfanns levrat blod och något som såg ut som avföring i bukhålan. I ett annat fall rapporterades att en kanin drabbades av mild myxomatos cirka elva månader efter vaccinationen. Ytterligare en kanin insjuknade 18 dagar efter vaccinationen med diffusa tecken på tarmatoni och symtom från luftvägarna. Kaninen behandlades med NSAID och antibiotika, men tillståndet förbättrades inte och den avlivades. I rapporten spekuleras det i att kaninen, trots vaccinationen, kanske insjuknat i kaningulsot, men inga undersökningar gjordes för att verifiera denna misstanke. Det anges i produktresumén för Nobivac Myxo-RHD att kaniner i mycket sällsynta fall kan få lindriga tecken på myxomatos. I symtombilden hos kaniner med myxomatos ingår svullnad runt ögonen och svullna könsdelar.

REAKTIONER HOS MÄNNISKA

Det finns sex rapporter där människor fått negativa reaktioner i samband med läkemedelsbehandling av djur. En djurägare som sov i samma säng som en hund som hade ett Scalibor vet-halsband fick stickningar och klåda i huden i huvudet och övre delen av bälten. En djurägare blev yr och kräktes efter att ha

försett sin hund med ett Scalibor vet-halsband. En djurägare fick blåsor på händerna efter att ha klappat en hund som hade ett Seresto vet-halsband. En djurägare fick klåda, rodnad och svullnad i ansiktet, på halsen och på fingrarna efter att ha behandlat sina katter med Stronghold spot-on. Efter att exponeringarna upphört avklingade symptomen. Det är i dessa fall troligen fråga om allergier.

En djurägare upplevde en konstig sträv smak i munnen i samband med att hunden behandlades med Gabapentin (humanpreparat med indikationen perifer neuropatisk smärta). Djurägaren kom i kontakt med preparatet då kapseln med gabapentin-pulver öppnades för att hunden skulle få rätt dos (Figur 6). En djurägare stack sig i ett finger med en injektionsnål som hon använt i samband med vaccinering av får med Miloxan (ett klostridievaccin). Stickskadan läkte utan komplikationer efter några dagar.

AVSLUTNING

Godkännande och registrering av läkemedel föregås av omfattande farmakologiska och toxikologiska undersökningar. Det är emellertid endast möjligt att vid godkännandet av nya läkemedel ha klar- ➤

FOTO: DIEGO CERVO

FIGUR 6. En djurägare upplevde en sträv smak i munnen i samband med att hunden behandlades med Gabapentin. Djurägaren kom i kontakt med preparatet då kapseln med gabapentin-pulver öppnades för att hunden skulle få rätt dos.

veterinärer att under ett år systematiskt rapportera samtliga misstänkta biverkningar som de såg hos de djur som de behandlade (1). Det visade sig att dessa veterinärer rapporterade cirka fem biverkningar per veterinär för sällskapsdjur och cirka två biverkningar per veterinär för produktionsdjur. Detta är cirka nio gånger högre än det genomsnittliga årliga antalet rapporter per veterinär kalkylerat på basis av antalet rapporter den franska läkemedelsmyndigheten erhållit under ett år och på antalet praktiserande veterinärer i Frankrike. Det är oklart hur situationen är i Sverige, men det kan antas att det även hos oss finns en avsevärd underrapportering. Det kan här påpekas att i motsats till flera andra länder ska, enligt gällande regelverk, svenska veterinärer rapportera biverkningar direkt till läkemedelsmyndigheten, dvs Läkemedelsverket, och inte till läkemedelsföretagen. Detta är viktigt eftersom företagen ännu inte enligt gällande lagstiftning är skyldiga att till Läkemedelsverket i sin tur skicka vidare sådana biverkningar som man bedömer vara icke-allvarliga. Dessa biverkningar kommer inte med i statistiken förrän vid de periodiska säkerhetsuppdateringar som företagen gör till Läkemedelsverket, vilket oftast sker vart tredje år.

Rapporteringen av läkemedelsbiverkningar innebär möjligheter att upptäcka nya biverkningar hos djur och att bevaka redan kända biverkningar. Rapporteringen av biverkningar utgör således ett viktigt instrument för att minimera riskerna för negativa läkemedelseffekter.

Avslutningsvis vill vi tacka alla veterinärer som har skickat in biverkningsrapporter.

SUMMARY

Adverse reactions to veterinary drugs reported in Sweden during 2016, part 5

A series of articles in Svensk Veterinärtidning describe the adverse drug reactions in animals reported to the Swedish Medical Products Agency during 2016. The present article concerns adverse drug reactions reported in cats and rabbits and adverse reactions in humans exposed to drugs used in animals. In cats, negative effects of vaccines were the most frequently reported adverse reac-

- lagt de vanligaste biverkningarna. Sådana biverkningar som inträffar sällan eller som är specifika för vissa djurslag eller raser inom ett djurslag kan ibland bara upptäckas i samband med den kliniska verksamheten. Därför är det viktigt att vara observant på möjliga biverkningar av nya preparat under de första åren efter introduktionen. Vid biverkningsrapporteringen är det särskilt viktigt att dödsfall, livshotande reaktioner och andra allvarliga biverkningar rapporteras. Det gäller även biverkningar hos människor till följd av exponering för veterinärmedicinska läkemedel. Även rapporter om bristande effekt och rester av läkemedel i livsmedel från livsmedelsproducerande djur utöver angivna karenstider samt möjliga miljöproblem som kan relateras till läkemedelsanvändning bör rapporteras.

Vid granskningen av de inkomna biverkningsrapporterna görs en evaluering av biverkningens allvarlighetsgrad (allvarlig/icke allvarlig) och en kausalitetsbedömning, dvs en bedömning av hur troligt det är att de symtom som man ser hos djuret är relaterade till det läkemedel som getts. Man tar härvid hänsyn till flera faktorer, såsom förekomst av kliniska och patologiska karakteristika (baserat på tidigare kunskap om preparatet), association i tid mellan

behandling och negativa reaktioner samt uteslutning av andra orsaker än läkemedlet till de iaktagna symtomen (t ex en fortsatt sjukdomsutveckling).

Det finns för veterinärer, liksom för viss personal inom human hälso- och sjukvård, en författningsmässig skyldighet att rapportera vissa biverkningar. För veterinärer anges detta i Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2012:15) om säkerhetsövervakning av läkemedel som används till djur (13§). Texten i 13 § lyder: "Veterinärer ska snarast rapportera till Läkemedelsverket samtliga allvarliga biverkningar hos djur, samtliga oförutsedda biverkningar hos djur, sådana biverkningar som synes öka i frekvens hos djur samt samtliga biverkningar hos människor. Rapporteringsskyldigheten gäller även misstänkta biverkningar samt biverkningar vid icke avsedd användning av veterinärmedicinskt läkemedel."

Vid beräkningar av hur frekvent läkemedelsbiverkningar förekommer är en osäkerhetsfaktor att det troligen finns en avsevärd underrapportering. Det fåtal undersökningar som gjorts för att studera denna fråga visar att detta är ett problem både inom veterinär- och humanmedicinen. När det gäller veterinärmedicinen har vi endast hittat en studie där detta undersökts i detalj. I denna studie, som gjordes i Frankrike 2014, åtog sig 30

tions. There were also several reports for antiparasitic drugs, NSAIDs and drugs acting on the nervous system. In rabbits, seven reports concern animals vaccinated against myxomatosis and rabbit haemorrhagic disease. There were four reports of negative reactions (probably allergies) in humans following contacts with dogs or cats that had been treated with antiparasitic agents. One report concerns an animal owner who got a strange taste in the mouth following contact with gabapentin (registered for humans) when treating a dog with pain in a joint. One report concerns an accidental self-injection in a finger of a sheep-vaccine. The injury disappeared without complications within a few days.

Referens

1. Fresnay E, Laurentie S & Orand JP. Etude de cas d'événements indésirables dus aux médicaments vétérinaires. Bulletin des GTV, 2015, 80, 95–102.

***HANS TJÄLVE**, leg veterinär, VMD, senior-professor, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
SUSANNE STENLUND, leg veterinär, VMD, klinisk utredare veterinärmedicin, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
ANNA-KARIN BENGTTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.
SARA BODEBY, leg apotekare, biverkningshandläggare, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

Kom ihåg, i din tjänstepension ITP ingår:

Livförsäkring – värd upp till en kvarts miljon.

Sjukförsäkring – som ger upp mot 90 procent av din lön.

Pension – mer pengar i plånboken som pensionär.

Och du kan få ut ännu mer, gå in på ptk.se/merpension och se hur. Besök också radgivningstjanst.se, collectum.se och minpension.se.

N-vet
LÄKEMEDEL

Tel: 018 - 57 24 30
info@n-vet.se
www.n-vet.se

Peptinor vet[®]

370mg/g oral pasta till häst.

Omeprazol

Syrhämmande medel, protonpumpshämmare. Generikum till originalet Gastro Gard.

Hämmar utsöndringen av saltsyra i magsäcken och medför en snabb höjning av pH-värdet i magen, vilket ger en symtomlindring. Reduktionen av magsyra möjliggör läkning av magsår. En dos Peptinor hämmar utsöndringen av magsyra i 24 tim.

För behandling av magsår samt förebyggande av återfall
 Ges med fördel på morgonen innan utfodring
 En spruta räcker till 700 kg kroppsvikt

Pris (ca pris apoteket. se juli-17):

1st 180 kr, 7-pack 887 kr.

Inga kända biverkningar.

Dosering vid behandling av magsår:

4 mg omeprazole per kg kroppsvikt en gång dagligen i 28 dagar, åtföljt av 1 mg omeprazole/kg kroppsvikt en gång dagligen i 28 dagar.

Vid recidiv: rekommenderas återigen behandling med 4 mg omeprazole/kg kroppsvikt.

Förebyggande behandling av återfall av magsår:

1 mg omeprazole/kg kroppsvikt.

Karens: Häst: Kött och biprodukter, 1 dag.

Tävlingskarens : 96 timmar.

Kontraindikation/Varning: Rekommenderas inte till föl yngre än 4 veckor eller med en kroppsvikt under 70 kg. Ej godkänt för lakterande ston som producerar mjölk till human konsumtion. Rekommenderas inte till dräktiga och lakterande ston.

För ytterligare information se Fass.se. Läs bipacksedeln före användning.
 Senaste översyn av SPC: 2015-08-19

N-vet is an
Alivira Group
Company

ALIVIRA

Norbrook
www.norbrook.com

Vilken är din diagnos? – Epizootologi

Vid besök på en fiskodling på grund av ökad dödlighet hos laxfiskyngel noterar veterinären avvikande utseende och beteende hos fisken. Det fiktiva fallet är sammanställt och kommenterat av tf statsveterinär Marlene Areskog och bitr statsveterinär Charlotte Axén, Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, Sektionen för fisk, SVA.

Regnbåge, yngel, ca 2 g

ANAMNES: En distriktsveterinär i norra Sverige blir utkallad till en fiskodling i kustzon för att provta yngel då ökad dödlighet upptäckts i anläggningen. Ynglen är kläckta på den egna anläggningen från desinficerad rom. Rommen kommer från anläggningens egen avelsfisk som går i kassar längs kustbandet. Ynglen hålls i inomhustråg i grundvatten. Äldre fisk flyttas ut

till anläggningens kustbelägna kassar som sköts av samma personal. Rutiner finns för desinficering av redskap när personalen rör sig mellan inomhus- och utomhusanläggningen. Den äldre fisken uppvisar inga konkreta symtom. Vid kontroll av ynglen noterar veterinären att flera har antagit en mörkare färg än normalt. De har också utspänd buk och många simmar i ett avvikande mönster med korkskruvsliknande rörelser. Veterinären obducerar ett par yngel som hastigast i fält och tycker sig se blödningar i buk fett och inre organ (Figur 1 och 2) samt utspänd magsäck och tarm fylld med vattnigt sekret.

FRÅGA: Vilken sjukdom misstänker du? Vad gör du?

SVAR SE SIDAN 68

FOTO: MARLENE ÅRESKOG, SVA

FIGUR 1. Veterinären öppnar yngel för inspektion och provtagning.

FOTO: ANDERS ALFJORDEN, SVA

FIGUR 2. Fynd vid obduktion. Typiska symtom med blödningar i pylorusdelen av tarmen.

Rättelse om lex Maja

I veterinärtidningen nummer 10/17 finns på sidan 44 en notis med rubriken "Övergivna djur kan skyddas av lex Maja". Enligt den refererade Länsstidningen i Södertälje trädde en ny lag i kraft den 1 september som skulle medge att vårdpersonal får rätt att anmäla misstänkt vanvård av djur utan att riskera att bryta mot tystnadsplikten.

Det har nu framkommit att uppgiften är felaktig. Ingen

lex Maja har antagits, även om en sådan lagändring har diskuterats. Socialtjänst eller hemtjänst kan fortfarande inte bryta sekretessen för att rädda djur eller anmäla utsatta djur till länsstyrelsen. Länsstidningen i Södertälje publicerade i början av september en rättelse i frågan och veterinärtidningen gör nu likaledes.

JOHAN BECK-FRIIS

apoquel[®]
oclacitinib

En lättnad...

En riktad behandling av klåda vid allergisk dermatit hos hund

APQUEL[®] 11 mg, 5,4 mg och 16 mg
finns i förpackningsstorlekar med
20 och 100 tabletter

Kärlerna i A.S. är av låg kvalitet och innehåller en liten mängd vätska. De är inte avsedda att användas som vattenkylare. De är inte avsedda att användas som vattenkylare. De är inte avsedda att användas som vattenkylare.

APQUEL[®] (oclacitinib) finns tillgängligt i två olika doser för hund. Det är en riktad behandling av klåda förorsakad av allergisk dermatit hos hund. Behandling av kliniska symtom på atopisk dermatit hos hund. **Kontraindikationer:** Använd inte vid överkänslighet mot eller substans eller mot något hjälpmedel. Använd inte till hundar som är yngre än 12 månader eller väger mindre än 3 kg. Använd inte till hundar med biverkningar på immunsuppression, som leversjukdomar, eller biverkningar på progressiva sjuk- eller kroniska effekter som den aktiva substansen inte har utvärderats i dessa fall. **Reviderad på 13C 2015-05-05.** För ytterligare information om produkterna www.farnil.se

apoquel

ORION
PHARMA
ANIMAL HEALTH

VI HAR SLÄPPT 423 NYA HUND- FÖRSÄKRINGAR... ...TILL ATT BÖRJA MED

ANPASSAD FÖR DIN HUND

- UTÖKAD SJÄLVVÅRDSPERIOD
– 135 DAGAR
- BETAL OCH MEDICIN INKL.
- MÖJLIGHET ATT UTÖKA
MAXBELÖPPET

FRI FLYTT
TILL AGRIA

Olika men lika trygga! För att du ska veta precis vilken försäkring du ska välja, har vi nu släppt 423 specialanpassade försäkringar för vanliga och ovanliga hundraser. Vår skadestatistik sträcker sig långt tillbaka. Därför vet vi att behov, risker och besvär varierar kraftigt hundraser emellan. Om du försäkrar din valp innan den blir fyra månader får du dessutom det mest omfattande skyddet till 30% rabatt första året. Vi gör det enkelt att vara trygg.

Vill du veta mer? Ring 0775-88 88 88 eller
gå in på agria.se för att hitta din lokala säljare.

Agria Djurförsäkring är en del av Lantbrukets försäkringsgrupp som specialiserat sig på djur- och grödoförsäkring.

Agria
Djurförsäkring

En hundvalp i Sverige diagnostiserades nyligen med hepatozoonos. Till skillnad från andra hundar med infektionen hade den aktuella hunden inte vistats utomlands. Texten är sammanställd av Jordbruksverket.

MISSTÄNKT FALL AV INHEMSK HEPATOZOONOS HOS HUND

Hepatozoon canis är en protozo (encellig parasit) som överförs via fästingar, oftast kennelfästingen, även känd som den bruna hundfästingen (*Rhipicephalus sanguineus*). Smittvägen för *Hepatozoon canis* är genom att hunden sväljer en infekterad fästing.

Hepatozoonos förekommer hos vilda och tama karnivorer runt om i världen men i Europa är det vanligast i medelhavsområdet, där den bruna hundfästingen förekommer naturligt. Enligt SVA kan den här fästingen inte överleva i den svenska faunan, varför *Hepatozoon canis* normalt sett inte förekommer i Sverige. Det har visserligen funnits fall med hundar som diagnostiserats med sjukdomen, men de har alla vistats i ett land där den bruna hundfästingen och infektionen finns naturligt.

I somras diagnostiserades en hundvalp med den aktuella sjukdomen utan att ha någon historia av utomlandsvistelse. Hunden är enligt djurägarens uppgift född och uppvuxen i Sverige och har aldrig varit utomlands. En farhåga kan därför vara att det finns en inhemsk smittspridning. SVA uppger dock att den bruna hundfästingen kan följa med djur från andra länder och etablera sig i svenska inomhusmiljöer, om villkoren är gynnsamma. Exempelvis har man funnit fästingen i svenska jaktstugor. Från Japan finns även rapporter som visar att tikar har smittat sina valpar i fästingfria miljöer.

Många hundar som blivit infekterade visar inga symtom alls, medan andra har perioder med sämre allmäntillstånd, feber och avmag-

FOTO: JESSICA SVÄRD

I somras diagnostiserades en hundvalp med hepatozoonos utan att ha någon historia av utomlandsvistelse. Misstanke finns att valpen smittats i Sverige.

ring. Ytterligare andra får lunginflammation och anemi. De kliniska symtomen hos valpen som diagnostiserades i somras var ospecifika och hunden visade hypersalivering och mild ataxi. En fästingprofil med PCR utfördes och man upptäckte då smittan.

Hepatozoon canis är svårbehandlad och olika

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

behandlingsrapporter visar varierande resultat. Det är därför viktigt att i så hög grad som möjligt skydda hundar från att bli infekterade genom att behandla dem förebyggande mot

fästingangrepp. Man bör även tänka på att inte utsätta hundarna för smittrisker när man reser med dem. Kennelfästing kan sprida flera andra sjukdomar som drabbar hundar. ■

ANMÄLNINGSPLIKTIG INFEKTION

Infektion med *Hepatozoon canis* eller *Hepatozoon americanum* hos hund eller katt är anmälningspliktig enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2012:24) om anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen. De ska anmälas redan vid misstanke till Jordbruksverket och länsstyrelsen. Detta gäller alla smittsamma djursjukdomar, eller misstänkt smittsamma djursjukdomar som normalt inte förekommer i landet och som inte finns i bilagan till Jordbruksverkets föreskrifter om anmälningspliktiga djursjukdomar (K4, 5§).

Människor kan inte smittas från infekterade hundar och sjukdomen är således ingen zoonos.

noterat

Restsituation för kalk- och magnesiumpreparat

■ ■ Läkemedelsverket meddelade den 21 september att det under hösten kommer att föreligga en brist på läkemedel godkända för behandling av kalk- och magnesiumbrist hos nötkreatur i form av

preparaten Calphon vet och Hipracal-FM. Det är oklart när bristen kommer att vara löst. Föreskrivning via licens är aktuell.

Restsituationen för Calphon vet injektionsvätska har pågått sedan augusti. Det är oklart hur länge den kommer bestå, men enligt Bayer Animal Health är det troligt att leverans kan ske först efter årsskiftet. Även för produkten Hipracal-FM infusionsvätska, som är det enda godkända behandlingsalternativ som

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Under hösten kommer det att föreligga en brist på läkemedel godkända för behandling av kalk- och magnesiumbrist hos nötkreatur.

Stipendier ur Kerstin Orstadius Minnesfond

Härmed utlyses två stipendier på vardera 20 000 kr ur Kerstin Orstadius Minnesfond. Stipendiernas ändamål är i första hand att stödja vetenskaplig forskning, men även studier, inom hundens och kattens dermatologi.

Skriftlig ansökan skickas till Stiftelsen Svensk Djursjukvård
Fondkommittén, Box 22097, 250 23 Helsingborg

Ansökan ska ha mottagits
senast den 20 november 2017.

Utdelning av stipendier
sker den 6 december 2017.

Mer information finns på
www.evidensia.se/specialistdjursjukhuset-helsingborg

marknadsförs i Sverige, har en restsituation uppstått då kvarvarande lager snabbt sålt slut hos partihandlaren och nu endast återfinns hos enskilda apotek. Nordvacc beräknar att produkten (under nytt namn) åter kommer finnas tillgänglig under första kvartalet 2018.

Det finns möjlighet att ansöka om licens för läkemedel godkänt i annat land. Förskrivare rekommenderas att vända sig till ett apotek för att få information om tillgänglighet för sådana produkter, skriver Läkemedelsverket. ■

Även bekänd till gyltor och dräktiga sjuar

100

1000 mg/d

Keywords

300 mg/mL

Notes

benzylpenicilliner mot mestit

60
timmars
mjölk-
karens

6 ml per 100 kg kroppsvikt
en gång dagligen
13 till 4 dagar

Gör skillnad för många, varje dag

Som veterinär på Livsmedelsverket arbetar du för att allt ska gå rätt till i livsmedelsproduktionen – för djurens bästa, för konsumenternas hälsa och för att underlätta för livsmedelsföretagen att göra rätt. Livsmedelskontrollen är en oberoende kvalitetsstämpel som stärker förtroendet för mat producerad i Sverige. Här gör vi skillnad för många, varje dag.

Nu söker vi veterinärer till hela landet.
livsmedelsverket.se/jobballivsmedelskontrollen

Hudens naturliga försvar

Stärk din Dermal Touch med hudprodukter från Virbac

Med den nya och banbrytande
S·I·S TEKNOLOGIN samt Virbacs andra
patenterade teknologier (spheruliter
och chitosanid) kan du optimera
behandlingen för dina hudpatienter!

Europeisk griskonferens utan svenska förebilder

Författaren deltog i våras i ESPHM, en internationell konferens avseende grishälsa och grisskötsel. En stor del av konferensen handlade om att minska användningen av antibiotika i grisproduktionen men de goda svenska exemplen lyste med sin frånvaro.

KAISA RYYTTY SYLVÉN, leg veterinär, grishälsöveterinär*

FOTO: SANDRA KYLBRANT

Det som lyste med sin frånvaro under ESPHM-mötet var det svenska perspektivet och de svenska goda exemplen beträffande antibiotika-användning.

Varje år sedan 2009 hålls ESPHM, European Symposium of Porcine Health Management, och denna gång gick konferensen av stapeln den 3–5 maj i Prag.

Konferensen har vuxit från några hundra deltagare till att 2017 samla över 1 500 medverkande. Detta år framfördes 50 muntliga presentationer uppdelade i tio olika sessioner och 345 vetenskapliga

posters fanns att beskåda. Utöver de muntliga presentationerna innehöll programmet åtta huvudföreläsningar inom olika grisrelaterade områden.

FOKUSOMRÅDEN

De olika fokusområden som behandlades var: antibiotikaresistens både på besättningsnivå och i det globala perspektivet, nya virussjukdomar och nyligen uppmärksammade infektioner samt

nya tillvägagångssätt för att upptäcka nya virus, betydelsen av en optimal mikrobiota i tarmen för utveckling av matsmältning och immunförsvar samt födans påverkan på matsmältningssystemet och för förebyggande och kontroll av sjukdom. Sist men inte minst diskuterades grisens immunsystem med fokus på att kunna mäta och förstå immunologiska reaktioner och utvecklingen av den nyfödda grisens immunsystem. ➤

- Som förstagångsdeltagare i en dylik konferens slogs jag, utöver att det var ett trevligt och välordnat arrangemang, av den stora mängd forskning i ämnet gris, grishälsa och grisskötsel som pågår runt

om i världen. När man som jag arbetat som distriktsveterinär och smådjursveterinär, och sedan får en inblick i denna värld, är den mycket större än man kunnat ana.

INTRESSE FÖR ANTIBIOTIKA-FRÅGAN

Det andra som var påfallande under årets konferens var intresset för att tala om antibiotikaresistens. Flera av de muntliga presentationerna handlade om detta ämne från olika perspektiv. Det verkar som om medvetenheten om att vi står inför ett stort problem är hög men det var också tydligt att man i många länder inte hunnit så långt i att ändra sina strategier för antibiotikaanvändning. Svenska delegater deltog med både vetenskapliga posters och med muntliga presentationer. Det som lyste med sin frånvaro var dock det svenska perspektivet och de svenska goda exemplen just beträffande antibiotikaanvändning. Sverige som land är en fantastisk förebild när det gäller låg antibiotikaanvändning med bibehållet djurskydd och borde verkligen synas mer i internationella sammanhang.

Flera presentationer handlade om tillsatser i foder eller vatten och om deras påverkan på immunförsvaret, sjukdomsprevention genom minskad förekomst av både resistent och icke-resistent patogener i mag-tarmkanalen, foderomvandling, tillväxt m m. Det pågår forskning kring användningen av pre- och probiotika i foder för att kunna hitta vägar till att minska antibiotikaanvändning i grisproduktionen.

Sammanfattningsvis var ESPHM 2017 i Prag en inspirerande konferens men vi i Sverige behöver visa vad vi kan i de internationella forum som finns för att bidra till att hejda vidare utveckling av antibiotikaresistens.

*KAISA RYTTY SYLVÉN, leg veterinär, grishälsosoveterinär, Gård och Djurhälsan, Kungsängens Gård 6B, 753 23 Uppsala.

Sällskapet för veterinärmedicinsk forskning

Iedigförklarar härmed stipendier ur stiftelsen Ivar och Elsa Sandbergs stipendiefond för livsmedelshygienisk forskning samt Jan Skogsborgs stiftelse för forskning och fördjupad utbildning rörande hundsjukdomar.

Stiftelsen Ivar och Elsa Sandbergs stipendiefond

Ändamålet med fonden är att främja vetenskaplig forskning inom livsmedelshygienens område eller inom områden som har direkt betydelse för livsmedel och livsmedelshygien.

Disponibelt för årets utdelning är cirka 500 000 kr.

Jan Skogsborgs stiftelse för forskning och fördjupad utbildning rörande hundsjukdomar

Ändamålet med fonden är att främja vetenskaplig forskning och studier rörande hundars sjukdom och deras behandling. Ett speciellt och överordnat intresse ska tillägnas taxars sjukdomar. Fonden stödjer även studier till nationella och internationella institutioner och djursjukhus för att göra det möjligt för kliniskt verksamma veterinärer att ägna sig åt forskning.

Disponibelt för årets utdelning är cirka 125 000 kr.

Medel till lön beviljas normalt inte.

Ansökan till Sandbergs fond respektive Skogsborgs stiftelse ska vara på maximalt 5 sidor och innehålla:

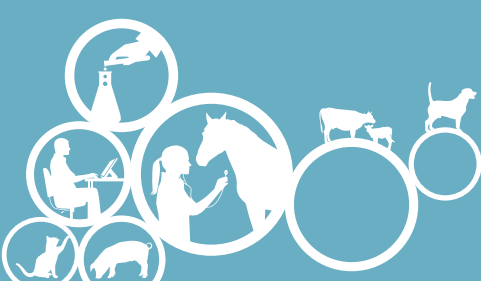
Bakgrund inklusive relevanta nyckelreferenser, *målsättning*, *material och metoder*, *arbetsplan* inklusive tidsramar samt *budget* för projektet. Notera att förvaltningsavgifter eller andra generella påslag inte beviljas med mer än högst 14 % (exkl moms i förekommande fall) i budgeten. Dessutom önskas ett kortfattat CV för huvudsökande.

Ansökan skickas in elektroniskt i PDF-format (signera och scanna) till sofia.boqvist@slu.se. Ansökan ska ha inkommit senast 4 december 2017. Övriga upplysningar lämnas av Sofia Boqvist på tel 018-67 23 88, eller e-post sofia.boqvist@slu.se.

Se även Sällskapets hemsida: www.vetmedforsk.se

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet. Glöm inte att alla bilder i elektroniskt format måste vara högupplösta, dvs i maximal storlek, för att kunna användas i tidningen.

Veterinärkongressen 2017

9–10 november
Sveriges lantbruksuniversitet
Ultuna, Uppsala

Torsdagen den 9 november

Aulan	Sal H	Sal L	Sal K	Sal O:1	Stora Hörsalen, Loftet
09.00 Plenarsession Veterinärmedicin utan antibiotika – reellt hot eller befängd idé?					
11.15 Smådjurs-symposium Canine and feline cardiology					
12.00 LUNCH					
13.30 Smådjurs-symposium	13.00 Laboratory animal session Training, well-being and enrichment in laboratory animals	12.15 Symposium veterinär folkhälsa Så lyckas du med hygien-arbetet – introduktion, imple-mentation och innovation	13.00 Husdjurs-symposium I Fothälsa hela vägen – dag 1	13.00 Husdjurs-symposium II Grisen i tiden	13.00 Hästsymposium Huvudsaken
15.00 KAFFE	14.00 KAFFE	14.30 KAFFE	14.45 KAFFE	14.30 KAFFE	14.30 KAFFE
15.30–17.15 Smådjurs-symposium	14.30–16.30 Laboratory animal session	15.00–17.30 Symposium veterinär folkhälsa	15.15–16.45 Husdjurs-symposium I	15.00–16.15 Husdjurs-symposium II	15.00–16.30 Hästsymposium

Fredagen den 10 november

Aulan	Sal H	Sal L	Sal K	Sal O:1	Stora Hörsalen, Loftet
08.15 Smådjurs-symposium Canine and feline cardiology	08.30 Laboratory Animal Session Training, well-being and enrichment in laboratory animals	08.30 Symposium veterinär folkhälsa Så lyckas du med hygien-arbetet – introduktion, imple-mentation och innovation	08.15 Husdjurs-symposium I Fothälsa hela vägen – dag 2	08.10 Husdjurs-symposium II Kort om små fåglar, smittskyddskontroll och unga idisslare	08.15 Hästsymposium Huvudsaken
09.45 KAFFE	10.00 KAFFE	10.00 KAFFE	09.30 KAFFE	09.30 KAFFE	10.00 KAFFE
10.15 Smådjurs-symposium	10.30 Laboratory Animal Session	10.30 Symposium veterinär folkhälsa	10.00 Husdjurs-symposium I	10.00 Husdjurs-symposium II Varför hör dom inte vad jag säger?	10.30 Hästsymposium
12.00 LUNCH – årsmöte Smådjurssektionen	11.30 LUNCH – årsmöte Försöksdjurssektionen	12.00 LUNCH – årsmöte Sektionen för veterinär folkhälsa	12.00 LUNCH – årsmöte Husdjurssektionen	11.30 LUNCH	12.00 LUNCH
13.30 Smådjurs-symposium	13.00 Laboratory Animal Session	13.30 Symposium veterinär folkhälsa	13.30 Husdjurs-symposium I När kon har ont i fötterna	13.30 Husdjurs-symposium II Mjölknings och juverhälsa	13.00 Hästsymposium
15.00 KAFFE	14.00 KAFFE	14.30 KAFFE	14.30 KAFFE	15.05 KAFFE	14.45 KAFFE
15.30–17.00 Smådjurs-symposium	14.30–16.00 Laboratory Animal Session	15.00–16.20 Symposium veterinär folkhälsa	15.00–16.00 Husdjurs-symposium I		15.15–16.30 Hästsymposium

PROGRAM

Veterinärkongressen 2017

9–10 november

Sveriges lantbruksuniversitet

Ultuna, Uppsala

Torsdagen den 9 november 2017

Aulan

PLENARSESSION

Veterinärmedicin utan antibiotika – reellt hot eller befängd idé?

09.00–09.05	VÄLKOMSTHÄLSNING <i>Susanna Sternberg Lewerin, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	10.05–10.45	Kliniska konsekvenser av utbredd anti- mikrobiell resistens – gris, nöt, häst och sällskapsdjur – klara eller undvika – det är frågan ... <i>Marie Sjölund, Statens veterinärmedicinska anstalt, Ylva Persson, Statens veterinärmedicinska anstalt, Miia Riihimäki, Sveriges lantbruksuniversitet, Alexandra Vilén, Smådjurskliniken Din Veterinär i Helsing- borg</i>
09.05–09.20	Presentation av huvudsponsor		
	Moderator: <i>Torkel Ekman, tf ordförande, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap</i>		
09.25–09.45	Antimikrobiell resistens inom human- medicinen – hot mot människor och djur <i>Johan Struwe, Folkhälsomyndigheten</i>		
09.45–10.05	Antimikrobiell resistens inom veterinär- medicinen – vart är vi på väg? <i>Christina Greko, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	10.45–11.05	Paneldiskussion <i>Allmän diskussion</i>

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM

Canine and feline cardiology

Moderator: <i>Caroline Harlos, Anicura Djursjukhuset Albano</i>	16.15–16.30	Surgical site infection rate after lamiections in dogs without perioperative antibiotics <i>Hugo Schmökel, Evidensia</i>
11.15–12.00	Kardiovaskulära undersökningsmetoder <i>Ingrid Ljungvall, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	
12.00–13.30	LUNCH	16.30–16.45
13.30–14.15	How to manage patients with incidentally detected murmurs <i>Etienne Côté, Atlantic Veterinary College, UPEI, Kanada</i>	Average time until micturition and ambulation were regained after surgical treatment of thoracolumbar disk herniation in relation to the preoperative neurological score in 54 dogs <i>Hugo Schmökel</i>
14.15–15.00	The ABCs of ECGs (part I) <i>Etienne Côté</i>	16.45–17.00
15.00–15.30	KAFFE	Plasma metabolomics reveals lowered carnitine concentrations in overweight Labrador retriever dogs <i>Josefin Söder, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
15.30–16.15	The ABCs of ECGs (part II) <i>Etienne Côté</i>	17.00–17.15
		Förekomst av interfererande anti- kroppar hos hund och katt <i>Daniel Bergman, Sveriges lantbruksuniversitet</i>

Sal H

LABORATORY ANIMAL SESSION

Training, well-being and enrichment in laboratory animals

Moderator:	<i>Abdulhussain Haamid, Göteborgs universitet</i>	14.30–15.30	Enrichment – general principles using mice as an example <i>Joe Garner</i>
13.00–14.00	Therioepistemology – the study of how knowledge is derived from animals <i>Joe Garner, Stanford University, USA</i>	15.30–16.30	Social housing – balancing costs and benefits <i>Joe Garner</i>
14.00–14.30	K A F F E		

Sal L

SYMPOSIUM VETERINÄR FOLKHÄLSA

Så lyckas du med hygienarbetet – introduktion, implementation och innovation

Moderator:	<i>Erika Chenais, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	15.00–15.20	Exempel från veterinär vardag "Kontroll av klinisk verksamhet och djurhälsopersonal" <i>Elina Åsbjer, Länsstyrelsen Örebro</i>
12.15–14.30	Hygienpraxis, basalkrav och att identifiera risker för klinisk verksamhet <i>Ulrika Grönlund, Group Medical Quality Manager, Anicura</i>	15.20–17.00	Hygienpraxis, basalkrav och att identifiera risker för klinisk verksamhet, forts. <i>Ulrika Grönlund</i>
14.30–15.00	K A F F E	17.00–17.30	Exempel från veterinär vardag "Smittsäkrad besättning" <i>Kerstin Erlandsson, Växa Sverige</i>

Sal K

HUSDJURSSYMPOSIUM I

Fothälsa hela vägen – dag 1

Moderator:	<i>Christer Bergsten, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	Moderator:	<i>Thomas Manske, Boehringer Ingelheim Danmark AIS</i>
13.00–13.15	Internationellt arbete för samordnad klövregistrering <i>Christer Bergsten</i>	15.15–16.00	Pain and other welfare aspects of lameness <i>Becky Whay, University of Bristol, Storbritannien</i>
13.15–13.30	Hur halta är svenska kor? <i>Ulf Emanuelson, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	16.00–16.45	Improving lameness – (Perceived) obstacles and motivational factors <i>Becky Whay</i>
13.30–14.00	Genvägen till mindre halta – avelsarbetet <i>Evgenij Telezhenko, Sveriges lantbruksuniversitet</i>		
14.00–14.45	Costs, consequences and communication <i>Anders Rønn, Ringe Dyrehospitale, Danmark</i>		
14.45–15.15	K A F F E		

Sal O:1

HUSDJURSSYMPOSIUM II

Grisen i tiden

Moderator:	<i>Per Wallgren, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	14.15–14.30	Penicillin – farmakokinetik hos gris <i>Marie Sjölund, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>
13.00–13.20	Oral manipulation and activity level of growing pigs provided with straw in a foraging tower <i>Jan Hultgren, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	14.30–15.00	K A F F E
13.20–13.40	Ledinflammation hos gris – betydelse och orsaker <i>Mate Zoric, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	15.00–15.30	MRSA-situationen i Norge <i>Peer Ola Hofmo, Norsvin, Norge</i>
13.40–14.00	Suggors klövhälsa och klövverknings- kurser för djurägare <i>Carl-Johan Ehlorsson, Gård och Djurhälsan</i>	15.30–15.45	MRSA – Sverige då? <i>Helle Unnerstad, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>
14.00–14.15	Genomtänkt avel för robusta suggor <i>Katja Nilsson, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	15.45–16.00	Afrikansk svinpest – uppdatering av en aktuell epizooti <i>Cecilia Hultén, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>
		16.00–16.15	Nya metoder särskilt anpassade för fältdiagnostik hos gris <i>Per Wallgren, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>

Stora Hörsalen,
Loftet

HÄSTSYMPOSIUM

Huvudsaken

Moderator:	<i>Anette Graf, Hallands Djursjukhus</i>	Moderator:	<i>Ulrika Lagerquist, Brunmåla Hästklinik</i>
13.00–13.45	Anatomy of the head <i>Neil Townsend, Three Counties Equine Hospital, Gloucestershire, Storbritannien</i>	15.00–15.45	Huvudets frakturer del 1 (neuro- kranium, skallbas, orbita) – diagnos och behandling i fält och på sjukhus <i>Tamas Toth, Universitetsdjursjukhuset, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
13.45–14.30	Diseases of the paranasal sinuses <i>Neil Townsend</i>	15.45–16.30	Huvudets frakturer del 2 (maxilla, mandibula, alveolarfrakturer) – diagnos och behandling i fält och på sjukhus <i>Tamas Toth</i>
14.30–15.00	K A F F E		

Agria
Djurförsäkring

Huvudsponsor

VÄXA
SVERIGE

Sponsor för
Husdjurssymposium

 **Boehringer
Ingelheim**

Sponsor för
Smådjurssymposium

 Distriktsveterinärerna

Sponsor för
symposium veterinär folkhälsa

**Jordbruks
verket**

3R-center/enheten för
försöksdjur och sällskapsdjur

Sponsor för
Försöksdjurssymposium

Torsdagen den 9 november och fredagen den 10 november 2017

Lyktan – nya utställnings-
delen nedre plan

POSTER – PITCHES

På torsdag eftermiddag efter att övriga programmet har slutat ordnas en posterpitch-presentation före kongressmiddagen. Från klockan 17.00 blir det mingel med bar i Lyktan (nedre plan) och presentationen startar klockan 17.30. En tävling där kongressdeltagarna får rösta på bästa poster kommer att ordnas och prisutdelning sker på kongressmiddagen.

1. Effect of antioxidants and thawing rates on the quality of cryopreserved camel sperm
Linn Söderström, Statens veterinärmedicinska anstalt
2. The effect of an elastic resistance band around the hindquarters on equine dorsoventral back kinematics
Pernilla Stenfeldt
3. The effect of kinesiotape on range of motion in flexion-extension of the thoracolumbar back in the trotting horse
Cajsa Ericson, Animotion Rehab
4. Utbrett subkutant emfysem efter trauma: två fallrapporter
Sofia Thelin, Evidensia
5. Gizzard erosions in broiler chickens in Sweden 2016 caused by Fowl adenovirus, species A (FAdV-A)
Ylva Lindgren, Statens veterinärmedicinska anstalt
6. Prevalence, isolation and identification of pathogenic *Yersinia enterocolitica* in Swedish pig farms
Elina Lahti, Statens veterinärmedicinska anstalt
7. Frysningshastigheter och upptiningstemperaturers effekt på spermiekvaliteten hos kameler
Jane Morrell, Sveriges lantbruksuniversitet
8. Prevalence and risk factors of subclinical mastitis in the lactating dromedary camel in pastoralists herds in Kenya
Dinah Seligsohn, Statens veterinärmedicinska anstalt
9. Dynamics of sem type of *Streptococcus equi* in persistently infected horses followed longitudinally after clinical strangles outbreak
Miia Riihimäki, Sveriges lantbruksuniversitet
10. Persistence of *Streptococcus equi* ssp *equi* antibodies in a prolonged strangles outbreak, assessed by an enhanced iELISA
Miia Riihimäki, Sveriges lantbruksuniversitet
11. Prevalens av rörelseasymmetrier hos ridhästar som tävlas på elitnivå
Elin Hernlund, Sveriges lantbruksuniversitet
12. Utfodringsrelaterade riskfaktorer för kolik hos hästar i Sverige
Katrin M Lindroth, Sveriges lantbruksuniversitet
13. Axial skeleton/pelvic osteomyelitis in foals: Diagnostic utility of CT, treatment and outcome: six cases
Linda Wright, Evidensia
14. The effect of NSAID treatment on movement asymmetries in riding horses
Emma Persson Sjödin, Sveriges lantbruksuniversitet
15. Electrophysiological findings in six horses with visual impairment
Lena Ström, Sveriges lantbruksuniversitet
16. Histological investigation of the testicular nerves at the castration site in geldings
Emma Bengtsdotter, Sveriges lantbruksuniversitet
17. Ryggmärgskompression i halskotpelaren hos häst registrerade vid DT och DT-myeografi: 25 fall (2013–2016)
Celina Lindgren, Evidensia
18. Ekvin grässjuka i Sverige: 58 fall (2000–2016)
Anna Bohlin, Evidensia
19. Anatomical studies of the infundibula in maxillary cheek teeth using computed tomography in different age groups of horses with known dental status
Ditte Cecilie Vemming, Evidensia

Fredagen den 10 november 2017

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM Canine and feline cardiology

Moderator:	<i>Caroline Harlos, Anicura Djursjukhuset Albano</i>	12.00–13.30	LUNCH och årsmöte med Smådjurssektionen
08.15–09.15	Förvärvade hjärtsjukdomar: Myxomatös klaffsjukdom hos hund <i>Ingrid Ljungvall, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	13.30–14.15	Behandling av preklinisk hjärtsjukdom <i>Jens Häggström</i>
09.15–09.45	Förvärvade hjärtsjukdomar: Dilaterad kardiomyopati hos hund <i>Ingrid Ljungvall</i>	14.15–15.00	Diagnos och terapi av akut kongestiv hjärtsvikt <i>Jens Häggström</i>
09.45–10.15	KAFFE	15.00–15.30	KAFFE
10.15–11.00	Förvärvade hjärtsjukdomar: Kardiomyopati hos katt <i>Jens Häggström, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	15.30–16.15	Treatment of common arrhythmias <i>Etienne Côté, Atlantic Veterinary College, UPEI, Kanada</i>
11.00–11.45	Medfödda hjärtsjukdomar hos hund och katt <i>Jens Häggström</i>	16.15–17.00	Case studies dogs and cats <i>Etienne Côté</i>
11.45–12.00	SVS presenterar: Riktlinjer om hante- ring av hundar och katter med bakterier med särskild resistens <i>Ulrika Grönlund, Anicura</i>		

Sal H

LABORATORY ANIMAL SESSION Training, well-being and enrichment in laboratory animals

Moderator:	<i>Bengt Eriksson, Karolinska Institutet</i>	Moderator:	<i>Anders Forslid, Lunds universitet</i>
08.30–10.00	Sample size and experimental design for IACUCs and Ethical Committees <i>Joe Garner, Stanford University, USA</i>	13.00–14.00	Handling, acclimatization and effects of learning in laboratory animals <i>Karolina Westlund, Karolinska Institutet</i>
10.00–10.30	KAFFE	14.00–14.30	KAFFE
10.30–11.30	Putting it all together – an animal model success story <i>Joe Garner</i>	14.30–16.00	Handling, acclimatization and effects of learning in laboratory animals, forts. <i>Karolina Westlund</i>
11.30–13.00	LUNCH och årsmöte med Försöksdjurs- sektionen (Råttary)		

Sal L

SYMPOSIUM VETERINÄR FOLKHÄLSA

Så lyckas du med hygienarbetet – introduktion, implementation och innovation

Moderator: *Catrin Vesterlund-Carlson, Statens veterinärmedicinska anstalt*

Moderator: *Ulrika Forshell, Bayer*

08.30–09.40 Förbättringskunskap i teori och praktik, vad hindrar respektive underlättar implementering av ny kunskap
Ann Catrine Eldh, Institutionen för medicin och hälsa, Linköpings universitet

13.30–14.10 Förbättringskunskap i teori och praktik, vad hindrar respektive underlättar implementering av ny kunskap, forts.
Ann Catrine Eldh

09.40–10.00 Exempel från veterinär vardag "Stort stuteri med seminestation"
Lena Malmgren, Lövssta Stuteri

14.10–14.30 Exempel från veterinär vardag "Hygienarbete i djurpark, en besöksverksamhet"
Irene Ahl, Furuvik Djurpark

10.00–10.30 K A F F E

14.30–15.00 K A F F E

10.30–10.50 Exempel från veterinär vardag "Slakten, en verksamhet med många utmaningar"
Arja Helena Kautto, Livsmedelsverket

15.00–16.00 Förbättringskunskap i teori och praktik, vad hindrar respektive underlättar implementering av ny kunskap, forts.
Ann Catrine Eldh

10.50–12.00 Förbättringskunskap i teori och praktik, vad hindrar respektive underlättar implementering av ny kunskap, forts.
Ann Catrine Eldh

16.00–16.20 The VetBact Project
Karl-Erik Johansson, Sveriges lantbruksuniversitet

12.00–13.30 L U N C H och årsmöte med Sektionen för veterinär folkhälsa samt presentation av bästa examensarbete "Salmonellos hos svenska tamkatter och vildfåglar" (15 min),
Sigrid Suneson

Sal K

HUSDJURSSYMPOSIUM I

Fothälsa hela vägen – dag 2

Moderator: *Karin Alvåsen, Sveriges lantbruksuniversitet*

Moderator: *Lena-Mari Tamminen, Sveriges lantbruksuniversitet*

08.15–09.00 Smelly feet and other consequences of poor hygiene
Kurt Bach, Københavns Universitet, Danmark

10.00–10.45 "Laminitis"
Kurt Bach

09.00–09.30 Medicinsk behandling av smittsamma klövsjukdomar
Ylva Persson, Statens veterinärmedicinska anstalt

10.45–11.15 Genvägen till mindre hälta – underlagets betydelse
Evgenij Telezhenko, Sveriges lantbruksuniversitet

09.30–10.00 K A F F E

11.15–12.00 How I approach a herd with a lameness problem
Anders Rønn, Ringe Dyrehospitale, Danmark

12.00–13.30 L U N C H och årsmöte med Husdjurssektionen

Sal K

HUSDJURSSYMPOSIUM I forts.

När kon har ont i fötterna

Moderator:	Mats Scharin, <i>Distriktsveterinärerna</i>	14.30–15.00	K A F F E
13.30–14.00	Praktisk hantering av digital dermatit – så gjorde vi <i>Cor van der Beek och Fredrik Johansson, Nötcenter Viken</i>	15.00–15.30	Nya klövhälsorapporten – hur använder jag den? <i>Paulina Lingers, Växa Sverige</i>
14.00–14.30	Preventing digital dermatitis in the Netherlands <i>Menno Holzhauer, GD Animal Health, Nederländerna</i>	15.30–16.00	Klövårdarnas arbete – smittskydd och samarbete med besättningsveterinären <i>Fredrik Johansson, Frostagårdens klövvård AB och Christer Bergsten, Sveriges lantbruksuniversitet</i>

Sal O:1

HUSDJURSSYMPOSIUM II

Kort om små fåglar, smittskyddskontroll och unga idisslare

Moderator:	Robert Söderlund, <i>Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	08.50–09.10	Bovint coronavirus – indirekt smitta via human nässlemhinna och utrustning <i>Madeleine Tråvén, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
08.10–08.30	Pathology findings in poultry flocks and wild birds in Sweden infected with HPAIV H5N8 during the winter season of 2016–2017 <i>Désirée Jansson, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	09.10–09.30	Variation av råmjölksantikroppar hos mjölkkor och serumtotalprotein hos kalv: möjliga orsaker och betydelse för kalvhälsa <i>Jonas Wensman, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
08.30–08.50	Perceptions and attitudes to <i>Salmonella</i> control program among Swedish poultry farmers and veterinarians <i>Elina Lahti, Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	09.30–10.00	K A F F E

Varför hör dom inte vad jag säger?

Moderator:	Nils Fall, <i>Sveriges lantbruksuniversitet</i>	10.30–11.00	Vad hindrar mjölkproducenter att ta hjälp av veterinär i det förebyggande djurhälsoarbetet? <i>Catarina Svensson, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
10.00–10.30	Förklaring till mjölkbönders användande av förebyggande åtgärder mot mastit – en tillämpning av Theory of planned behavior <i>Nina Lind, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	11.00–11.30	Rollspel: Att göra skillnad hos kunden <i>Gunilla Ögren och Vendela Jonasson, Växa Sverige</i>
		11.30–13.30	L U N C H

Mjölknings och juverhälsa

Moderator:	Åsa Lundberg, <i>Växa Sverige</i>	14.10–14.30	Mjölka mera rätt med ett Hälsopaket <i>Håkan Landin, Växa Sverige</i>
13.30–13.50	Thesis 2016: Milk removal <i>Sabine Ferneborg, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	14.30–14.50	5:2-metoden för lägre celltal! <i>Paulina Lingers, Växa Sverige</i>
13.50–14.10	Mjölkningsrutiner i svenska mjölk-kobesättningar – följs rekommendationerna? <i>Johan Hallberg, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	14.50–15.05	Årets examensarbete
		15.05–	K A F F E

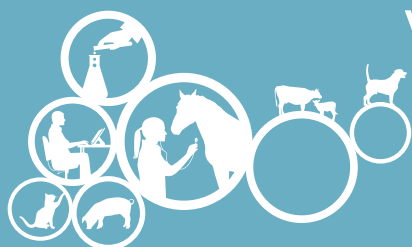

Stora Hörsalen,
Loftet

HÄSTSYMPOSIUM

Huvudsaken

Moderator:	Beate Lundbäck, Distriktsveterinärerna	13.45–14.00	Efficacy of Pyrantel against <i>Parascaris</i> spp infection in foals in Sweden <i>Frida Martin, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
08.15–08.45	Hjärnblödning och hjärnödem <i>Sara Larsdotter Davey, Universitetsdjursjukhuset, Sveriges lantbruksuniversitet</i>	14.00–14.15	Prevalens av rörelseasymmetrier hos unga ridhästar <i>Marie Rhodin, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
08.45–09.15	Extra-cranial neurological diseases of the head <i>Neil Townsend, Three Counties Equine Hospital, Gloucestershire, Storbritannien</i>	14.15–14.30	Effectiveness of cleaning and sanitation of stable environment and riding equipment following contamination with <i>S. equi</i> <i>Anneli Ryden, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
09.15–10.00	Guttural pouch and nasal diseases <i>Neil Townsend</i>	14.30–14.45	Pulsed inhaled nitric oxide improves arterial oxygenation in colic horses undergoing abdominal surgery <i>Maja Wiklund, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
10.00–10.30	K A F F E	14.45–15.15	K A F F E
Moderator:	Karin Alexandersson, Värmlands Hästsjukhus	Moderator:	Karin Holm Forsström, Universitetsdjursjukhuset, Sveriges lantbruksuniversitet
10.30–11.15	Management of wounds involving the head <i>Dylan Gorvy, Mälaren Hästklänik</i>	15.15–15.45	Tempomandibulär OA, öronfistel, gompalt – Temporohyoid osteoartropati (THO) <i>Tamas Toth, Universitetsdjursjukhuset, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
11.15–12.00	a) Surgery of the nares b) How to perform standing enucleation in the field <i>Dylan Gorvy</i>	15.45–16.30	Knölar på huvudet – geniknölar, eller kan det vara annat? <i>Kerstin Bergvall, Sveriges lantbruksuniversitet</i>
12.00–13.00	L U N C H		
Moderator:	Lena Malmgren, MSD Animal health		
13.00–13.45	Fallpresentationer och diskussion <i>Tidigare föreläsare</i>		

Veterinärkongressen 2017

9–10 november
Sveriges lantbruksuniversitet
Ultuna, Uppsala

Kongressen arrangeras av Sveriges Veterinärförbund
Anmälan och info: www.svf.se/sv/Sallskapet/Veterinarkongressen.

ANMÄLAN TILL KONGRESSEN

Mängdrabatt – NYTT FÖR I ÅR! I år erbjuder vi mängdrabatter till de arbetsplatser som skickar många deltagare till Veterinärkongressen. *Observera:* För att kunna ta del av detta erbjudande behöver ni följa de anvisningar som anges på www.svf.se under rubriken Veterinärkongressen där man också kan anmäla sig.

Graverande fackliga klavertramp från förbundsstyrelsen

Med anledning av förbundsordföranden Marja Tullbergs ordförandespalt, "En kultur av misstroende och ovilja till förändring" i SVT 10/17, ger tre SVF-medlemmar här sin syn på styrelsens agerande i den pågående omorganisationsprocessen.

replik

Sveriges Veterinärförbund har brottats med ekonomiska problem under en längre tid och är i behov av omorganisation för att effektivisera processerna. Därom råder ingen tvekan. Omorganisationen har dessvärre kantats av graverande fackliga klavertramp från vår förbundsstyrelse.

Förbundsstyrelsen har trots påpekanen redan 2016 från förbundsjuristen och kanslipersonalen inte tecknat kollek-

tivavtal med kanslipersonalen. Tvärtom har ordföranden i mejlkorrespondens med personalföreningen använt avsaknaden av kollektivavtal som ett skäl att inte behöva förhandla. Det blir mycket märkligt när ordförande i ett medlemsutskick under vecka 39 formulerar det som om avsaknad av kollektivavtal nyss kommit till hennes kännedom och skyndsamt kommer att hanteras, när hon i själva verket satt i en förberedande förhandling redan i juli 2016 men ännu inte tecknat något avtal.

Styrelsen har också drivit förslag om så kallad hyvling av personalens tjänster, fast ledamöterna upplysts om att det inte är korrekt handläggning. Under vecka 38 entledigades kanslichef Kristina Billberg och vikarierande cheffjurist Fredrik Alm på grund av påstådd illojalitet. Deras mejl har stängts ner under den pågående utredningen. Jessica Berlin, föräldraledig cheffjurist, tycks även hon vara misstänkt för illojalitet. Hennes mejl är också nedstängd. Johan Beck-

Medlemmar känner sig oroade över bristen på juridisk kompetens i förhandlingsarbetet. T ex förhandlar Distriktsveterinärerna om fastlönesystem, som rapporterades i SVT 10/17.

Friis, chefredaktör för veterinärtidningen, uppges bli av med sin roll som ansvarig utgivare av oklara skäl.

ENTLEDIGAD FÖRHANDLINGS- AVDELNING

Man kunde förvänta sig att SVF skulle vara en förebild för veterinära arbetsgivare för hur man hanterar svåra personalärenden. Man borde följa givna protokoll istället för att utan förvarning entlediga nyckelpersoner från förbunds-kansliet utan konsekvensanalys eller lösning för fortsatt kompetensförsörjning på förhandlingssidan. Vi anser att en dylik hantering av personalärenden skapar en tystnadskultur som inte hör hemma på en sund arbetsplats och allra minst på ett fackförbund.

Konsekvensen i nuläget (3 oktober) är att förhandlingsavdelningen saknar

Uppdatering

Intelligande och följande repliker och insändare skickades till redaktionen innan denna tidnings presstopp den 3 oktober. Texterna skickas sedan till layout och kan efter det bara ändras marginellt i korrektur.

Den 9 oktober meddelade veterinärförbundets styrelse att man beslutat avgå vid ett extra fullmäktige den 8 november. Även om vissa av inläggen därmed blir inaktuella kan redaktionen av trycktekniska skäl inte ta bort dem så sent i tidningsproduktionen. Texterna får nu ses som tidsdokument från den fas i händelseutvecklingen för SVF när de författades, och till viss del som argument i den pågående debatten.

JOHAN BECK-FRIIS
chefredaktör och ansvarig utgivare

bemanning och att alla ärenden ligger ohanterade. De frågor som kommer in vidarebefordras till förbundsstyrelsen. Medlemmar känner sig oroade över att deras ärenden läses av förtroendevalda som är kolleger, men framför allt är de i behov av juridisk kompetens. Inte minst förhandlar Distriktsveterinärerna om fastlönesystem. Det hade känts tryggt att vid behov ha en insatt jurist att tillfråga under processen.

Förbundsjurist Fredrik Alm slog gång på gång larm om en orimlig underbemanning på förhandlingsavdelningen, där han inte hann med att hantera medlemsärenden i rimlig tid. AVF kände sig pressade att gå förbi förbundsstyrelsen och anställa två egna ombudsmän. Det har aldrig hänt förut och bör ses som en stark signal från AVF. Detta skedde när styrelsen beslutat att anställa en HR-assistent. Historiskt har avdelningen för det mesta bemannats av två jurister. Ingen av de AVF-anställda ombudsmännen är ännu kapabel att axla rollen att bedöma i ärenden utan handledning av en chefjurist. De är därför arbetsbefriade tills annan lösning finns kring handledning.

RISK FÖR KOSTSAMMA SKADESTÅNDSPROCESSER

Vi befärar att illojalitetsanklagelserna kommer att leda till kostsamma processer och skadestånd. Inte minst finns risken att vårt fackförbund kommer att vara oattraktivt som arbetsplats vid framtida rekrytering av ny förbundsjurist.

Det finns många frågor som behöver svar i det som har hänt och händer idag. Kostnaderna för konsulter behöver belysas och avtal samt offerter behöver granskas för att bedöma om styrelsen kan beviljas ansvarsfrihet för hur de hanterat våra medlemspengar. Det tidigare beskedet (från informationsmötet 2017) att förbundet skulle göra ett positivt resultat under 2017 behöver också följas upp. Dessutom behöver begreppet illojalitet definieras i en organisation som SVF.

DAGS FÖR EN NY STYRELSE

Insynen i styrelsearbetet är liten för medlemmarna och gör det också svårt att ta ställning. Vid önskemål om att få ut styrelseprotokollen från 2017 nekas man som medlem med hänvisning till

verksamhetens innehåll. Vi tvivlar på att det finns något annat SACO-förbund som hemligstämplar hela styrelseprotokoll och anser inte att det finns grund för att fatta ett sådant beslut inom styrelsen. Det rimmar illa med både transparens och medlemsnytta.

I skrivande stund har SACO, efter enskilt möte med anledning av det som skett, rekommenderat SVF att utlysa ett extra fullmäktige för att bereda möjlighet för information och frågor. Samtidigt har drygt 300 veterinärer skrivit på ett upprop för nyval, se: www.skrivunder.com/nyval_svf. Undertecknarna begär att förbundsstyrelsen kallar till ett extra fullmäktige för att behandla styrelsens ansvarsfrihet, förbundets ekonomiska förvaltning, förbundets verksamhet, stadgar och organisation samt förrätta nyval.

Har du ytterligare frågor innan du kan ta ställning så rekommenderar vi varmt att du ställer dem till vår förbundsstyrelse.

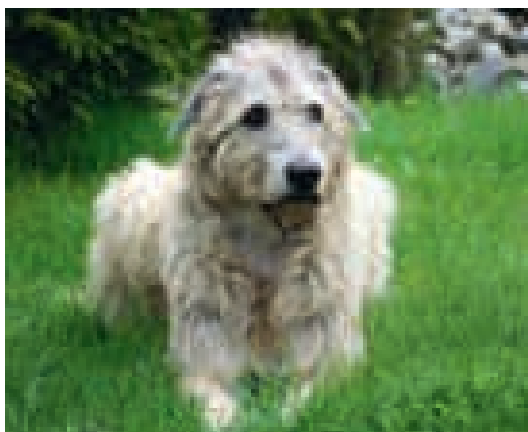
MARIA KARLSSON
ANN-MARIE RUBIN
ROBERT WINBERG

noterat

Sjukdomsförekomst hos irländsk varghund

Enligt försäkringsstatistik är risken för irländska varghundar att utveckla hjärtsjukdom 29 gånger högre än för hundar i genomsnitt. Dilaterad kardiomyopati (DCM) är speciellt vanlig och har visats vara ärftlig. Även lunginflammation anses vara vanlig hos rasen men få vetenskapliga studier rör förekomsten av lunginflammation hos irländsk varghund.

Målet med en aktuell studie från SLU var att undersöka dödlighet, sjukdomsförekomst och livslängd hos svenska irländska varghundar. Forskarna genomförde en enkätstudie där fokus lades på DCM och lunginflammation. Enkäten skickades till ägare av irländska varghundar som var födda 2006–2008 och registrerade i Svenska kennelklubben.

Medellivslängden hos irländska varghundar i SLU-studien var 7,5 år och de vanligaste dödsorsakerna var tumörsjukdom, hjärtsjukdom och lungsjukdom.

Totalt inkom 105 svar, vilket motsvarade 38 procent av de tillfrågade djurägarna. Medellivslängden hos hundarna var 7,5 år och hanhundar hade signifikant kortare livslängd än tikar. De vanligaste dödsorsakerna var tumörsjukdom (24 %), hjärtsjuk-

dom (18 %) och lungsjukdom (16 %). Andelen hundar som någon gång haft lunginflammation var 39 procent och flertalet av dessa hade upplevt mer än en episod. Hundar som haft lunginflammation hade signifikant kortare livslängd, medan ingen skillnad i livslängd sågs för hundar som utvecklat DCM.

Studien visar att både DCM och lunginflammation utgör stora hälsoproblem i rasen och att åtgärder för att reducera förekomsten av dessa sjukdomar behövs för att förbättra hälsoläget hos svenska irländska varghundar.

Källa: Orleifson L et al. Occurrence of cardiorespiratory diseases and impact on lifespan in Swedish Irish Wolfhounds: a retrospective questionnaire-based study. *Acta Vet Scand*, 2017, 59–53. ■

Cardisure[®]

Pimobendan

Din kardiologipatient – en hjärtefråga för oss!

NYHET! Cardisure[®] vet.
nu även som 10 mg

Lätt delbara tabletter i blisterförpackning för att på bästa sätt kunna uppnå optimal dos, även till små patienter.

Cardisure[®] vet, 1,25 mg, 5 mg och 10 mg. Blisterpackning. Aktiv substans: Pimobendan. ATC-kod: C02 AC02. Indikationer: För behandling av hundar med kronisk hjärtsvikt orsakad av hjärtsvikt. (Se följande text för ytterligare information om användning av Cardisure[®] vet.)
Kontraindikationer: Hjärtsvikt orsakad av hjärtsvikt eller hjärtsvikt orsakad av hjärtsvikt. (Se följande text för ytterligare information om användning av Cardisure[®] vet.)
För mer information gå till www.dechra.se eller ring 08-33 33 33.

Avgå, Marja

Den tidigare förbundsordföranden Torsten Jakobsson ger en replik till Marja Tullbergs ordförandespalt i SVT 9/17. Nuvarande SVF-ordförande och vad som är kvar av styrelsen har en serie av exempellösa felbedömningar och felbeslut bakom sig, skriver den tidigare ordföranden. Han menar att styrelsen måste kalla till extra fullmäktige där de ställer sina platser till förfogande.

replik

HÄXJAKT PÅ UTGIFTER

Rubriken "Förbundet har levt över sina tillgångar" var förbundsordförande Marja Tullbergs budskap i SVT 9/17.

Marja, jag har nu följt, så gott det låter sig göras under din regim, turerna kring ditt ordförandeskap. Under förövändning att du noterat en ekonomisk situation som var alarmerande och som ingen annan sett, har du till förbundets fromma inlett en veritabel häxjakt på utgifter som du och din styrelse funnit vara orsaken till förbundets dåliga ekonomi.

Det första du gör är att skylla på föregående ledning av förbundet, ett klassiskt sätt att undandra sig eget ansvar. Nästa steg du tar är att skylla den ekonomiska situationen på kanslipersonalen, även det ett vedertaget maktspråk att ta till när sakförhållandena skulle pekat i annan och för ledningen önskad riktning. Det tredje steget som tagits är att klippa i den verksamhet som verkligen är strategiskt viktig för förbundet i syfte att enbart nå kortsiktiga mål. En metod som samtidigt gör risken stor att vi förlorar förbundets framtida position i förhandlingarna för våra medlemmar, vår starka röst i Europa tillsammans med våra nordiska grannar och det kanske mest viktiga, vi förlorar vår position som ledande i efterutbildningarna för våra medlemmar och övriga veterinärer i Sverige.

PINSAMMA FAKTA

Vad finns det för belägg för mina påståenden?

För att börja bakifrån. SVS har sedan början av året ingen generalsekreterare

och nyligen avgick SVS ordförande, främst på grund av de omänskliga arbetsförhållandena. Kvar för att centralt bedriva sällskapets arbete vid sidan av sektionerna är dess administratör. Det har satt SVS i en ohållbar situation med en omedelbar risk för att sällskapet inte längre kan utföra sina arbetsuppgifter såsom specialistutbildningarna och kongressen.

Vi har även sedan 2014 varit mycket sparsamt representerade i FVE. Ingen skugga ska falla på den kvarvarande svenska ledamotens engagemang, tvärtom, för om hon inte drivit frågan om eget deltagande skulle troligen Sverige stått helt utan delegater vid FVEs möten. Vår tidigare generalsekreterare tillika internationella kontaktperson inom förbundet, uppmanade vid upprepade tillfällen Marja och styrelsen att delta vid dessa möten. Tidigare var Sveriges röst internationellt erkänd och tillsammans med de nordiska och baltiska länderna var vi en drivande kraft inom det europeiska veterinära lobbyarbetet. Det är en röst som nu nästan helt har tystnat och det kommer att ta många år att återskapa vårt inflytande.

Angående kanslipersonalen har förbundet försökt att göra en massmedialt uppmärksammas hyvling av personalkostnaderna. Att den typen av hyvling inte är acceptabel är något som fackföreningsrörelsen hittills har stått enad bakom. Likaså har alla fackförbund i Sverige i många år arbetat för att få bort för arbetstagarna önskad deltid. Den fackliga enheten har nu veterinärförbundet brutit sig ur och försökt att som arbetsgivare driva igenom hyvling på sin egen kanslipersonal, ett förhållande som även kritiserats av Saco centralt. För att

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Torsten Jakobsson pekar på att den dåvarande styrelsen under 2012 t o m 2014 fattade flera strategiska beslut för att förbättra ekonomin. 2015 och 2016 uppstod åter miljonunderskott i förbundets driftresultat.

använda ett mildt uttryck, minst sagt förvånande.

DANSEN KRING GULDKALVEN

Slutligen har vi det ständigt upprepade mantrat att förbundet har en dålig, urusel, katastrofal ekonomisk situation, vilket förbundsstyrelsen nu heroiskt försöker åtgärda genom bland annat de åtgärder jag beskrivit. Under åren 2012 t o m 2014 fattade den dåvarande styrelsen, som var mycket medveten om den ekonomiska utvecklingen för förbundet, flera strategiska beslut för att förbättra ekonomin. Besluten gällde allt från långsiktiga ekonomiska placeringar till rena budgetåtgärder, olika besparingar i stort och smått. Arbetet bar frukt och driftresultaten förbättrades succesivt, från underskott på miljoner till ett underskott på cirka 400 000. Beloppen är angivna som ungefärliga då de är hämtade ur minnet och inte har varit möjliga att ➤

- få bekräftade då jag inte tillåtit få tillgång till styrelsens protokoll.

Första året med Marja som ordförande började dock dansen kring guldkalven igen och vi kunde under 2015 och 2016 se miljonunderskott i förbundets driftresultat. En stor del av dessa kostnader utgjordes av konsultarvoden där bland andra en konsult 2016 kom till slutsatsen att förbundet måste minska sina utgifter och att kansliet var ineffektivt. I besparingsivern som till del skulle ske genom minskning av personalkostnaderna anlätade Marja och förbundsstyrelsen en personalkonsult för att ta hand om personalen i samband med att olika former av varsel gavs dem. Personalen hade inte efterfrågat hjälpen och hade inget förtroende för personen i fråga, som efter tre månader, utan att i princip ha gjort något, fakturerade förbundet över en halv miljon kronor. På direkt fråga till Marja vid ett informationsmöte beskrev hon det som "tråkigt" att behöva bestrida dessa kostnader.

Slutligen vill jag beskriva hur jag blivit bemött när jag har försökt att djupare analysera de olika frågeställningar som uppkommit den senaste tiden. Jag har bett att få ta del av styrelseprotokollen som ska ligga till grund för de enskilda besluten om bland annat att anlita dyra konsulter. Jag fick till svar att jag kunde hitta dem på förbundets webb, en uppgift som Marja var tvungen att backa på (hon uppgav att hon blivit felinformerad) eftersom det inte offentliggörs några protokoll på hemsidan. Jag begärde då att få ut dem i elektroniskt format eller pappersform, vilket också nekades mig med hänvisning till att det kunde förekomma besvärande uppgifter om enskilda medlemmar i protokollen. Jag menar att det för en demokratisk medlemsorganisation är högst anmärkningsvärt att jag som medlem inte får tillgång till min styrelses mötesprotokoll. Att det vid vissa tillfällen kan förekomma för enskilda medlemmar besvärande uppgifter har jag full förståelse för. Efter ett långt arbetsliv inom offentlig förvaltning är jag bekant med hur man kan hantera sådana problem, genom att mörka dessa uppgifter innan utlämnande. Det kan knappast vara så att varje enskild punkt i protokollet skulle innehålla besvärande uppgifter och att för-

bundets medlemmar inte ska kunna få insyn i styrelsens verksamhet genom protokollen. Jag har därför kontaktat alla övriga SACO-förbund och ställt frågan om deras medlemmar får ta del av sina styrelser protokoll. Av de svar som jag hittills fått står veterinärförbundet ensamt i sin hållning att ingen utanför styrelsen är betrodd med att få se protokollen.

SNÖMOS FÖR FULLMÄKTIGE

Sammanfattningen av mina synpunkter är att vad Marja och hennes styrelse presenterar för fullmäktige till stor del är snömos. Hon och delar av hennes styrelse var delaktiga i de beslut som tidigare var på väg att rätta upp förbundets ekonomi. Det är något som de numer helt verkar ha glömt, vilket i sig är högst allvarligt. Vidare är det allvarligt att de, efter att själva från 2015 på ett påtagligt sätt åter förvärrat den bräckliga förbättringen av ekonomin, söker yttre anledningar och agerar efter dessa. Om styrelsen under 2015 och framåt hade agerat efter redan fattade styrelsebeslut hade vi inte förlorat ytterligare närmare fem miljoner i kapital.

Intressant är också att Marja under denna period ökat sin egen arvodering från 60 procent av en heltid till periodvis 100 procent. Om hon menar att assistenter kan gå ner till 50 procents arbetstid och inkomst hade det varit mer aptitligt att inte själv samtidigt öka sina inkomster från förbundet.

Sedan 2015 har det varit en stor personalomsättning, eller snarare ett stort kompetenstapp på förbundet. Följande personer har slutat: förhandlingschefen, kanslichefen, SVS generalsekreterare och en förbundsjurist. Dessutom har tre styrelseledamöter avgått varav en tillika var SVS ordförande. Vidare har den tillförordnade kanslichefen, tillsammans med den tillförordnade förbundsjuristen, framtagna sina nycklar, fått sina datorer och kontor genomsökta och under förödmjukande former arbetsbefriats. Den omedelbara konsekvensen av denna räd mot den egna personalen var att de inplanerade löneförhandlingarna med Jordbruksverket om distriktsveterinärernas löner fick ajourneras. Jordbruksverkets förhandlingsdelegation fick åka åter till Jönköping i oförrättat ärende.

I en efterföljande kommentar till vad som sker på förbundet har Marja låtit meddela att "Viktigt att poängtera att allt som händer nu är för att skapa ett bättre förbund för medlemmarnas nytta. Ett förbund som kan vara proaktivt och driva de sakfrågor som medlemmarna efterfrågar. Ett starkt fackligt engagemang som lyfts centralt i förbundet och en organisation där strategiska beslut kan omsättas till operativa handlingar." Jag har personligen mycket svårt att se hur de senaste åtgärderna kan skapa ett bättre förbund för medlemmarnas nytta.

EXEMPELLÖSA FELBEDÖMNINGAR

Jag menar med all önskvärd tydlighet att ordförande Marja Tullberg och vad som är kvar av styrelsen, har gjort en serie av exempllösa felbedömningar och felbeslut vilket kostat våra medlemmar mycket pengar. Förbundet har även förlorat stort i slagkraft både i den fackliga världen och kanske framför allt när det gäller våra professionella frågor. Detta förhållande är så allvarligt att styrelsen måste hörsamma kravet på ett extra fullmäktigemöte i enlighet med uppdraget om detta på länken www.skrivunder.com/nyval_sv och där, enligt min mening, oreserverat ställa sina platser till förfogande.

Vidare måste medlemmarna inför detta möte ges möjlighet att kritiskt granska styrelsens arbete genom att få full tillgång till styrelseprotokoll och annat underlag som styrelsen haft för sina beslut om större ekonomiska utgifter, personalåtgärder, beslut om ordförandes arvodering och tjänstgöringsgrad m m. Det senare för att fullmäktige genom en särskild utredning ska kunna ta ställning till styrelsens ansvar för den uppkomna situationen.

TORSTEN JAKOBSSON

förbundsordförande 2012 till 2014

Sugen på nytt jobb?

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken "Jobbtorget". Gå dit och titta redan idag!

Yrkande om extra fullmäktige den 8 november på Ultuna

SVS-kollegiet, dvs styrelsen i Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap (som är en del av veterinärförbundet) lämnade den 4 oktober ett yrkande om extra fullmäktigemöte till SVFs styrelse. Kollegiet vill att fullmäktige då ska rösta om styrelsen ska få fortsatt förtroende att leda förbundet.

insänt

Den nuvarande konflikten mellan veterinärförbundets förbundsstyrelse (FS) och delar av förbundet samt med personalen på kansliet lamlår för närvarande allt arbete inom förbundet (SVF). Det är SVS kollegiums uppfattning att denna konflikt och den förtroendekris som nu finns hos många medlemmar i SVF måste få ett slut så att vi alla kan gå vidare med att:

1. Arbeta fram nya stadgar, se annons på annan plats, och en ny organisation med en ny och bättre fungerande styrelse och ett förbund som också fungerar bättre än idag.

2. Återigen få igång det dagliga arbetet med alla förbundets sakfrågor, vilka för närvarande blir eftersatta på grund av att FS är upptagna med pågående konflikter.

Dessutom finns ett antal mycket akuta frågor, som den sviktande ekonomin, medlemstapp, förtroendekrisen m m. Förhoppningsvis kan vi börja hitta lösningar med ett besked om förtroende eller inte för FS från ett extrainkallat fullmäktigemöte (FM).

YRKAN OM EXTRA FULLMÄKTIGEMÖTE

Undertecknad tillförordnad ordförande i SVS-kollegiet yrkade därför den 4

oktober 2017, på uppdrag av kollegiet (som består av ordförandena i de fem SVS-sektionerna) att förbundsstyrelsen ska utlysa ett extra fullmäktigemöte på kvällen den 8 november (kl 18.00–20.00). Vi vill att styrelsen då ger FM-delegaterna information om det aktuella läget, men framför allt att de ska ställa sina platser till förfogande och därmed få ett *ja* eller ett *nej* till fortsatt förtroende att arbeta fram till ordinarie FM i maj 2018.

Det är kollegiets mening att mötet kan hållas i en av de bokade salarna i

Undervisningshuset på Ultuna, t ex aulan. Det är också, enligt stadgarna, möjligt att kalla FM-delegaterna till ett extra FM med endast 14 dagars varsel. Förhoppningsvis har många redan tänkt vara i Uppsala för kongressen aktuellt datum. Vi yrkar nu att FS kallar in ett extra FM för att få stopp på det nuvarande kaoset och den tilltagande förtroendekrisen.

För kollegiet i SVS
TORKEL EKMAN
tf ordförande SVS

International Academy of Veterinary Chiropractic

Essential Veterinary Chiropractic for Equine and Companion Animals

Practice-oriented intensive training presented in 5 modules over a period of 6 months (210 contact hours of practical and theoretical instruction), with experienced international faculty from Canada, England, Denmark and Germany.

Upcoming Course Start Dates:

Sittensen/Northern Germany

- March 21st, 2018
- October 24th, 2018

Bournemouth, UK, Anglo European College of Chiropractic

- April 11th, 2018

Further information and module dates: www.i-a-v-c.com

International Academy of Veterinary Chiropractic

Dr. Donald Moffatt, Dorfstr. 17, 27419 Freetz, Germany
Tel: +49 4282 590099 • Fax: + 49 4282 591852 • E-mail: info@i-a-v-c.com

Åsikter om framtidens förbund

Med anledning av den livliga debatt om veterinärförbundets ledning som ägt rum under sommaren och hösten, ger en förbundsmedlem här sin syn på saken. Författaren vill vara anonym men veterinärtidningen intygar att personen är veterinär och medlem i förbundet (se separat faktaruta).

insänt

KÄRA STYRELSE!

Den 20 juli 2017 mottog jag till min förvåning ett mail från Sveriges Veterinärförbund, med rubriken "Kära medlemmar". Mailet avslutades med: "Era åsikter är viktiga! Det är ni som är framtidens förbund."

Verkligen? Är det inte styrelsens och

revisionsbolaget KPMGs förbund? Aningen sent påkommet att fråga oss medlemmar, om ni frågar mig. Kansliet är i spillror, många människor har blivit överkörda och miljontals kronor har förbrukats. Och DÅ frågar ni vad jag vill.

SKÄMS ATT VARA MEDLEM

Nu vill jag berätta vad jag vill och tycker. Anonymt, precis som i enkäten i mailet. Måste bestämma mig för om jag ska gå ur det förbund som jag lojalt varit medlem i sedan jag blev legitimerad veterinär.

Fundera och reagera, ni andra också. För aldrig har det varit så tydligt att det verkligen inte är mitt förbund längre. Jag skäms att som medlem vara delaktig i denna härva. De personer jag träffar när jag ringer till Sveriges Veterinärförbund är personalen på kansliet. De på kansliet är enormt viktiga för mig som medlem, de är mitt förbund. På kansliet är de vänliga, kunniga och hjälpsamma

och de förtjänar respekt, även i besparingstider.

ETT FÖRBUND I KAOS

Från styrelsen måste man självklart på ett bra sätt kommunicera direkt med personalen om förutsättningarna gällande framtiden. Vara öppen och ärlig. Finnas där som stöd, och framför allt visa respekt – inte knäcka medmänniskor. Det behövs ingen nobelpristagare i ekonomi för att räkna ut hur länge de mycket stora summor pengar som styrelsen har betalat till KPMG (utan att fråga oss medlemmar) skulle ha räckt för att bekosta personal på vårt kansli. KPMG och andra konsulter har kostat över fyra miljoner kronor bara under 2016. Jag vill se slutnotan.

Sedan föreslås att de arbetsuppgifter som inte hinns med efter nedskärningar på kansliet ska utföras av ytterligare konsulter. Låter det som en bra besparing? Jag undrar också vad det snabbinkallade fullmäktigemöte, utan beslutsrätt, kostade som hölls den 31 mars 2017? Styrelsen kommunicerar vidare varken med den svenske representanten för NKVet eller med beredningsgruppen för SVFs understödsfonder, trots all dyr coaching. Fredrike Ritter, som är enormt kompetent och mycket engagerad, gör ett fantastiskt arbete som ordförande för AVF, men hon och hela AVF ska försvinna. Ingen frågade mig om det. Det är många veterinärer som är anställda, och Fredrike är en nyckelperson. Hon behövs i det allt tuffare arbetsklimat som råder. Det här har verkligen blivit ett veterinärförbund som jag inte vill ha. Det stavas kaos.

AVGÅ, FÖRBUNDSSTYRELSEN

Det är dags att revidera dem som blivit fartblinda, och fartblinda ska definitivt inte ha ansvarsfrihet. För att vi ska kunna ta nya tag och skapa framtidens veterinärförbund ur dessa spillror finns det bara en sak som gäller:

Avgå styrelse, och gör det nu! Eller så går jag.

Besviken medlem i SVF

Om anonyma insändare i veterinärtidningen

Svenska Veterinärtidning publicerar normalt inte insändare där författaren inte vill uppge sitt namn. I enstaka fall kan tidningen dock göra ett undantag från denna regel, om de framförda åsikterna är viktiga för en demokratisk process men kan skada avsändaren. En förutsättning är att kritiken är sakligt framförd och att inga angrepp på personliga egenskaper förekommer. Den andra förutsättningen är att chefredaktören känner till namnet på författaren, självklart kopplat till fullständig tystnadsplikt.

Undertecknad har nu pratat med insändarskribenten och jag kan intyga att personen i fråga är veterinär och medlem i SVF. Det finns även förhållanden som gör att skribenten kan riskera repressalier om namnet skrivs ut. Frågan är då om insändaren är viktig från förbundsdemokratisk synpunkt.

Förbundsordförande Marja Tullberg skrev i ledaren till SVT 1 2016 att medlemmarna har möjlighet att påverka förbundet genom att uttrycka sina åsikter i Svensk Veterinärtidning och att hon personligen välkomnar fler debatter. Jag håller med förbundsordföranden. Så länge som veterinärtidningens redaktör även är ansvarig utgivare för tidningen har förbundets medlemmar en fristående debattplattform till sitt förfogande. "Optimerad verksamhet för maximerad medlemsnytta" skrev förbundsordföranden i sin senaste ledare (SVT 10/17) och det är ett mål som Svensk Veterinärtidning delar.

JOHAN BECK-FRIIS
chefredaktör och ansvarig utgivare
Svensk Veterinärtidning

Veterinärprodukter i världsklass

Boule presenterar en ny generation hematologinstrument, Exigo H400 tillsammans med en bred portfölj av veterinärprodukter av hög kvalitet från noggrant utvalda leverantörer.

Alla kännetecknas av korrekta och pålitliga resultat.

Exigo H400 - Hematologi

Komplett blodstatus från bara en droppe blod. Ett underhållsfritt hematologiinstrument med 12 förinställda djurprofiler. Exigo H400 har en reagensbaserad eosinofilmetod som ger en 4-part differentiering av de vita blodcellerna. En kvalitetsmetod för en av de svåraste parametrarna du behöver mäta!

QuickVet

Blodgnuppling, Fibrinogen, Koagulation. Toppmodern "lab-on-chip" teknologi.

g Pet - Plus

Glukosmätare. Specifikt för hund, katt och häst.

epoc

Blodgas, Elektrolyter, Klinisk kemi. Handburet analysinstrument för smådjursklinik och hästpraktik.

Spotchem EZ

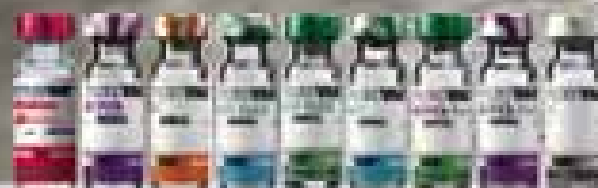
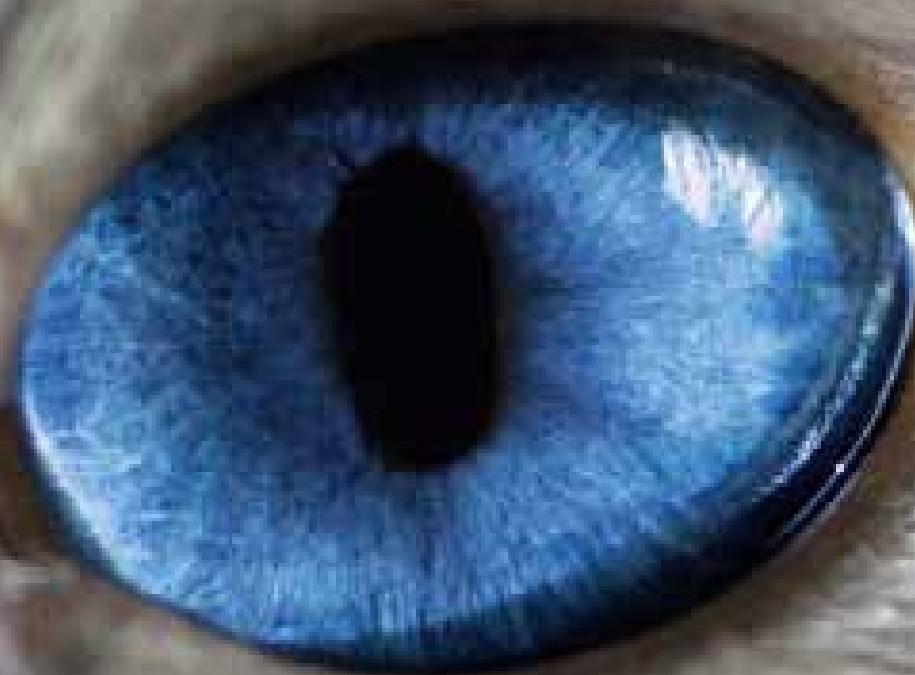
Klinisk Kemi. Snabb och enkel analys av biokemiska parametrar.

Spotchem EL

Elektrolyter. Snabb och enkel elektrolytanalys.

- ✓ SYNERGISTISKT OCH BRETT SKYDD MED
MARKNADENS TVÅ NYASTE* CALICISTAMMAR†
- ✓ SNABBT INSÄTTANDE IMMUNITET
- 1 VECKA (RCP OCH CH)
- ✓ UPP TILL 3 ÅRS IMMUNITET (RCP OCH RABIES)
- ✓ ADJUVANSFRITT

*2012
1. MMS og al for the 2012-2013
2. MMS og al for the 2012-2013

PureVax BC (felit herpesvirus, calicivirus), vacciner mot kattsmitta; PureVax BCF (felit herpesvirus, calicivirus, panleukopenivirus), vacciner mot kattsmitta och kattpest; PureVax BCPX (felit herpesvirus, calicivirus, panleukopenivirus, Chlamydia felis), vacciner mot kattsmitta, kattpest och Chlamydia; PureVax BCPX+CF (felit herpesvirus, calicivirus, panleukopenivirus, Isukonavirus), vacciner mot kattsmitta, kattpest och kattfeber; PureVax BCPX+LCT (felit herpesvirus, calicivirus, panleukopenivirus, Chlamydia felis, Isukonavirus), vacciner mot kattsmitta, kattpest, Chlamydia och kattfeber; PureVax Rabo (rabiesvirus), vacciner mot kattfeber, distemper, rabies och andra tillräckligt svåra sjukdomar; PureVax Rabo (rabiesvirus), vacciner mot kattfeber, distemper, rabies och andra tillräckligt svåra sjukdomar. För fullständig information om produktanvändning, se produktblad. För fullständig information om PureVax, se www.boehringer.com

PureVax Rabies ingår inte i den EU-katalogen för veterinärmedicinska produkter som godkännts för försäljning i EU. För fullständig information om PureVax Rabies, se www.boehringer.com

Kris i förhandlingsavdelningen

AVFs ordförande Fredrike Ritter meddelar att organisationen sedan slutet av september inte kan ge sina medlemmar facklig hjälp på grund av att både förbundsjuristen och AVFs ombudsmän förhindras utföra sina arbeten. Situationen kan vara annorlunda när denna tidning ges ut, men var akut den 28 september.

Jag fick en fråga från en medlem: vad händer om vi inte har en fungerande förhandlingsavdelning, är vi fortfarande ett fackförbund då? Vårt ska vi medlemmar vända oss med våra arbetsrättsliga problem? Jag kan inte svara på detta, jag frågar samma sak men får inga svar.

Tyvärr blir det ingen facklig fråga i detta nummer av veterinärtidningen. Förbundsstyrelsen har skickat hem vår jurist Fredrik Alm med anklagelser om illojalitet. Vi i AVF har inte fått reda på vari denna illojalitet består trots att vi bett om det. Därför finns det ingen med arbetsrättslig kompetens som kan faktagranska vår fackliga fråga. En juridisk faktagranskning är viktig eftersom fel svar kan ge AVFs medlemmar svårigheter om man följer ett felaktigt råd.

OMBUDSMÄN UTESTÄNGDA AV SVF-STYRELSEN

AVF anställde i september på eget bevåg två ombudsmän för att stödja förhandlingsverksamheten, som då gick på knäna på grund av underbemanning. Ingen av ombudsmännen var klara att direkt ta hand om AVFs ärenden då de inte var insatta i våra avtal. De hade behövt en sakkunnig kollega som handledde dem och gav stöd och råd för att

läsa in de faktaunderlag, avtal m m som föreningens förhandlare måste kunna. Förbundsjuristen Fredrik Alm hade i uppgift att handleda de nya men förbjöds av förbundsstyrelsen att arbeta bara två dagar efter det att AVFs ombudsmän hade anställts. Den inlärningsstiden räcker inte.

Förbundsstyrelsen har heller inte gått med på att de nyanställda ombudsmännen får sitta på SVF-kansliet. De har därmed varken tillgång till veterinärförbundets medlemsregister eller till de tidigare juristerna Fredriks, Jessicas och Henriks e-mail, där det kan finnas uppgifter av vikt för vissa ärenden.

Facklig hjälp till AVFs medlemmar är i skrivande stund (den 28 september) inte möjlig och det kan därför heller inte bli någon facklig fråga i detta nummer.

FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

Institutionen för Kliniska Vetenskaper (KV), SLU
anordnar

KURS I Artificiell insemination, häst

Tid: 12–16 februari 2018 + praktikvecka vid utvalt stuteri

Plats: SLU, Uppsala.

Målgrupp: Ansvarig veterinär vid stuteri med seminverksamhet. Sökanden bör ha minst 1 års yrkeserfarenhet.

Antal deltagare: 15 deltagare (minst 14, max 18).
KV förbehåller sig rätten att välja ut kursdeltagare.

Kursavgift: 17 000 kr (exkl kostnader för praktikvecka samt mat och logi), moms tillkommer.

Kursansvarig: Anne-Marie Dalin.

Föreläsare: Prof, Dipl ECAR Anne-Marie Dalin, prof Jane Morrell, docent Lena Malmgren och VMD Kerstin Darenius med flera.

Ansökning till kursen skickas till Susanne Pettersson, Inst för KV, Administrationen, Box 7054 SLU, 750 07 Uppsala eller via e-mail susanne.pettersson@slu.se.

Ansökningarna ska vara inkomna senast den 5 december 2017. I ansökan ska anges namn, personnummer, adress, telefonnummer, år för avlagd examen samt motiv för önskan att gå kursen, arbetsgivarens namn (och faktureringsadress) alternativt namn på eget företag.

noterat

Djurskyddsdata visar riskfaktorer för hästvelfärd

För att få mer kunskap om vilka brister som finns inom svensk hästhållning analyserade forskare vid SLU data från de svenska officiella djurskyddskontroller av häst som utförts under perioden 2010–2013.

Vid 9,5 procent av de totalt 13 321 kontrollerna sågs brister på en eller flera punkter rörande själva djuret, t ex möjlighet till social kontakt, hull, hovstatus eller renhet. Denna typ av brister förekom ofta samtidigt med brister i skötsel av djuret, exempelvis bristande tillsyn, utfodring, stallhygien eller underhåll av hagar, eller tillsammans med resursbaserade brister såsom otillåten stall-design eller för låg personaltäthet. Brister i hästarnas välfärd sågs oftare i icke-professionella anläggningar och då ägaren inte förvarnats om kontrollen eller då tidigare anmärkningar förekommit. De rapporterade bristerna var vanligare på våren än på hösten.

Den epidemiologiska analysmetoden som användes i studien ger enligt artikelförfattarna nya möjligheter för forskare och myndigheter att använda data från djurskyddskontroller för att skapa riktvärden för välfärdsåtgärder som utgår från djuret som individ.

FOTO: LÄNSTYRELSEN VÄRMLAND

Vid 9,5 procent av de totalt 13 321 kontrollerna sågs brister på en eller flera punkter rörande själva djuret, t ex hull eller renhet.

Källa: Hitchens P, Hultgren J et al. An epidemiological analysis of equine welfare data from regulatory inspections by the official competent authorities. *Animal*, 2017, 11, 7, 1237–1248. ■

PROVET Cloud

Supporting Progressive
Veterinary Practice

Ett välldesignat
journal- och
verksamhetssystem

Smarta funktioner

Användarvänlig

provet.info

Rättigheter och skyldigheter när en anställd slutar sin anställning

Oavsett
orsaken
till att en

anställning upphör är det vissa saker som en arbetsgivare ska göra i samband med att en arbetstagare slutar sin anställning.

I samband med att anställningen upphör kan det vara bra som arbetsgivare/chef att ha ett avslutningssamtal. Detta för att få ett bra avslut och t ex komma överens om man som chef kan tänka sig att vara referens. Ett sådant samtal kan också ge förslag till hur man kan bli en bättre arbetsgivare.

Om man har några företagshemligheter kan det vara bra att påminna om att en fd arbetstagare som använder något som är en företagshemlighet i annan verksamhet kan bli skadeståndsskyldig. Även en ny arbetsgivare kan bli skadeståndsskyldig om den fd arbetstagaren använder företagshemligheter i den nye arbetsgivarens verksamhet.

När anställningen upphör ska arbetstagaren också lämna tillbaka arbetsgivarens egendom. Tänk på att om du som arbetsgivare går med på att arbetstagare får behålla något av värde kan det bli föremål för förmånsbeskattning.

SEMESTERERSÄTTNING OCH INTYG/BETYG

Senast en månad efter anställningen upphört ska arbetsgivaren betala ut semesterersättning. Den ska räknas ut på samma sätt som om återstående intjänade semesterdagar togs ut när anställningen upphör. Men inget hindrar att semesterersättningen betalas ut t ex i samband med slutlönen.

Ibland kan det vara möjligt att avräkna förskottssemester, men inte alltid. Enligt semesterlagen får förskottssemester inte räknas av från slutlönen om anställningen varat längre än fem år eller om arbetsgi-

FOTO: GERALT

Om anställningen varat i mer än sex månader har en fd anställd rätt att få arbetsgivarens bedömning genom ett arbetsbetyg. Arbetsbetyget ska alltid vara positivt formulerat.

varen säger upp av orsaker som inte är hänförliga till arbetstagaren personligen, dvs på grund av arbetsbrist.

Tjänstgöringsintyg har fd anställd rätt att få ut som visar bland annat under vilken tid anställningen varade och befattning eller beskrivning av arbetsuppgifterna. Om anställningen varat i mer än sex månader har en fd anställd även rätt att få arbetsgivarens bedömning och då kallas det ibland för arbetsbetyg. En arbetstagare har rätt att få det som är negativt och irrelevant struket ur arbetsbetyget. Arbetsgivarens värdering i arbetsbetyget är därför alltid positivt formulerad.

KONKURRENSKLAUSUL

Arbetsgivarintyg ska en arbetsgivare fylla i efter att anställningen har upphört för att den fd anställda ska få rätt arbetslöshetsersättning. I blanketten arbetsgivarintyg fyller arbetsgivare i uppgifter om bland annat anledningen till anställningens upphörande, hur många timmar den anställda har arbetat och hur mycket den fd anställda tjänade. Detta är uppgifter som arbetslöshetskassan behöver för att kunna fatta beslut om rätt ersättning.

I ett anställningsavtal kan det vara inskrivet att en anställd efter anställningens upphörande inte får bedriva konkurrerande verksamhet, så kallad konkurrensklausul. Konkurrensklausuler kan jämkas om de är oskäligen och då brukar man jämföra med vad som är tillåtet som konkurrensklausul enligt kollektivavtal. Detta gör att arbetsgivare som använder konkurrensklausul måste vara beredda på att betala en del av lönen under den tid som konkurrensklausulen hindrar den fd anställda från att försörja sig.

Istället för konkurrensklausul använder en del arbetsgivare en så kallad kundklausul som hindrar arbetstagare från att arbeta med fd arbetsgivarens kunder under viss tid eller ger fd arbetsgivaren rätt till ersättning. På så sätt är det möjligt för den fd arbetstagaren att utöva sitt yrke samtidigt som fd arbetsgivaren har kvar sina kunder.

Det gäller att försöka göra ett avslut av en anställning så bra som möjligt för båda parter. Men arbetsgivaren kan också behöva skydda sin egen verksamhet.

KARIN BERGGREN
*jur kand, ansvarig rådgivningen
Företagarna*

Insulins påverkan på embryoutveckling hos mjölkkor

Veterinär Denise Laskowski, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade den 15 september sin avhandling för veterinärmedicin doktorsexamen med titeln: "Insulin and the early bovine embryo – influences on in vitro development, gene expression and morphology". Opponent var professor Christine Wrenzycki, Clinic for Obstetrics, Gynecology and Andrology, Justus Liebig University, Giessen, Tyskland.

disputationer

Nedsatt fruktsamhet är ett ökande problem i mjölkkobesättningar. Både kvi-
gor som är för feta och mjölkkor som
inte klarar energiförsörjningen när
mjölkproduktionen sätter igång har
ibland svårt att bli dräktiga. På ett lik-
nande sätt finns det ökande problem
med infertilitet hos människor som ofta
också är relaterade till ämnesomsätt-
ningssjukdomar som diabetes, fetma
och insulinresistens.

Insulinvärdet i blodet kan vara förhöjt
hos djur eller människor som är övervik-
tiga och det kan leda till insulinresistens
och diabetes. Dessutom är insulin ett
hormon som tillsätts som tillväxtfaktor
vid provrörsbefruktnings hos människa,
utan att det är helt klart vad som är
lämplig eller skadlig nivå. Den tidiga
embryoutvecklingen är en känslig pro-
cess och embryon blir påverkade av mil-
jön de utvecklas i, dvs moderns ämnes-
omsättning. För att kunna undersöka
vilken effekt olika substanser har kan
man göra försök med provrörsbe-
fruktning av äggceller. Äggceller samlas
från äggstockar från slaktade kor på slak-
teri och befruktas och odlas utanför liv-
modern, en modell som gör det möjligt

FOTO: ARKBILD

Mjölkssektorn är beroende av friska, fruktsamma kor. Avhandlingen visade bland annat att färre embryon utvecklas normalt under påverkan av insulin.

att undersöka embryon närmare under
hela utvecklingen.

I de studier som avhandlingen är
baserad på behandlades äggceller med
två olika, förhöjda nivåer av insulin
under äggcellernas mognad före befruk-
tningen och sedan studerades embryonas
överlevnad, utseende och genuttryck
dag 8 i utvecklingen. Det undersöktes
hur lång tid det tog för embryon att
utvecklas och hur många embryon som
bildades från äggcellerna, och det visade
sig att färre embryon utvecklades nor-
malt vid tillsats av insulin. Misstanken
att insulinet under äggcellsmognaden
orsakade stress på cellnivå gjorde att cel-
lernas påverkan studerades. Embryona
färgades och undersöktes med hjälp av
fluorescens- och konfokalmikroskop.
Det visade sig att embryonas utseende
var annorlunda om äggen mognade vid
förhöjd insulinnivå. Cellstrukturer som

är kopplade till energiomsättning (mito-
kondrier) och cellstabilitet (aktin) var
förändrade och embryon från de insu-
linbehandlade grupperna hade fler cel-
ler, de hade alltså växt snabbare. Utöver
det kunde många förändringar på gen-
nivå visas. På detta sätt kartlades de
molekylära mekanismer som ligger
bakom den sämre överlevnaden hos
embryon som stressats av förändrade
förhållanden i moderns ämnesomsätt-
ning. Funktioner kopplade till ämnes-
omsättning, stress, cellväxt och fetma
var aktiva i högre grad om äggcellen mog-
nade med insulintillsats. Det kan vara
förklaringar till varför färre embryon
överlevde i insulingrupperna.

Resultaten bidrar till att bättre förstå
processerna bakom att embryon har
sämre överlevnad när moderns ämnes-
omsättning är i obalans. Eftersom
många viktiga kroppsfunktioner anläggs

tidigt i fosterutvecklingen, finns det en potentiell risk att embryon som överlever ämnesomsättningsstress har en benägenhet att drabbas av ohälsa senare i livet. Mjölkssektorn är beroende av friska, fruktsamma kor och det är därför

viktigt att förstå sambandet mellan ämnesomsättningsstörningar och dålig fruktsamhet. Den tidiga embryoutvecklingen hos kor har många likheter med embryoutveckling hos människa och resultaten kan därför hjälpa till att förstå

möjliga orsaker till infertilitet hos insulinresistenta kvinnor. Genom att använda en laboriemodell för kor kan man undvika etiska dilemman som annars uppstår när man forskar på embryon från människa. ■

noterat

Utbrottet av campylobacter ska utvärderas

Utbrottet av campylobacter kopplat till svensk kyckling är över sedan i somras och ska nu utvärderas i en extern utredning. Antalet personer som blir sjuka av campylobacter ligger sedan mitten av juni i år på nivåer som är vanliga för säsongen, enligt ett pressmeddelande från Jordbruksverket den 21 september.

– Utbrottet var stort och långvarigt och det ser vi allvarligt på. Det viktiga nu är att vi kan dra rätt slutsatser och vidta rätt åtgärder för att minska risken för liknande utbrott framöver, säger Anders Tegnell, statsepidemiolog på Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA har beslutat att utbrottet ska utvärderas i en extern utredning. Den genomförs av experter från de finländska myndigheterna THL och Evira. Utredningen ska bland annat titta på hur de berörda myndigheterna agerade under utbrottet och peka på lärdomar inför framtiden.

– Vid sådana här händelser är samverkan mellan de olika myndigheterna och även näringen nödvändig för att skapa en helhetsbild, då vi äger olika delar av frågan, säger Lena Hult, smittskyddssamordnare på Jordbruksverket.

Foto: Zoz

Utbrottet av campylobacter som orsakades av svenskt kycklingkött började under sensommaren 2016 och pågick i nästan ett år.

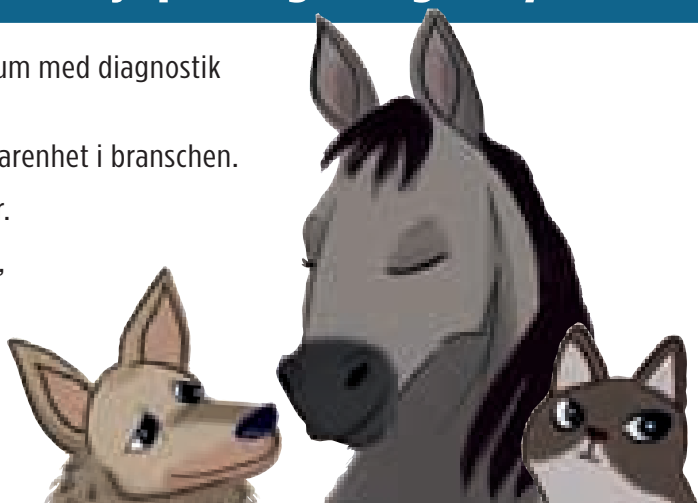
Utbrottet som orsakades av svenskt kycklingkött började under sensommaren 2016 och pågick i nästan ett år. Uppskattningsvis rapporterades cirka 4 000 fler insjuknade personer än normalt, från och med augusti 2016 till och med maj 2017.

– Det är viktigt att ha en kontinuerlig övervakning för att tidigt hinna sätta in rätt åtgärder för att minska förekomsten av smittan, säger Elina Lahti, epidemiolog på SVA. ■

Snabba och tillförlitliga provsvar med hjälp av högklassig analysteknik

- Veterinärmedicinskt kliniskt kemiskt laboratorium med diagnostik för smådjur och stordjur.
- Flexibel samarbetspartner med över 30 års erfarenhet i branschen.
- Omfattande analyspaket till fördelaktiga priser.
- Flertalet specialanalyser, Borrelia IgG Line blot, ACTH, Insulin med mera.

Canilab-EquiLab

adress: Box 7065, 300 07 Halmstad tel: 035-22 81 40 e-mail: info@canilab.se hemsida: www.canilab.se

Tidsschema, avgifter och granskning av examensarbeten

för specialistutbildningsprogrammen 2018 och 2019

TIDSSCHEMA INFÖR EXAMEN 2018

Sjukdomar hos hund och katt

Sista inlämningsdag för examensarbeten	passerad
Sista inlämningsdag för årets reviderade examensarbeten	passerad
Sista anmälningsdag för examination 2018 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	obs! 20 nov 2017
Examination 2018	8–9 feb 2018

Sjukdomar hos häst

Sista inlämningsdag för examensarbeten	passerad
Sista anmälningsdag för examination 2018 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	obs! 27 nov 2017
Examination 2018	8–9 mars 2018

AVGIFTER INFÖR EXAMEN 2018 (exklusive moms)

Specialistkompetens Steg 1

Inträdesavgift	13 000:–
Avgift för bedömning av examensarbete	10 400:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 3 inom ett år)	5 300:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 2 inom ett år)	2 400:–
Avgift för tillgodoräknande av publicerad vetenskaplig artikel	2 600:–
Examinationsavgift	20 800:–

Specialistkompetens Steg 2

Inträdesavgift	9 500:–
Granskningsavgift	5 600:–
Examinationsavgift rörligt belopp beroende på examinationskostnaderna	

TIDSSCHEMA INFÖR EXAMEN 2019

Sjukdomar hos hund och katt

Sista inlämningsdag för examensarbeten	13 feb 2018
Sista inlämningsdag för årets reviderade examensarbeten	7 aug 2018
Sista anmälningsdag för examination 2019 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	20 nov 2018
Examination 2019	Ej bestämt

Sjukdomar hos häst

Sista inlämningsdag för examensarbeten	14 aug 2018
Sista anmälningsdag för examination 2018 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	27 nov 2018
Examination 2019	Ej bestämt

AVGIFTER INFÖR EXAMEN 2019 (exklusive moms)

Specialistkompetens Steg 1

Inträdesavgift	13 500:–
Avgift för bedömning av examensarbete	10 400:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 3 inom ett år)	5 600:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 2 inom ett år)	2 600:–
Avgift för tillgodoräknande av publicerad vetenskaplig artikel	2 600:–
Examinationsavgift	21 800:–

Specialistkompetens Steg 2

Inträdesavgift	9 900:–
Granskningsavgift	5 900:–
Examinationsavgift rörligt belopp beroende på examinationskostnaderna	

Inför granskning av examensarbeten

Vägledning för det skriftliga arbetet finns att ladda ner från www.svf.se under *Sällskapet/Specialistutbildning steg 1/Sidoutbildning skriftligt arbete*. ESK vill framhålla vikten av att det skriftliga examensarbetet som insänds är i färdigt skick enligt instruktionerna.

Tillsammans med examensarbetet ska en referenslista finnas, dels i arbetet, dels som en egen fil. Vid hänvisning av bokavsnitt ska kopia på avsnitten som används finnas även som egen fil.

Det är viktigt att aspiranten håller sig till kravet att följebrevet med förklaring av ändringar även ska skickas in tillsammans med det reviderade arbetet vid andra granskningsomgången.

OBS! Arbeten som inte uppfyller dessa grundkrav kommer att returneras utan någon åtgärd. Arbetet skickas, efter handledarens godkännande, som en word-fil till svs@svf.se. Handledaren ska granska, godkänna och meddela att arbetet är godkänt via e-post till samma adress.

SVS vill också uppmana alla aspiranter och handledare i programmen att hålla sina e-postadresser uppdaterade. Maila till: vasso.norlund@svf.se

Bevaka också SVFs hemsida för information, uppdateringar och ändringar av instruktioner gällande specialistutbildningsprogrammen.

Vid frågor om programmen: Kontakta SVFs kansli via e-post vasso.norlund@svf.se.

IN MEMORIAM

Krister Martin till minne

Krister Martin avled den 10 juli 2017.

Krister föddes den 11 januari 1944 i Askersund och flyttade tidigt till Motala, där han tog studenten 1966. Efter studier i zoologi, genetik och kemi vid Uppsala universitet började han på Kungl. Veterinärhögskolan 1973 tillsammans med sin livskamrat Lisbeth. Efter examen 1978 blev Krister amanuens vid institutionen för farmakologi och toxikologi vid SLU, där han också blev assistent 1982. Samtidigt med forskarstudierna, med inriktning på fenylbutazonets farmakologi hos nötkreatur, innehade han diverse vikariat som distriktsveterinär.

Krister slutförde inte sina forskarstudier utan blev 1987 rekryterad till Astra Draco i Lund som farmakolog och utsågs där till gruppchef för en forskargrupp. Som veterinär engagerade sig Krister i försöksdjursavdelningens verksamhet och blev 1993 ombedd att leda denna verksamhet som avdelningschef. Han ingick också i projektgruppen för byggandet av en ny djuravdelning på Astra Draco, en avdelning som fortfarande är en av världens mer moderna.

När Astrakoncernen 1997 beslöt att inrätta en övergripande veterinärfunktion blev Krister utsedd till chefveterinär, med ansvar för vidareutveckling av djurvelfärd, djurhållning och kvalitets-säkring vid företagets samtliga djurverksamheter. Vid Astras sammangående med Zeneca 1999 fick Krister där motsvarande uppdrag för AstraZenecas globala försöksdjursverksamhet. Han representerade även läkemedelsindustrin, LIF, vid kontakter med berörda myndigheter, departement och europeiska organisationer inom försöksdjursområdet.

Krister arbetade för att öka kunskapen om försöksdjur och djurförsök inom företaget hos allmänheten i Sverige men även utomlands genom t ex Efpia, den europeiska läkemedelsindustrins samarbetsorgan. Detta arbete resulterade i informationsmaterial, föreläsningar, debatter, webb-sidor och diskussionsaktiviteter med avseende på etiska frågeställningar. Krister trodde på öppenhet och skapade kontakter med akademier och universitet, andra företag inom

medicinsk och biologisk forskning, djurrätts- och djurskyddsorganisationer, liksom myndigheter och departement.

Krister insåg värdet av veterinärens närvaro i den medicinska och biologiska forskningen, med kunskap om djurens behov och välfärd, men också för att stötta forskningsprojekten med veterinärmedicinsk kunskap. Han blev själv europeisk specialist i försöksdjursmedicin (DiplECLAM) 2003 och stimulerade kolleger att vidareutbilda sig. Han såg kunskap och fakta som en viktig del i all

vidareutveckling, såväl privat som i sin yrkesroll, och var alltid väl påläst och förberedd. Krister såg också till att hans medarbetare var delaktiga, litade på dem och gav dem support samtidigt med ansvar. Krister var målmedveten, handlingskraftig och en person med både humör och humor, och han hade alltid tid för frågor från kollegor och för kloka råd.

Krister blev tidigt forskare och förblev en forskare livet ut. Han utforskade andra länder, natur, kultur, god mat och dryck, ofta tillsammans med sin hustru Lisbeth och familjen. Vi som fått möta Krister som människa och kollega fann en engagerad, mångkunnig, varm och omtänksam person med en stor integritet, en person som lämnade oss alldeles för tidigt i en ålder av 73 år. Våra tankar går till hans älskade familj.

*Anders Forslid
Krister Iwarsson
Christina Jacobson
Torgny Jeneskog
Agnetha Roswall
Mats Törnquist*

DISKUSSIONSKVÄLL KRING

Kom och tyck till!

Förslag till nya stadgar för förbundet

Onsdagen den 8 november 2017, 18.00–20.00

Sal J, Sveriges lantbruksuniversitet, Ultuna, Uppsala

Förbundsstyrelsen och Omorganisationsgruppen har nu arbetat fram ett förbättrat förslag till nya stadgar för Sveriges Veterinärförbund. Vi vill presentera och diskutera det med alla intresserade medlemmar kvällen före Veterinärkongressen, den 8 november, kl 18.00–20.00. Förslaget bygger på det som visades och diskuterades i fjol och innebär en delvis ny och förhoppningsvis ännu mer effektiv organisation för förbundets medlemmar.

Vi vill höra dina åsikter! Reservera kvällen den 8 november! Kom och tyck till! Vi bjuder på macka och dricka.

Anmäl dig till Karin Henriksson på kansliet, karin.henriksson@svf.se, så får du förtäring! Ingen anmälan – ingen macka!

Mer information kommer på www.svf.se.

Välkomna!

Förbundsstyrelsen och
Omorganisationsgruppen

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Symtombilden stämmer väl överens med den som ses vid infektion med infektiöst pankreasnekrovirus, IPNV. Viruset drabbar primärt laxfiskar såsom regnbåge, röding, öring och lax men kan också orsaka sjukdom hos t ex plattfisk och torsk eller bäras av gädda, ål, abborr- eller karpfisk. Viruset förekommer och överlever i alla typer av

FOTO: MARLENE ÅREKOG, SVA

FIGUR 3. Cellkulturer för virusodling i olika titrar.

vatten och är ett av våra mest motståndskraftiga virus som dessutom lyder under epizootilagen. Det innebär att man som veterinär har anmälningsplikt redan vid klinisk misstanke. Kontakta SVA för hjälp gällande provtagningsinstruktioner och eventuella ytterligare åtgärder. I detta fall skickade veterinären in yngel för provtagning efter telefonkontakt med SVA och anmälde misstanke till Jordbruksverket (SJV).

PRELIMINÄR DIAGNOSTIK

På SVA renas provmaterialet för att sätta cellkulturer för virusodling (Figur 3). Vid tydliga sjukdomssymtom, som i detta fall, skickas prover direkt till realtids-PCR (se Konfirmerande diagnostik) för att om möjligt skynda på diagnostiseringen. Vid oklar symtombild eller annan indikation tas även prover för bakteriologi. Cellkulturerna bevakas och sätts om för ytterligare rening och undersöks för cytopatogen effekt (CPE).

Vid CPE på cellkultur görs i första hand diagnostiskt test för några epizootiska virus med antigen-ELISA. De virus som testas hos laxfisk är infektiöst pankreasnekrovirus (IPNV), viralt hemorragiskt septikemivirus (VHSv) och infektiöst hematopoetiskt nekrovirus (IHNv). I detta fall erhöles en cytopatogen effekt på framför allt celltypen

Dr. Baddaky – din allergipartner

Excellence in IgE testing

- ✓ Vi kan allergi – och vill hjälpa dig
- ✓ 1 av 5 veterinärbesök = djur med allergi/hudproblem
- ✓ Från blodprov till bästa behandling
- ✓ Kolhydratsreaktioner blockeras
- ✓ Telefontid dermatologer 9-12

www.draddaky.com

BF-2, vilket är typiskt för IPN-virus. ELISAn avseende IPN utföll också med positivt resultat, medan ELISAn för VHS och IHN var negativ. I det här läget, om inte förr, anmäls misstanke om IPN till Jordbruksverket via telefon. Odlingen beläggs då med spärr tills konfirmerande prover är klara.

KONFIRMERANDE DIAGNOSTIK

För att säkerställa korrekt diagnos görs en konfirmerande analys med realtids-PCR för att detektera virusets arvs-massa. Även PCRen var i detta fall positiv för IPNv. Virusets finns i sju genogrupper, varav en "bara" är anmälningspliktig och övriga behandlas som epizootier. För att avgöra genogrupp görs en sekvensering av en av virusets gener. Sekvensering av det påvisade viruset från regnbågs-odlingen visade genogrupp 5, vilken tillhör epizootigruppen. När resultatet är fastställt skickas en K4 avseende anmälningspliktig sjukdom till SJV och länsstyrelser. Havs- och vattenmyndigheten erhåller en kopia då odlad och vild fisk påverkar varandra. Jordbruksverket har nu att överväga vilka åtgärder som ska vidtas för att smittspåra och sanera anläggningen.

FAKTA OM IPN

IPN är en sjukdom som främst drabbar laxfisk och framför allt yngel vid startutfodringen. Hos lax kan även sjukdom bryta ut vid smoltifiering (anpassning till saltvatten). Smittan förs över både horisontellt och vertikalt, dvs des-

inficering av rom hjälper inte om avelsfisken är infekterad. Smittan kan då finnas i romkornen och förökas efter kläckningen. Morbiditet och mortalitet är förknippat med ålder, fiskart och virusets genogrupp där genogrupp 5, tidigare kallad IPNsp, är den som anses mest allvarlig. Mortaliteten kan då uppgå till 90 procent. Symtomen är okoordinerat simmande, så kallat "korkskruvssimmande", och mörkfärgning av bakkroppen. Vid obduktion ses bland annat blödningar i mag-tarmkanalen. Fiskar som överlever sjukdomen blir ofta persistent infekterade bärare och utsöndrar virus intermittent via urin och avföring, samt vid lek via ovarievätska och mjölke.

Sjukdomen har tidigare varit listad av OIE och EU men är nu, på grund av sin utbredning, bortlyft från listan över allvarliga sjukdomar som måste bekämpas. Sverige har sedan 2004 tilläggsgarantier mot sjukdomen i inlandszon, då inlandszonen har varit helt fri. IPNv (framför allt genogrupp 2, tidigare IPNab) förekommer sporadiskt i Östersjön och här har Sverige ett utrotningsprogram.

I Sverige påvisas IPN genogrupp 2 ungefär vartannat år inom den offentliga kontrollen i odlad, symptomfri halv-vuxen till vuxen regnbåge på Östersjökusten. Genogrupp 5 (tidigare IPNsp) har vid ett par tillfällen påvisats hos vildfångad laxfisk på väst- och östkust under de senaste 20 åren. IPN genogrupp 6 påvisades 2016 i kompensationsodlad återvändande öring i Väneren. Patogeniciteten för denna genogrupp är okänd.

IPN är vanligt i laxfiskodling i andra europeiska länder.

noterat

Veterinär anmäld för spridning av MRSA

En veterinär misstänks genom bristande hygien ha spridit multiresistenta bakterier till tre hästar, rapporterade tidningen Land Lantbruk den 27 september. Länsstyrelsen i Skåne har nu anmält veterinären till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. Veterinären är enligt Skånska Dagbladet den 30 september tillfällig yrkesutövare i Sverige.

Vid provtagningar visade det sig att tre hästar där veterinären arbetat testade positivt för MRSA (meticillinresistenta stafylokokker). Även veterinären själv konstaterades vara bärare av sådana resistenta bakterier. Då kopplingen mellan veterinären och de infekterade hästarna fastställdes gjorde länsstyrelsen i Skåne ett föränmält kontrollbesök på veterinärens arbetsplats. Man konstaterade att det fanns stora brister i veterinärens hygienrutiner vilket bland annat inneburit risk för spridning av resistenta bakterier och onödigt lidande för djuren. Enligt anmälan skrevs dessutom två olika typer av antibiotika ut till samma häst utan att nödvändiga prover tagits. Det fanns dessutom brister i journalen.

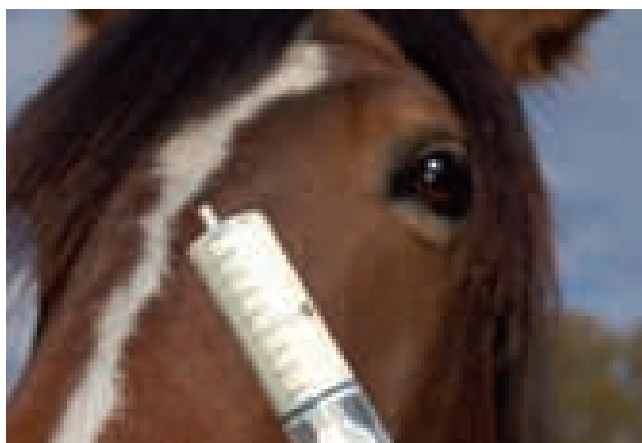

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

En i Sverige tillfälligt yrkesutövande veterinär blev anmäld bland annat för att ha spridit MRSA till flera hästar och ha skrivit ut olika antibiotika till samma häst utan nödvändiga prover.

Länsstyrelsen bedömde att veterinären åsidosatt sina skyldigheter så allvarligt att det måste anmälas till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. ■

KONGRESSER & KURSER

SVENSKA

WEBBKURSER

DISA – DJUROMSÖRG VID SLAKT OCH ANNAN AVLIVNING

DJURSKYDDSBEDÖMNING GRIS

HANTERING AV DJURSKYDDSBROTT.

Arr: Nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 45

9–10/11 -17. VETERINÄRKONGRESSEN,

Uppsala. Arr: SVS, SVF.

Info: Vasso Norlund, SVF,

08-545 558 27, vasso.norlund@svf.se,

www.svf.se/sv/Sallskapet/Veterinarkongressen/

11–12/11 -17. FORTSÄTTNINGSKURS HUND-

OCH KATTANDVÅRD, EXTRAKTIONSKURS

(Steg 1-godkänd), Stockholm.

Arr: KRUUSE Svenska AB &

Mälarhöjdens Veterinärpraktik.

Info: [http://www.kruuse.com/sv-SE/](http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx)

Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx,

marika.bjornstrom@kruuse.com,

070-101 67 28

v 46

13–14/11 -17. ENDOKRINA SJUKDOMAR HUND

& KATT, DEL 2, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

13–14/11 -17. KURS I ARTIFICIELL INSEMINATION

– HUND, SLU, Uppsala. Arr: SLU, KV.

Info: Susanne Pettersson,

susanne.pettersson@slu.se

14–15/11 -17. LEDARSKAP INOM DJURSKUK-

VÅRDEN, FÖRDJUPNING, Göteborg.

Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

NY 16/11 -17. FÖREDRAG OM OCH VISNING

AV UTSTÄLLNINGEN ÖVER NILS EDVARD FORSELL

i samband med föreningens årsmöte, Skara. Arr: Föreningen Veterinärhistoriska Musets Vänner.

Info: bengt.nordblom@telia.com

(se annons i denna tidning)

17–18/11 -17. IMMUNOLOGISKA SJUKDOMAR

HOS HUND & KATT, Knivsta.

Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

17–18/11 -17. AKUTA OFTALMOLOGIFALL HOS

HUND OCH KATT, Helsingborg.

Arr: Evidensia Specialtjdjursjukhuset

Helsingborg.

Info: Gunilla Bylander, 042-16 80 29,

anmalan.djursjukhusethbg@evidensia.se

18–19/11 -17. FIRST AID FOR EMERGENCY VETS,
Märsta. Arr: Swevet.

Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning>

v 47

21–24/11 -17. KURS: KANIN OCH SMÅDJUR-

TANDVÅRD, Halmstad. Arr: Accessia AB.

THE ONCOLOGY PATIENT
26–28 januari 2018, Göteborg

Anmäl dig
innan 15 nov 2017
för lägre pris

Välkommen till 6th Nordic Small Animal Veterinary Conference

Välkommen till Göteborg och ta del av föreläsningar och praktiska övningar av hög klass. Under kongressen utbildar vi både veterinärer och djursjukskötare i onkologiska sjukdomar hos hund och katt. Svenska och internationella specialister föreläser i tre olika utbildningsspår (basic, advanced, nursing), i ämnen som:

- medicinsk och kirurgisk onkologi
- (generell) djursjukvård
- onkologisk patologi
- kommunikation och etik
- bilddiagnostik
- dry labs om kemoterapi, cytologi och fallbeskrivningar

Huvudtalare: Maurice Zandvliet *HOL*, Doug Thamm *USA*, Henrik Rönnerberg *SWE*, Nick Bacon *UK*, Jolle Kirpensteijn *USA*, Stefanie Veraa *HOL*, Erika Karlstam *SWE*, Kathi Smith *USA*, Roeland Wessels *HOL*

För information och anmälan:
www.blastjarnan.se/bsa-kongress

BLÅ STJÄRNAN
AKADEMIN

Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

22/11 -17. ANESTESIKURS FÖR VETERINÄRER – MONITORERING OCH ÅTGÄRDER, Malmö.

Arr: Swevet.

Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning>

NY 22-23/11 -17. GRUNDLÄGGANDE NÄRINGS-LÄRA FÖR HUND & KATT (DEL 1), Knivsta.
Info: kurs@sallanderconsulting.com,
telefon 0706-388306.

23-24/11 -17. GRUNDLÄGGANDE ULTRA-LJUDSKURS BUK SMÅDJUR, Uppsala eller Stockholm. Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik.
Info: http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/Ultraljud_SE_april-november-17.aspx,
anders.hildebrand@kruuse.com,
070-101 67 17

23-24/11 -17. SÅRBEHANDLING – EN PRAKTISK KURS MED FALLBESKRIVNINGAR, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 48

27-29/11 -17. KURS: TIPS & TRICKS FÖR TANDTEAMET, Halmstad. Arr: Accessia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

NY 29-30/11 -17. GENERELL FODERLAGSTIFTNING & MÄRKNING AV FODER – ETT SAMARBETE MED JORDBRUKSVERKET, Knivsta.
Info: kurs@sallanderconsulting.com,
telefon 0706-388306.

30/11-1/12 -17. ULTRALJUD SMÅDJUR, FÖRDJUPNING, BUK, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

1-3/12 -17. KURS: ENT – EAR, NOSE & THROAT SURGERY, Halmstad.
Arr: Accessia AB.

**Ny adress? Ny e-post?
Ny arbetsgivare? Nytt namn?**

Meddela oss på förbundskansliet om du flyttat, bytt arbete, bytt namn eller fått ny e-postadress. Ring eller skriv till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm, tel: 08-545 558 20, e-post: kansli@svf.se, hemsida: www.svf.se

Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

2-3/12 -17. FORTSÄTTNINGSKURS HUND- OCH KATTANDVÅRD, EXTRAKTIONSKURS (Steg 1-godkänd), Stockholm.
Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik.
Info: http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx,
marika.bjornstrom@kruuse.com,
070-101 67 28

v 49

5-6/12 -17. REKONSTRUKTIV KIRURGI, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

7-8/12 -17. SYSTEMATISK EKG DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING – HUR KAN JAG KÄNNA MIG SÄKRARE?, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 50

14-16/12 -17. KURS: TANDREGLERING, Halmstad. Arr: Accessia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

15-16/12 -17. FORTSÄTTNINGSKURS BRA BILD, RÄTT DIAGNOS – TOLKNING AV RÖNTGENBILDER, Uppsala. Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik.
Info: http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx,
marika.bjornstrom@kruuse.com,
070-101 67 28

v 4, 2018

26-28/1 -18. 6TH NORDIC SMALL ANIMAL VETERINARY CONFERENCE, Göteborg.
Arr: Blå Stjärnan Akademin.
Info: www.blastjarnan.se/bsa-kongress

v 6

NY 7-8/2 -18. FAKTA & FÖRDOMAR OM HUND- & KATTMAT (DEL 2), Knivsta.
Info: kurs@sallanderconsulting.com,
telefon 0706-388306.

v 14

NY 4-5/4 -18. SAMBAND MELLAN KOST OCH MOTION OCH VISSA SJUKDOMAR FÖR HUND & KATT (DEL 3), Knivsta.
Info: kurs@sallanderconsulting.com,
telefon 0706-388306.

v 15

9-18/4 -18. KURS I ARTIFICIELL INSEMINATION – NÖT, SLU, Uppsala samt Skara.
Arr: SLU, KV. Info: Susanne Pettersson,
susanne.pettersson@slu.se

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses samt på World Veterinary Association (WVA) continuing education portal wva.wcea.education

v 44

2-5/11 -17. EQUINE CT AND MR IMAGING DAYS, Bonn, Tyskland. Arr: AG Pferd.
Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 45

7-11/2 -18. ICAR (THE GLOBAL STANDARD FOR LIVESTOCK DATA) ANNUAL CONFERENS 2018, Auckland, Nya Zeeland.
Info: www.icar2018.nz

11-16/2 -18. WCGALP (WORLD CONGRESS ON GENETICS APPLIED TO LIVESTOCK PRODUCTION) 2018, Auckland, Nya Zeeland.
Info: www.wcgalp.com

v 46

14-17/11 -17. JUNIORKURS SVIN 2017, Horsens, Danmark.
Arr: Boehringer Ingelheim.
Info: www.bivet.nu, Claus B Larsen,
+45 22 72 49 78, claus_blaabjerg.larsen@boehringer-ingelheim.com

17-18/11 -17. LAMENESS DIAGNOSTICS (INCL OBJECTIVE GAIT ANALYSIS), Århus, Danmark. Arr: VetPD.
Info: <http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=333>

18-19/11 -17. SMALL ANIMAL NEPHROLOGY AND UROLOGY, Warszawa, Polen.
Arr: VetCo (Veterinary Consulting & Control).
Info: www.vetco.org/en/conferences-2017

v 49

9-10/12 -17. PRACTICAL NEONATOLOGY FOR EQUINE PRACTITIONERS (CASE-BASED COURSE), Helsingfors, Finland. Arr: VetPD.

➤ Info: <http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=327>

v 6, 2018

8/2 -18. FEEVA PPE SYMPOSIUM,
Bergen, Norge i samband med NEVC
9–11/2 -18. Info: www.nevc2018.no

9–11/2 -18. THE NORDIC EQUINE VETERINARY

CONFERENCE, NEVC, Bergen, Norge.
Info: www.nevc2018.no

v 8

23–25/2 -18. EQUINE REPRODUCTION DAY
– EMBRYO TRANSFER, Lüsche, Tyskland.
Arr: AG Pferd.
Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 12

NY 21/3 -18. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Sittensen, Tyskland.
Arr: IAVC.
Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

v 15

NY 21/3 -18. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Bornemouth, Storbritannien.
Arr: IAVC, Anglo European college of chiropractic.
Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

v 18

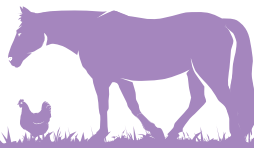
NY 5–8/5 -18. WORLD VETERINARY ASSOCIATION CONGRESS 2018, Barcelona, Spanien.
Info: www.wvac2018.org/

v 25

NY 22–25/6 -18. 5TH INTERNATIONAL ONE HEALTH CONGRESS, Saskatoon, Kanada.
Arr: The One Health Platform and the University of Saskatchewan.
Info: www.onehealthcongress.com

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences
Fakulteten för veterinärmedicin
och husdjursvetenskap

Professor i husdjurens fysiologi - inriktning neurofysiologi

Sista ansökningsdag: 20 november 2017
Fullständig annons: www.slu.se/lediga-tjanster

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	Telefon
MARJA TULLBERG	072-748 78 98
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MARLENE ARESKOG	070-713 95 56
LOTTA HOFVERBERG	073-151 22 50
JOHN-FILIP LUNDIN	073-320 27 68
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
HELEN LOOR	073-097 62 97
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
ULRIKA LIND	073-354 53 38

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
JOHANNA HABBE	0707-96 94 74
Sekreterare	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
TVÅ VAKANTA POSTER	

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Tf ordförande
TORKEL EKMAN
Vice ordförande
VAKANT

HANNA BREMER
ERIKA CHENAIS
BENGT ERIKSSON
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BENGT ERIKSSON
Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN
Sekreterare
MATS SCHARIN

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN
Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS
Sekreterare
ELINA ÅSBJER

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
HANNA BREMER
Sekreterare
TILDE BÖRJESSON

Loket, Mammon eller Luther?

VÅR TRADITIONELLT HÖGA arbetsmoral sätts ibland på prov när tiderna förändras och lättsam möjlighet till storsvinen lockar. Här kommer ytterligare exempel på detta från de dalsländska skogarna i slutet av förra seklet när både DV-organisationen och mjölkbönderna genomgick en snabb och ibland plågsam metamorfos.

På den ena sidan åkern bodde distriktets mest hårdtsatsande unga familj. Det var min första kontakt med stordriften och där krävdes täta besök för att hålla alla mastiter och klövspaltsinflammationer i schack. Trots en mycket trevlig djurägare hade jag svårt för den här sortens gårdar där "Majros" blir en av hundra produktionsenheter och ladugården förvandlas från ett andra hem till en effektiv livsmedelsfabrik med uppenbara hygien- och hälsoproblem.

Man låg dessutom efter med betalningarna vilket förklarades av de 30 000 kronor i månaden som skulle betalas bara i räntor efter alla investeringar som krävts för att "hånga med i utvecklingen". Avbytarna avlöste varandra och trots, eller på grund av, det ansträngda läget unnade ägarna sig en årlig utlandsresa.

På andra sidan ängen låg raka motsatsen i en charmig liten gård med sju kor där man sedan något år inte längre fick leverera någon mjölk. Där hade vi aldrig varit förrän min jourtelefon ringde en helgafton. En kvarbliven efterbörd krävde en akutinsats för här var kossan uppenbarligen en familjemedlem som inte skulle lida en minut i onödan.

På gården huserade ett strävsamt par i 70-årsåldern. Kal-

varna sprang fritt och diade bland de uppbundna korna som plikttroget fortfarande maskinmjölkades morgon och kväll. Korna ryktades dagligen och fick vara utomhus så ofta det bara gick. Mjölken förvarades i plåthinkar i det skinande rena mjölkkrummet. En löst sittande "ret sec" på jourtid var det perfekta tillfället för en ung veterinär att lära sig mera om mekanismerna bakom bonderomantiken:

Vad gör ni av all mjölk nuförtiden, undrade jag?

– Vänta lite får han se, svarade mannen klurigt och gick mot bakdörren. Utanför väntade ett 30-tal törstiga och nästan handtama rådjur som på detta sätt utfodrades med hö och mjölk vid exakt samma tid varje kväll.

Blir det inte jobbigt med alla rutiner?

– Nej då, svarade gubben. Vi älskar våra djur och det går av gammal vana.

– Jo på lördagarna, svarade gumman. Vi är ju inte lika snabba längre så vi missar ju första kvarten av Bingolotto.

Men ni åker väl på semester ibland?

– Nej då, svarade gubben. Jag ärvde gården av min far för 35 år sedan och vi har varit här varje dag sedan dess.

– Nu luras du allt, svarade gumman. För fem år sedan var du på en bussresa till Elitloppet, spelade bort en massa pengar och jag fick sköta hela gården själv.

Man kunde inte annat än att beundra detta älskvärda par och på något sätt återställdes balansen i mitt tidiga yrkesliv av hembesök som detta. Nu återstod endast att skriva ut räkningen som vid tidpunkten var en praktikjournal med ett vidhängande inbetalningskort till postgirot. Jourtaxan hade nyligen gått upp rejält och paret stirrade förskräckt på tusenkronorsfakturan de fick i sin hand.

Ja, det är nya tider nu, harklade jag mig.

– Det kan man verkligen säga, sade mannen. Vet han inte att posten tar fem kronor i avgift för att betala ett sånt här? Jag hämtar plånboken och betalar kontant!

ULF HEDENSTRÖM

noterat

Pris till framgångsrik hästforskare

För första gången har Stiftelsen Hästforskning delat ut pris till årets projekt och årets hedersomnämmande, meddelade stiftelsen den 4 oktober. Man vill premiera projekt som finansierats genom stiftelsen och bidragit med tydlig nytta för näringen.

Den samlade forskningen kring banunderlag, under ledning av Lars Roepstorff,

Foto: MARIA HOLMEN/TRAFFONDEN

Lars Roepstorff (till höger) fick pris för årets projekt av Stiftelsen Hästforsknings forskningschef, Peter Kallings.

utnämndes till årets projekt. Det handlar om tre forskningsstudier som bland annat lett fram till nya metoder för att objektivt utvärdera underlaget inom hoppporten och travet. Priset delades ut den 1 oktober på Solvalla av stiftelsens forskningschef, Peter Kallings. Priset består av resestipendium på 25 000 kronor och ett diplom.

– Projektet har lett till konkreta metoder som minskar risken för ortopediska skador för hästarna säger Christian Nyrén, Stiftelsen Hästforsknings verksamhetsledare. En mekanisk hov som mäter banegenskaper har tagits fram och används flitigt i hästporten.

Hedersomnämndet gick till studien "Innflytelse fra hesteassistert terapi (HAT) på avhengighetsbehandling og dens effekter". Projektet har utförts av Ann Kern Godal och visar att behandling av missbrukare i betydligt större omfattning fullföljs när den genomförs med häst-assisterad terapi. ■

Föreningen Veterinärhistoriska Museets Vänner avhåller

årsmöte 2017

torsdagen den 16 november
kl 18.00

i Veterinärhistoriska Museets
lokaler i Skara.

Eventuella motioner till årsmötet ska ha inkommit till styrelsen senast den 9 november till adress Bengt Nordblom, Gärdesvägen 5, 564 33 Bankeryd eller e-post bengt.nordblom@telia.com.

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar hålls föredrag om och visning av den nyöppnade utställningen över Nils Edvard Forssell, föreståndare för veterinärinrättningen i Skara 1858–83.

Välkommen!
Styrelsen

PERSONNOTISER

Avlidna

F chefveterinär **KRISTER MARTIN** avled den 10 juli 2017. Han föddes 1944 i Askersund, tog studenten i Motala 1966 och veterinärexamen 1979. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

SVENSK VETERINÄRTIDNING

Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: www.svf.se

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: johan.beck-friis@svf.se

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: suzanne.fredriksson@svf.se

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: brita.trybom@svf.se

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: info@exponera.net

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346-2250

UTGIVNINGSPLAN 2017

Nr	UTGIVNING	ANNONS-STOPP	MANUS-STOPP
1	24 JAN	20 DEC -16	13 DEC -16
2	21 FEB	24 JAN	17 JAN
3	14 MAR	21 FEB	14 FEB
4	4 APR	14 MAR	7 MAR
5	3 MAJ	4 APR	28 MAR
6	30 MAJ	3 MAJ	26 APR
7-8	4 JULI	30 MAJ	23 MAJ
9	5 SEP	15 AUG	8 AUG
10	3 OKT	5 SEP	29 AUG
11	31 OKT	3 OKT	26 SEP
12	28 NOV	31 OKT	24 OKT
13	19 DEC	28 NOV	21 NOV

SVENSK VETERINÄRTIDNING Prenumerationspris 2017

Sverige: 1 310 kronor + moms.
Europa: 1 660 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1 810 kronor.

Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

FACKPRESSUPPLAGA 2016
– 3 600 EX

vetoquinol
Animal Health Division

Cerenalgin (Cerenolgin) 5 mg, 10 mg, 20 mg, 40 mg, 80 mg, 160 mg, 320 mg, 640 mg, 1280 mg, 2560 mg, 5120 mg, 10240 mg, 20480 mg, 40960 mg, 81920 mg, 163840 mg, 327680 mg, 655360 mg, 1310720 mg, 2621440 mg, 5242880 mg, 10485760 mg, 20971520 mg, 41943040 mg, 83886080 mg, 167772160 mg, 335544320 mg, 671088640 mg, 1342177280 mg, 2684354560 mg, 5368709120 mg, 10737418240 mg, 21474836480 mg, 42949672960 mg, 85899345920 mg, 171798691840 mg, 343597383680 mg, 687194767360 mg, 1374389534720 mg, 2748779069440 mg, 5497558138880 mg, 10995116277760 mg, 21990232555520 mg, 43980465111040 mg, 87960930222080 mg, 175921860444160 mg, 351843720888320 mg, 703687441776640 mg, 1407374883553280 mg, 2814749767106560 mg, 5629499534213120 mg, 11258999068426240 mg, 22517998136852480 mg, 45035996273704960 mg, 90071992547409920 mg, 180143985094819840 mg, 360287970189639680 mg, 720575940379279360 mg, 1441151880758558720 mg, 2882303761517117440 mg, 5764607523034234880 mg, 11529215046068469760 mg, 23058430092136939520 mg, 46116860184273879040 mg, 92233720368547758080 mg, 184467440737095516160 mg, 368934881474191032320 mg, 737869762948382064640 mg, 1475739525896764129280 mg, 2951479051793528258560 mg, 5902958103587056517120 mg, 11805916207174113034240 mg, 23611832414348226068480 mg, 47223664828696452136960 mg, 94447329657392904273920 mg, 188894659314785808547840 mg, 377789318629571617095680 mg, 755578637259143234191360 mg, 1511157274518286468382720 mg, 3022314549036572936765440 mg, 6044629098073145873530880 mg, 12089258196146291747061760 mg, 24178516392292583494123520 mg, 48357032784585166988247040 mg, 96714065569170333976494080 mg, 193428131138340667952988160 mg, 386856262276681335905976320 mg, 773712524553362671811952640 mg, 1547425049106725343623905280 mg, 3094850098213450687247810560 mg, 6189700196426901374495621120 mg, 12379400392853802748991242240 mg, 24758800785707605497982484480 mg, 49517601571415210995964968960 mg, 99035203142830421991929937920 mg, 198070406285660843983859875840 mg, 396140812571321687967719751680 mg, 792281625142643375935439503360 mg, 1584563250285286751870879006720 mg, 3169126500570573503741758013440 mg, 6338253001141147007483516026880 mg, 12676506002282294014967032053760 mg, 25353012004564588029934064107520 mg, 50706024009129176059868128215040 mg, 101412048018258352119736256430080 mg, 202824096036516704239472512860160 mg, 405648192073033408478945025720320 mg, 811296384146066816957890051440640 mg, 1622592768292133633915780102881280 mg, 3245185536584267267831560205762560 mg, 6490371073168534535663120411525120 mg, 12980742146337069071326240823050240 mg, 25961484292674138142652481646100480 mg, 51922968585348276285304963292200960 mg, 103845937170696552570609926584401920 mg, 207691874341393105141219853168803840 mg, 415383748682786210282439706337607680 mg, 830767497365572420564879412675215360 mg, 1661534994731144841129758825350430720 mg, 3323069989462289682259517650700861440 mg, 6646139978924579364519035301401722880 mg, 13292279957849158729038070602803445760 mg, 26584559915698317458076141205606891520 mg, 53169119831396634916152282411213783040 mg, 106338239662793269832304564822427566080 mg, 212676479325586539664609129644855132160 mg, 425352958651173079329218259289710264320 mg, 850705917302346158658436518579420528640 mg, 1701411834604692317316873037158841057280 mg, 3402823669209384634633746074317682114560 mg, 6805647338418769269267492148635364229120 mg, 13611294676837538538534984297270728458240 mg, 27222589353675077077069968594541456916480 mg, 54445178707350154154139937189082913832960 mg, 108890357414700308308279874378165827665920 mg, 217780714829400616616559748756331655331840 mg, 435561429658801233233119497512663310663680 mg, 871122859317602466466238995025326621327360 mg, 1742245718635204932932477990050653242654720 mg, 3484491437270409865864955980101306485309440 mg, 6968982874540819731729911960202612970618880 mg, 13937965749081639463459823920405225941237760 mg, 27875931498163278926919647840810451882475520 mg, 55751862996326557853839295681620903764951040 mg, 111503725992653115707678591363241807529902080 mg, 223007451985306231415357182726483615059804160 mg, 446014903970612462830714365452967230119608320 mg, 892029807941224925661428730905934460239216640 mg, 1784059615882449851322857461811868920478433280 mg, 3568119231764899702645714923623737840956866560 mg, 7136

A NEW standard in NSAIDs.

- **Kraftig effekt**
- **Bevisad tolerans**
- **Lätt att använda**
- **Innovativa tabletter**
- **Mer exakt dosering**

[illegible]

Bredare
Snabbare
Intranasalt

NÅGRA DRÖPPAR HÄR

Ger 1 års immunitet mot både parainfluenza och *Bordetella bronchiseptica*

Med dubbla agens och insättande av immunitet på 72 timmar, ger Nobivac[®] KC vet. ett bredare och snabbare skydd jämfört med parenterala kennelhostevaccin.

Intranasala vaccin stimulerar till lokal (IgA) immunitet som har stor betydelse för skydd mot övre luftvägsinfektioner.

WSAVA (2015) skriver:

"Use of CPiV modified live vaccine intranasal is preferred to the parenteral product as the primary site of infection is the upper respiratory tract."

Nobivac[®] KC vet. Vaccin mot *Bordetella bronchiseptica* och parainfluenza. Frystorkat pulver och vätska till suspension för nasal administrering. Kan ges till dräktiga tikar. Immunitetens insättande: 72 timmar för *Bordetella bronchiseptica*, 3 veckor för parainfluenzavirus. Lindriga, i allmänhet övergående reaktioner från övre luftvägarna såsom flytningar från ögon och nos, rosslingar, nysningar och/eller hosta kan förekomma från och med dagen efter vaccination. Senast godkända produktresumé: 2015-10-20. Receptbelagt läkemedel. För mer info: www.fass.se.